VENSKAB **FØRST**

Når almindelige kristne deler de gode nyheder med almindelige muslimer

Steve Bell

Dansk udgave af FRIENDSHIP FIRST

VENSKAB **FØRST**

Når almindelige kristne deler de gode nyheder med almindelige muslimer

VENSKAB FØRST
© Mahabba Forlag 2021, 8600 Silkeborg
www.mahabba-admin.dk
Email: forlag@mahabba-admin.dk
1. udgave, 1. oplag 2022

Originaltitel: Friendship First, © Steve D. Bell
Første udgave 2003. Anden udgave 2009. Tredje udgave 2011. Fjerde udgave 2016
Oprindelig udgivet af Interserve (Britain & Ireland), 5/6 Walker Avenue, Wolverton Mill, Milton Keynes, MK12 5TW, England. www.kitab.org.uk. All rights reserved

Cover photo: © iStockPhoto
Internal photos: Thirdman, Michael Burrows, Werner Pfennig, Elena Darmel, Mentatdgt, Ali Karim, Dimas Naufal, Monstera, Becca Siegel, Mart Produktion, Rodnae Productions, Mikhail Nilov, Tima Miroshnichenko, Tim Samuel, Kues1

Bogen er undergivet lov om ophavsret af 14. juni 1995 ff.

Medmindre andet er angivet, er bibelske citater fra den autoriserede udgave af Bibelen 1992. © Det danske Bibelselskab 1992

Korancitater er oversat enten fra A. Yusif Alis oversættelse af Koranen. © 1975 The Islamic Foundation of Great Britain. British Library Cataloguing in Publication Data eller fra Koranen - oversat af Ellen Wullf, 2. udgave, 2009, Forlaget Vandkunsten

Oversættelse: Sara Dahlmann

Teologisk konsulent: Claus Kristensen

Grafisk design: Amalie Puggaard Poulsen / Glyf Grafik

Tryk: Lasertryk

VENSKAB FØRST-projektet er finansieret af Dansk Europamission. www.forfulgtekristne.dk
ISBN 978-87-973074-0-3

Tak

Jeg ønsker at udtrykke min taknemlighed til de mange venner, der har sat deres præg på mig i min søgen efter måder at udtrykke 'sandhed og nåde' i samtaler om tro med mennesker af muslimsk baggrund.

De personer, jeg tænker på, er i kronologisk rækkefølge – Don Rowley, Monica og Jack Blockley (Aka Abu og Oum Philippe), Bill Musk, Colin Chapman, Kenneth Bayley, Vivienne Stacey, Martin Goldsmith, Andrew Smithe (alias "Smeee") og Bernie Power.

Jeg er også taknemlig for tålmodighed fra test- og korrekturlæsere af manuskriptet. Det gælder Joseph Lee, Ediie Foulkes, Roxy, Dan Challis, Rachel Lee og Alan Howell.

Til sidst – til Ham, som dette arbejde er tilegnet. Må Han tage det og bruge det til at forandre indstillingen hos den helt 'almindelige' kristne, således at han eller hun anspores til at udvikle og vokse i venskab med den helt 'almindelige' muslim.

Steve Bell, Oktober 2016

Indhold

Forord side 5

RELIGIONEN ISLAM

1. Baggrund side 6
2. Hvad er en muslim? side 17
3. Islams grundlæggende lære side 24
4. Hvorfor følger muslimer islam? side 31

BARRIERER FOR AT DELE TROEN

5. Den historiske barriere side 35
6. Den kulturelle barriere side 41
7. Den teologiske barriere side 50
8. Den kommunikationsmæssige barriere side 63

FRA VENSKAB TIL FÆLLESSKAB

9. Vores næste i et pluralistisk samfund side 67
10. At tale om evangeliet med en muslim side 74
11. Hvordan muslimer møder Kristus side 79
12. Oplæring af troende med muslimsk baggrund side 81

APPENDIKSER

Appendiks 1 Forsøg på en muslimsk pendant til den Nikænske trosbekendelse side 90
Appendiks 2 Centrale begreber og deres betydning side 91
Appendiks 3 Ressourcer side 96
Appendiks 4 Ordliste side 98
Appendiks 5 Anbefalet litteratur side 102
Appendiks 6 Allah – Bibelens Gud? Et etymologisk svar side 103

UDGIVERS EFTERSKRIFT

Forskelle mellem Bibelens Gud og Allah i Koranen – et teologisk svar side 106

Forord

Når kristne hører ordet 'islam' tænker de typisk på de meget konkrete aktiviteter, der knytter sig til religionen. Hvilket betyder at mange ikke bruger mere tid på videre refleksion. Ligeledes vil mange kristne forbinde 'muslimer' med mediernes negative billede af muslimer som værende både religiøse og voldelige. Ingen af delene giver et sandt billede.

Resultatet bliver let en stærk mistroisk og defensiv 'os og dem' holdning blandt kristne. En kristen leder sagde engang til mig: "Regeringer kan ikke gøre noget, så det er op til de kristne at ødelægge islam". Hvis det er sådan en indstilling, man møder muslimer med, har jeg svært ved at få det til at stemme overens med Jesu indstilling. Han irettesætter sine disciple, der foreslår at 'nedkalde ild' over en landsby, som ikke vil tage imod ham (Luk 9, 52-55). Det har motiveret til at skrive VENSKAB FØRST. En bog, der har til formål at hjælpe 'almindelige' kristne med at dele evangeliet om Jesus med 'almindelige' muslimer i en atmosfære af åndeligt venskab fremfor læremæssig diskussion. Et godt sted at starte, er at blive bevidst om forskellen mellem 'islam' som religion og en 'muslim' som menneske.

Jeg bruger udtrykket 'venskab' til at beskrive den relationelle tilgang, som gør os fortjent til tillid fra en muslim, som derefter måske vil spørge til, hvorfor vi er, som vi er. Imidlertid er venskab hverken en hurtig løsning eller en mirakelkur. Det kan kræve meget tid og forpligtelse af os. Et sådant venskab siger ikke: "Jeg er din ven, sådan at du kan begynde at følge Jesus"; men kommunikerer i stedet: "Jeg ønsker, at du må følge Jesus, fordi jeg er din ven. Og selvom du ikke følger Jesus, vil jeg stadig være din ven."

Et sådant venskab er ikke kun for fuldtids-tværkulturelle specialister, men for almindelige kristne i alle aldre. Hvis en muslim skulle læse denne bog, skulle vedkommende ikke blive overdrevet stødt over noget i den. Faktisk kan den være en hjælp, hvis den pågældende muslim er nysgerrig og spørgende i forhold til Jesus; hvilket vi ofte oplever.

VENSKAB FØRST er ikke blot en bog, der skal læses fra ende til anden, men er også tænkt som en lettilgængelig ressource for information, når der opstår spørgsmål som følge af samtaler med den muslim, som du kalder 'din ven'.

Forhåbentlig vil denne bog nedbryde mediernes stereotype billeder, som for eksempel den gamle fromme mand med langt hvidt skæg, der beder med sin bedekrans og studerer koranen i den ornamenterede moske. Eller den stereotype underdanige kvinde, der dækket bag sit slør holder sig tre skridt bag ved sin mand. Disse billeder afdækker noget sandt, men ikke den fulde sandhed om de mennesker, vi kalder muslimer. Virkeligheden er en mosaik eller et bredt spektrum af mennesker og former. Rent faktisk er en betydelig andel af muslimer ikke religiøse og mange er sekulære. Mange af dem er unge mennesker eller yngre højtuddannede personer, der er vokset op i gråzonen mellem østlig og vestlig kultur.

Min bøn er, at denne bog må åbne dine øjne, udvide din forståelse og styrke din frimodighed i forhold til at række ud til de mennesker omkring dig, som har muslimsk baggrund. Slå følge med tusindvis af kristne fra hele verden, som har læst bogen og siden deltaget i det tilhørende videokursus – i ønsket om VENSKAB FØRST.

1. BAGGRUND

”Sand tolerance består i at acceptere den anden, ikke ved at ignorere afstanden imellem os, men ved samvittighedsfuldt at tage mål af denne afstand og ved at anerkende, at hvem som helst, der måtte ønske at krydse afstanden, har ret og frihed til at gøre det. Det er kun kærlighed, der kan skabe de rette betingelser for at sandheden kommer frem…”

Chawkat Moucarry

Hvis jeg møder en kristen med en fjendtlig eller ligegyldig indstilling til muslimer, stiller jeg dem som regel et spørgsmål. Ikke ”Hvad er din holdning til dem?” men i stedet ”Hvilke følelser frembringer tanken om muslimer hos dig?” De holdningsmæssige eller følelsesmæssige forbehold har altid baggrund i disse fire overordnede emner: terrorisme, immigration, frygt for at de vil overtage og en sammenblanding af ’islam’ som religion og ’muslimer’ som mennesker. Lad os derfor se på disse emner.

Islamisk vold har fyldt mange mennesker, også kristne, med frygt for muslimer. Ordet ’islamisme’ bruges i dag til at omtale ’dårlige muslimer’. Islamisme er en ideologi med en politisk dagsorden. Dens mål er at tvinge islamiske værdier igennem på alle områder af livet – over hele kloden, og derved begynde en ny storhedstid for middelalderlig islam.[1]

”’Islamisme’ gør os bange for muslimer, men hjælper os også til at identificere de ’onde’.”

Steve Bell

Deres belæg for dette mål er en bogstavelig tolkning af Koranen, hvilket ifølge dem selv legitimerer brugen af brutale sanktioner mod enhver, der ikke tilpasser sig eller som står i vejen. Heraf følger afbrænding af mennesker i bure, halshugninger, korsfæstelser og retten til at benytte kvinder som sexslaver.

Centralt i den islamiske ideologi finder vi en blanding af ’dæmonisk mørke’ og ’fordærvet menneskelig natur’. Dette er den laveste og mest middelalderlige form for islam og demonstrerer, hvordan verden ville se ud, hvis deres ideologi nogensinde for alvor fik magt. Det ville være helt utænkeligt og i uoverensstemmelse med universelle menneskerettigheder.

Islamisme kunne udlægges som en form for universel karikatur af bibelhistorien. Men hvor Josua ville erobre et mindre landområde, som Gud havde lovet Israel, arbejder islamisterne hen imod *Kalifatet*. Deres betegnelse for Allahs verdensomspændende herredømme her på jorden.

Rent ud sagt så giver denne vision, som kun et mindretal af muslimer vedkender sig, bagslag. Det har den modsatte effekt, idet den offentlige mening tager afstand fra islamisme og muslimer. Rekordmange muslimer forlader islam, idet de tænker: ”Hvis dette er sand islam, vil jeg intet have med det at gøre.”

1) En definition på islamisme - https://da.wikipedia.org/wiki/Islamisme

Denne frasigelse af islam tog fart, da islamistiske muslimer angreb USA den 11. september 2001. En begivenhed, som de internationale efterretningstjenester kaldte en 'krigserklæring mod vestlige værdier'; men som også fremprovokerede de to golfkrige, idet de vestlige lande gjorde gengæld. I 2010 opstod det såkaldte 'Arabiske forår', da dele af befolkningen i visse muslimske lande gjorde oprør og krævede et lederskab, der ville udvikling fremfor tilbagegang. Samtidigt voksede flere islamistiske grupper frem og navne som ISIS, Al-Qaida og Boko Haram blev alment kendt. Det er ikke ualmindeligt at møde muslimer, der argumenterer for at disse grupper blev skabt af USA eller Israel med det formål at give islam et dårligt ry eller skabe ustabilitet i de arabiske lande. Der er muligvis en gran af sandhed i den vestlige filosofi: "vores fjendes fjende er vores ven", dog kan ideologien bag disse grupper spores tilbage til Koranen og Muhammeds liv.

Den barbariske opførsel hos disse 'dødskulter' frembragte et vendepunkt, der resulterede i en immigrationsbølge, da mennesker fra islamiske lande flygtede fra deres hjemlande og skabte den såkaldte 'flygtningestrøm' via Italien, Tyrkiet og Grækenland op gennem det kulturkristne Europa.

Situationen blev yderligere kompliceret, da denne masseudvandring syntes at optrappe antallet af islamistiske angreb på det europæiske fastland. Bedrøveligt nok blev de udført af mennesker med immigrantbaggrund, som enten sympatiserede med den islamistiske ideologi eller - endnu værre - var islamistiske agenter, der udgav sig for at være flygtninge. Tag for eksempel angrebet på det franske satiremagasin Charlie Hebdo, angrebet på Krudttønden og den jødiske synagoge i København, en 17-årig ung mand fra Afghanistan, der brugte en økse i et tog i Sydtyskland. Eller den psykisk syge 19-årige mand fra Iran, der skød med håndvåben i München, den tunesiske mand, der var psykisk ustabil og i sympati med ISIS brugte en lastbil som våben i Nice. Og to 19-årige nordafrikanere, der dræbte en katolsk præst i Frankrig,

inden en somalisk mand skød løs i Londons gader.

Oveni denne islamisme problematik findes der yderligere en underliggende mistanke hos mange om, at der selv i moderate muslimske kredse findes personer, som er afventende og stille bruger demokratiet til at undergrave den demokratiske frihed og underminere de kulturelle værdier i deres værtsland.

Islams ry som religiøst system og den offentlige holdning til muslimer er alvorligt forværret og præget af frygt, vrede, 'pæn' racisme og mistænksomhed. Det minder om åbningslinjen i Charles Dickens' *En fortælling om to byer*, som begynder: "Det var den bedste tid, og det var den værste tid". Det samme kan siges om den tid, vi lever i.

Det nuværende kulturelle klima er på nogle måder 'den værste tid' for kristne at tilegne sig en venskabsbaseret tilgang til mennesker med muslimsk baggrund. Dog er det også sandt, at 'den værste tid' kan blive 'den bedste tid', idet efterfølgere af Jesus nu kan række ud til muslimer og få en bedre modtagelse end tidligere. Vor tids kulturelle turbulens åbner nye åndelige muligheder for muslimer, heriblandt muligheden for at finde en 'åndelig ven', der følger Jesus. Disse to faktorer bidrager til at flere muslimer end nogensinde før i kirkehistorien ændrer deres religiøse tilhørsforhold; de vender sig fra islam til Jesus Kristus[2].

Den måde, en lille minoritet agerer på har, sammen med deres online propaganda, skabt det usande billede, at *alle* muslimer er islamister – det er de ikke! Men mediernes dækning antyder overfor os, at islam truende venter på chancen for at tyrannisere alle ikke-muslimer og omskabe verden til en global islamisk stat.

11. september angrebet på USA blev et vendepunkt, idet det medførte følgende:

- Verden vågnede op til det uhyggelige potentiale i politisk islam (ofte kaldet islamisme)
- Muslimer verden over blev forlegne og splittede over islamismen
- Islam fremstod uforenelig med den moderne verden
- Et stort antal muslimer begyndte at revurdere deres religiøse arv.

Det siges, at islam er den hurtigst voksende religion i verden. Dette skyldes udelukkende de højere fødselstal i muslimske lande – ikke omvendelser. Uden at ville triumfere eller konkurrere, viser statistik fra 'US Pew Research Center' at når det kommer til 'omvendelsesvækst', er kristne den største gruppe (31% af verdens befolkning) og tallene for omvendelse til Kristus viser, at kristendommen er den hurtigst voksende religion i verden[3]. Så en islamisk overtagelse er højst usandsynlig, fordi det vigtigste ikke er væksten, men mere den tendens til flugt fra islam, som finder sted.

Alligevel er mange kristne stadig overbevist om, at islam kunne blive den officielle religion i den demokratiske verden. For mig at se viser de ovenstående punkter, at den tanke er ret umulig af følgende årsager:

2) David Garrison, *A Wind in the House of Islam,* 2014

3) Pew Research Center, 23. April 2015. https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/04/06/why-muslims-are-the-worlds-fastest-growing-religious-group/

Sociale og politiske årsager

- Islam ville kun kunne overtage et europæisk land ved Guds suveræne tilladelse. Husk på at i middelalderen blev politisk islam tvunget tilbage med militær magt ved Paris og Wien. Kun Hans forsyn ville tillade, at islam overtog England eller Europa nu[4].
- Fremfor at islam vokser i Vesten, tænker jeg, at det modsatte er mere sandsynligt, idet islams middelalderlige udtryksformer fremprovokerer stor modstand. Det kunne ligefrem tilskynde mennesker til igen at søge den jødisk-kristne arv og således lede til en kristen 'vækkelse'.
- Det er kun lykkedes en lille håndfuld islamiske stater nogensinde at gennemføre islamisk lov, så der er lang vej til at forestille sig, at dette kunne blive virkelighed i et sekulært demokrati.
- Langt fra en islamisk 'vækkelse' ser vi modsat tegn på at 'islams hus' er i en smertefuld reformproces, hvor bl.a. internettet gør unge muslimer opmærksom på andre muligheder.

Ideologiske årsager

- Islamistisk tænkning står som regel i diametral modsætning til vestlige værdier, hvorfor den nogle gange gør vold på de internationalt vedtagne menneskerettigheder.
- Islam har et 'deistisk' (guds-centreret) verdensbillede, så sandsynligheden for, at et sådant indføres i et liberalt demokratisk land, er lige så svært at forestille sig, som hvis USA indførte sin rivaliserende ideologi – kommunismen.
- I 2017 blev det anslået, at der var omkring 5000 danskere, som var konverteret til islam, og at alt tydede på, at dette tal var stigende. Samtidig viste en undersøgelse fra Pew Research Center, at 48% af Danmarks befolkning troede på en højere magt, som ikke var Bibelens Gud, så hvad er den største 'trussel'?
- Nogle muslimske ledere er trådt frem og har italesat den økonomiske fiasko, som præger den muslimske verden, hvilket afføder spørgsmålet: "Kan islam blomstre i den moderne verden?" Alt imens Vesten og Fjernøsten leverer al dens teknologi og information.

Derfor må vi anstrenge os for at adskille begreberne 'islam' og 'muslim' i vores tanker, og kæmpe imod en unødig mistænksomhed overfor 'almindelige muslimer'. Medmindre de giver os anledning til andet. Med andre ord, hvorfor ikke lade tvivlen komme muslimerne til gode. Den grundlæggende indstilling hos en kristen må være at se muslimer som medmennesker, og ikke som repræsentanter for islam, og uanset om de anser os for en (potentiel) ven eller fjende, så er vi kaldet til at elske dem. Et andet spørgsmål er, om kristne giver efter for frygt? Jesus opfordrer os til at frygte Gud alene, selv hvis nogle mennesker ønsker at tage vores liv.

4) Philip Jenkins: *God's Continent – Christianity, Islam and Europe's religious Crisis,* Oxford University Press, 2009

Statistik:

Mens de fleste muslimer er fredselskende, gælder følgende for politisk islam:

- Ca. 60 % af alle flygtninge kommer fra den muslimske verden (2019)
- Ca. 50 % af alle konflikter finder sted i den muslimske verden (2021)
- Af de 68 lande, der scorer under 0 i Human Rights Protection Score (menneskerettigheder), er 28 fra den muslimske verden.

Til sammenligning tilhører ca. 23% af verdens befolkning den muslimske verden og ud af 235 lande anses 47 for at tilhøre den muslimske verden.

Kilder:
https://en.wikipedia.org/wiki/Muslim_world
https://www.unhcr.org/refugee-statistics/download/?url=a2OS
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_ongoing_armed_conflicts
https://ourworldindata.org/human-rights
https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country

I en sådan 'værste' og 'bedste' tid er kristne i en strategisk position, fordi fornuftige muslimer opfatter dem som anstændige, da de er 'Bogens folk', jf. Bibelen (Sura 3,64-71). Nogle muslimer vil finde det mere naturligt at opsøge venskab med kristne, da de deler nogle centrale etiske værdier.

Fordi mange muslimer betragter kristne som hverken ven eller fjende, har kristne et godt udgangspunkt for at bevæge sig ud på den venskabsbro, som går hen over kløften, der findes mellem en muslims kulturelle baggrund og de gode nyheder om Jesus.

Mens antallet af herboende immigranter vokser med den nye flygtninge- og immigrationsbølge, er det Guds vilje for os, at vi "elsker den fremmede og giver ham føde og klæder." (5 Mos 10,18) og også "glem ikke gæstfriheden" (Hebr 13,2). Denne bog prøver at beskrive, hvordan dette ser ud i praksis.

Den ydmygelse og marginalisering, som hele den muslimske verden oplever, er meget dybfølt. Muslimske lande er så splittede, så små, så irrelevante… Vi er de mest tilbagestående lande i verden, og de fattigste.
Næsten al islam hører til i den tredje verden. Dele af Mellemøsten har enorme olieressourcer, men selv her kontrollerer Vesten i sidste ende.

Dr. Zaki Badawi, formand for britiske moskeers råd.

Hvad end fremtiden byder på, opfordrer Bibelen os til, at 'nåde og sandhed' skal præge vores tilgang til alle mennesker. Husk på, at muslimer ikke havde noget valg ift. det sociale og religiøse system, de blev født ind i. Så uanset hvor negativt et mediebillede, der tegnes af islamismen, så er Guds 'overstrømmende nåde' rakt til alle muslimske folk. Den samme suveræne Herre, som så islam træde frem på verdensscenen, fortsætter med at lede historiens gang indtil slutningen (Ef 1,11).

Når Kristus mødte helt almindelige mennesker, satte han dem som regel fri fra de professionelles 'rette' religion. Hvorfor oplære almindelige muslimer i deres egen tro, så Kristus kan møde dem der i morgen, når nu han kan møde dem i deres følte behov i dag?

Fhv. pastor Dr. Bill Musk – tidl. biskop i Tunis.

EN NY TILGANG TIL MUSLIMER

Fagbøger om islam har ofte fået kristne til enten at melde pas eller til, imod hensigten, at tale med muslimer om islam i stedet for om Jesus. Som supplement til denne intellektuelle tilgang, gør VENSKAB FØRST dig i stand til at relatere til en muslim som et helt menneske – med ånd, tankevirksomhed og baggrund. Det er derfor en 'relationel tilgang' der ligner den måde, Paulus relaterede til forskellige mennesker. Som han beskriver i sit første brev til de græske troende i Korinth:

"Skønt fri og uafhængig af alle har jeg gjort mig selv til alles tjener for at vinde så mange som muligt. For jøderne er jeg blevet som en jøde for at vinde jøder. For dem, der lever under loven, er jeg blevet som en, der står under loven, for at vinde dem, selv om jeg ikke er under loven. For dem, der er uden lov, er jeg blevet som en, der er uden lov, for at vinde dem… Alt er jeg blevet for alle for i det mindste at frelse nogen." (1 Kor 9,19-23)

VENSKAB FØRST er også en 'dialogens tilgang', hvilket betyder, at den går langt for at gøre opmærksom på de ting, der bidrager til, at vi danner relationer med en muslim, fremfor at afstanden mellem os øges. Dette står i modsætning den 'fjendtlige tilgang', der forudsætter, at vi står milevidt fra hinanden og lægger vægt på forskelle og modsætninger mellem os, hvilket typisk ikke fører meget godt med sig.

Det er en sær form for 'ikke-evangelisation', hvis vi skubber mennesker længere væk fra Kristus. Det virker som en uværdig respons på

missionsbefalingen (Matt 28,18-20), hvor Jesus befaler os at gå ud og gøre mennesker til disciple. Det vil sige, at følges med dem på deres vandring – forhåbentlig mod Kristus, og ikke væk fra ham.

Alt i alt håber jeg, at denne bog ikke blot vil 'oplyse' dig, men også 'påvirke' dig. Det er ikke bare endnu en opslagsbog om islam, men en bog om venskab mellem kristne og muslimer. Målet er at påvirke…

Din indstilling

Overvej et øjeblik din indstilling til muslimer. Vi bliver nødt til at tilegne os en Kristus-lignende indstilling til 'den fremmede i vores midte'. Den menneskelige natur er racebevidst, hvilket kan føre til, at vi overkompenserer (f.eks. gennem pæne former for racisme). Det britiske Råd for Ligestilling mellem racer udførte et vigtigt arbejde på et tidspunkt, hvor der blev konstateret 'institutionel racisme' bl.a. hos politiet og i militæret.

Når det er sagt, kan nogle have helt reelle bekymringer i forhold til de sociale udfordringer, som øget immigration og befolkningens modvilje måtte medføre. Det britiske 'Brexit' valg, hvor et flertal ønskede at forlade EU, førte til en bølge af racistiske overgreb, muligvis begået af den politiske højrefløj, der følte sig opmuntret af den generelle folkestemning.

Altså kan det meget vel være et modkulturelt budskab, når en kristen udviser en åbenhjertig indstilling til en immigrant.

Dine følelser

Stop op igen og mærk efter, hvilke følelser muslimer får frem i dig. Vi kan blive nødt til at arbejde med vores negative følelser, særligt frygt eller vrede over de 'fremmedes' tilstedeværelse. Bibelen siger: "Jorden med alt, hvad den rummer, verden og dens beboere, tilhører Herren," (Sl 24,1) og alligevel er nogle kristne forbitrede overfor tilstedeværelsen af muslimer i 'vores' land. Et vigtigt skridt mod helhjertet venskab med en muslim er at erkende på hvilke områder, vi har sådanne ubevidste forbehold, og de negative følelser, det fører med sig mod 'outsideren'.

Vores følelser påvirkes ofte, når vi sammenligner det bedste fra vores kultur med det værste fra muslimsk kultur. Måske anser vi den muslimske kultur for underlegen i forhold til vores egen livsstil. Men der er dele af muslimsk kultur, som egentlig er mere bibelsk og dermed mere 'civiliseret' end vores vestlige 'bekvemme' moral. For eksempel den værdi, som man tillægger ældre mennesker, og hvordan man tager sig af dem. Der findes ingen plejehjem i den muslimske verden, fordi de ældste familiemedlemmer (ikke kun forældre) er en del af hjemmet. En del af formålet med denne bog er at hjælpe dig til at opdage, hvordan du kan blive mere åben for Guds hjerte og tanker på disse områder.

Din viden

Det er vigtigt, at vi har en vis forståelse for muslimers tankegang, og at den information, vi modtager, er sandfærdig og balanceret. Når vi har erkendt vores skjulte forbehold og følelser overfor muslimer, er vi mere modtagelige for nuanceret baggrundsviden.

For eksempel så anser nogle forskere islam for at være en 'arabisk variant af jødedommen' – og derfor kan nogle muslimer have en vis grad af forforståelse (om end uklar) af evangeliet. En forudsætning eller en følsomhed i forhold til at gribe evangeliet, når det bliver fortalt på en god måde.

I kapitel 3 skal vi se, hvordan muslimer allerede har grebet nogle afgørende begreber – eksempelvis om Gud, Jesus, 'Guds ånd', overgivelse til Guds vilje, bøn, faste, et gudfrygtigt liv, himmel, helvede og Dommens dag. Disse begreber og praksisser hos en muslim kan bringes til fuldkommenhed i Kristus.

Din respons

Med vores indstilling og følelser på plads og med en nuanceret baggrundsviden, kan vi udnytte de øgede gudgivne berøringsflader med mennesker fra muslimsk baggrund. Der er større og større mulighed for dette i vores tid. Almindelige muslimer har brug for at møde gudfrygtige efterfølgere af Jesus, som de kan have tillid til. Derfor er det afgørende, at almindelige muslimer

kan slå følgeskab med almindelige kristne. Bibelen taler tydeligt om, at det er Gud, som fastsætter folkeslagenes bevægelser i historien (ApG 17,26-27). Vi må derfor formode, at folkevandringer over hele verden finder sted indenfor rammerne af hans guddommelige suverænitet. Et resultat af den muslimske immigration til Vesten er, at nogle kommer til tro på Jesus. Hvis de griber denne mulighed – gør vi så også? Stop op og overvej hvilke muligheder og kontaktpunkter, der findes omkring dig.

"I hundredvis af år har kirken kæmpet med at lede muslimer til Kristus. Vi har forsøgt at evangelisere for dem og har fundet det svært. Derfor har vi stemplet dem som svære og uimodtagelige, fremfor at anfægte vores vestlige antagelser om, hvordan vi kommunikerer evangeliet til dem på en virkningsfuld måde og i et sprog, de kan forstå."

Giulio Basette-Sani

Gennem disse forskellige processer opnår vi en forståelse for mennesker med muslimsk baggrund, og denne forståelse kan vokse og føre til, at vi bliver effektive vidner om Guds nåde i Jesus Kristus.

MISVISENDE FORESTILLINGER OM ISLAM

Til trods for at det på sin vis ikke lader sig gøre at adskille en muslim (personen) fra islam (religionen), så både kan og skal vi gøre det. Det lader sig gøre, fordi den individuelle muslim blot udgør en enkelt enhed i et system, som ofte er mere kultur end religion. Det religiøse aspekt – uanset hvor vigtigt og uangribeligt det er – kan for eksempel godt være et lidt hyklerisk foretagende for en ikke-praktiserende muslim. Således vil den enkelte muslims erfaring, forståelse og hengivelse til islam variere fra person til person. Hvis du ikke selv har muslimsk baggrund, er dette svært at forstå. Men fremfor at stå mundlamme, så lad os begynde at udnytte de muligheder blandt muslimer, som byder sig. Nogle kristne holder sig tilbage af en række årsager:

- Nogle finder det svært på grund af den negative påvirkning fra mediernes og noget kristent litteraturs stereotype fremstilling, der har tendens til at fokusere på en minoritets dårlige opførsel, samt de voldelige og negative aspekter af Muhammeds liv og islams skrifter. Og som typisk ignorerer det store flertal, der ikke har det store kendskab til deres hellige skrifter, og som generelt anser islam for at være fredelig og tolerant.
- Nogle oplever sig overvældede og giver derfor op, inden de overhovedet får begyndt.
- Nogle påtager sig rollen som selvudnævnt ekspert, der kritiserer både muslimer og de kristne, der gør noget proaktivt og positivt for at relatere til dem.

- Nogle er overbevist om, at muslimer blot skal overlades til 'specialisterne'.
- Nogle har det indtryk, at alle muslimer er religiøse og tror det samme. Ifølge en britisk meningsmåling er det kun 40% af alle britiske 'muslimske mænd', der tager i moskeen om fredagen. Mange er præcis lige så 'muslimske' som danskere er 'kristne'.

"Jeg kendte en muslimsk familie, som på baggrund af en tragedie havde forladt deres hjemland. En aften besøgte min kone og jeg dem. Efter at have leget med børnene spurgte jeg dem, hvordan de trivedes i deres nye land. Vi fandt ud af, at de havde været her i et år, men aldrig havde været budt ind i et andet hjem. De var ensomme og søgte venskab. Det sørgelige var, at der var flere bibeltro kirker i området. Men der var ingen af disse kirkemedlemmer, der havde opsøgt denne familie."

UHENSIGTSMÆSSIG TILGANG TIL MUSLIMER

En mand spurgte mig engang: "Kunne du ikke give mig et par gode råd om, hvordan jeg deler evangeliet med en muslim på mit arbejde?" Han blev tydeligt overrasket, da jeg svarede "Nej". Han tog til genmæle: "Men er du ikke ekspert på det?" Til sidst blev vi enige om, at når han var nået til det punkt, hvor han så den muslim som sin *ven* (fremfor en postkasse, som han bare skulle putte evangeliet i), så kunne jeg hjælpe ham. Han fangede pointen og indså, at han blev nødt til at *relatere* til muslimerne omkring ham, fremfor at *konfrontere* dem. Evangeliet deles bedst, når det ikke sker ved konfrontation, men gennem 'åndeligt venskab'.

Venskab drejer sig om alt det normale i hverdagslivet – at gøre hinanden en tjeneste, at drikke en kop kaffe eller spise sammen. At tale om de ting, som har betydning, give hinanden gaver, at lytte og at turde gøre sig selv sårbar, at have det sjovt og nyde hinandens selskab.

Åndelig længsel er drivkraft

En deltager på VENSKAB FØRST-kurset fortalte: "Venskab er ikke nogen genvej, men det er en behagelig vejbelægning at køre på sammen".

Undersøgelser viser, at drivkraften hos den åndeligt søgende muslim, der drages af Jesus Kristus er en blanding af to elementer: 'hjertets sult' og intellektuel nysgerrighed. En muslim skal ikke bare ses som en person med forkerte læresætninger, der har brug for korrektion. Husk på at islam (og Koranen) i lighed med jødedom (og Bibelen) er en del af den semitiske kultur. Begge bøger indeholder tankegods og antagelser med fælles klangbund[5].

Faktisk har islam et fortrin ved i nogen grad at have et mere bibelsk verdenssyn end for eksempel kristne sekter som Jehovas vidner; på det punkt slår islam også den sekulære humanisme.

5) Ida Glassner, *Thinking biblically about Islam*, Langham Global Press, 2016

Som religiøs ideologi forsøger islam at føre muslimer til den 'islamiske kilde'. Dog er den islamiske brønd dyb, ligesom brønden i Sykar (Joh 4), og der er ingen spand at trække vand op med. Selv når duften af 'levende vand' kan fornemmes i den bibelske påvirkning af islamisk tradition, synes den plaget af 'menneskers overlevering', der findes i Koranen, og som er udviklet indenfor islam igennem århundreder. Dette forhindrer muslimer i at slukke deres åndelige tørst hos Jesus Kristus.

I tråd med det, Paulus udtrykker i sit brev til menigheden i Rom, fornemmer jeg, at mange muslimer sukker i deres indre af åndelig udmattelse. En udmattelse, der bunder i anstrengelserne for at efterleve de religiøse forskrifter i egen kraft. Paulus beskriver det sådan: "… jeg ser en anden lov i mine lemmer, og den ligger i strid med loven i mit sind og holder mig som fange i syndens lov… Jeg elendige menneske! Hvem skal fri mig fra dette dødsens legeme?" (Rom 7,23-24)

En mulig åbning kunne være, at Koranen opmuntrer muslimer til at relatere 'på bedst mulige måde' (Sura 29,46; 3,64) til jøder og kristne (kaldet Bogens Folk). Og selvom en af de suraer i Koranen, der er åbenbaret sidst (Sura 5,51), tydeligt påbyder, at muslimer ikke skal være venner eller allierede med kristne, så er der mange muslimer, som ikke efterlever dette påbud. Gennem venskab kan der styres udenom den gængse konkurrencementalitet hos begge parter og skabes en relation, som gør det muligt for en muslimsk ven at begynde, hvor vedkommende er, og udforske de vejskilte mod Kristus, som findes i Bibelen og endda i Koranen[6].

6) The CAMEL method

2. HVAD ER EN MUSLIM?

”Moderne islamisme er svag og skrøbelig – ikke stærk; hvilket forklarer, hvorfor den er så skinger. Den vil være farlig i nogen tid, og dens larmende tilbagetrækning bliver muligvis lang og blodig – men den vil trække sig tilbage. Fanatikerne repræsenterer ikke islams genopblussen, men dens dødsrallen.”

William Theodore Dalrymple, ‘When Islam breaks down’

Det indre billede af en muslim er hos mange enten stereotyp som for eksempel den helt tildækkede kvinde eller en vildt udseende fanatiker. Nogle gange er stereotyperne positive, som f.eks. idealbilledet af den gamle, vise mand med langt skæg, der i skrædderstilling og med bedekransen i hånden studerer den åbne Koran på moskeens smukke gulvtæppe.

Sådanne positive og negative stereotyper kan være vildledende, idet de mange forskellige grupperinger indenfor islam fordeler sig over et bredt spektrum. Alle muslimske fællesskaber rundt på kloden er forskellige fra hinanden, ikke to er ens. Enhver muslim er også forskellig fra andre, fordi de er mennesker og ikke hærmyrer.

Generationelle forskelle

En stor andel af nutidens muslimer er under 25 år. Udefra kan de forekomme ret velintegrerede i deres nye hjemland og i stand til agere i forhold til sekulære værdier. De sociale medier har for den yngre generation af muslimer skabt et

fristed, hvor der kan sættes spørgsmålstegn ved islam og 'ære-skam' kulturen. Dette fører ofte til en større åbenhed i forhold til emner som religionsfrihed og kvindernes rolle. Dog oplever nogle af de unge, som er fanget mellem deres forældres kultur og den danske kultur, at de ikke fuldt ud hører hjemme nogen af stederne og søger deres identitet i islam ved at blive engagerede muslimer. De to yderpunkter med den vise, fromme og den unge trendy muslim er en stærk påmindelse om kontrasten mellem den ældre og yngre generation. Muslimske ledere har fortalt, hvordan de kæmper med at mægle i de spændinger, der opstår mellem generationerne, og hvordan de oplever at miste de unge til presset fra det verdslige samfund.

Forskelle i praktiseringen af islam

Efter at have optegnet forskellene mellem generationer, findes der et bredt spekter af forskellig praksis. Der er de 'ikke-religiøse' muslimer, de fromme (unge og gamle), de såkaldt moderate muslimer, som er midtsøgende eller endda 'liberale', der er de nominelle eller ikke-praktiserende muslimer. Endelig er der – i stil med evangelikale kristne – 'konservative' og endda karismatiske typer blandt *Sufi* muslimer.

De radikale islamisttyper, som er kompromisløse, udgør et problem. Altså er det praktisk talt umuligt at skrive noget om muslimer, som vil være dækkende for alle disse grupperinger.

DE FLESTE MUSLIMER KAN INDDELES I FØLGENDE KATEGORIER:

Ikke-religiøs	ikke-praktiserende, islam er deres kultur og tradition
Åben	anerkender andre religioner, alle religioner tilfredsstiller Allah
Moderat	islam er bedst, men andre religioner tolereres
Traditionel	nominel og uoplyst
Konservativ	islam er den bedste religion
Radikal	islam er den eneste gyldige religion
Islamist	islam skal udbredes globalt for enhver pris

Generelle retningslinjer vedrørende muslimsk identitet

Ligegyldigt hvilke tanker vi gør os, når vi hører ordet 'muslim', så hjælper det os til at komme i kontakt med de holdninger og følelser, vi har i forhold til dem. Det påvirker hvilken form for information om dem, som vi bruger tid på, og hvilke muligheder vi er tilbøjelige til at opsøge for at møde dem. Det afhænger alt sammen af vores tidligere erfaring med muslimer – eller mangel på samme.

Kort sagt, så kan vores indstilling kategoriseres som positiv, negativ eller ligegyldig. Hvilken kategori beskriver dig bedst? Som mange andre oplever du måske, at din indstilling er en blanding af alle tre eller endnu flere. Hvilke følelser får følgende grupper og begivenheder frem i dig?

Negative stereotyper indenfor islam

- ISIS
- Al-Qaida
- Voldelige palæstinensiske aktivister
- Taliban
- Golfkrigen
- Tyrkiets præsident, Recep Tayyip Erdogan
- Olie-formuer hos førende familier, mens majoriteten lever i fattigdom
- Masse-fællesbøn, f.eks. ifm. Hajj
- Totalitære regimer som Iran eller Saudi-Arabien
- Kvinder i *'purdah'* (se ordliste)

Vi er nu bevidste om, at selvom ovenstående involverer individuelle muslimer, så må vi stadig fastholde, at en 'muslim' ikke er det samme som 'islam'. Ligesom en cubaner ikke er lig 'kommunisme'. Dette bliver tydeligt, når vi møder en muslimsk asylansøger, der har lidt under et islamisk politisk regime.

"De fleste asylansøgere flygter fra islamiske lande. Forestil dig deres følelser, når den bærende ideologi siden barndommen vender sig imod én."

Steve Bell

Positive stereotyper indenfor islam

- Forpligtelse overfor familieværdier og -ansvar
- Respekt for de ældre
- Moralsk & gudscentreret
- Inderlig religiøs praksis, selv blandt fattige
- Anstændig tøjstil
- Smuk arkitektur
- Fromme gamle muslimske lærde
- Tolerante muslimske talspersoner
- Lidende ofre fra Syrien og Kina
- Smuk arabisk kalligrafi

Et brev fra en radikal muslim, der takker aktivisten Mary Whitehouse CBE for hendes kristne opråb vedrørende moralske standarder på TV. – fra New Christian Herald

18. maj 2002
"Som muslim blev jeg inspireret og bevæget af Marys hellige protestaktion for at beskytte vores samfund. Hendes kamp er en muslimsk kamp, og som muslimer er det vores pligt at støtte hende. Jeg synes vores muslimske ledere har ignoreret den ødelæggelse, der skyldes vores umoralske medier og usunde sex-fikserede samfund.
Jeg ville gerne sige til Mary, før hun dør: "Tak for det, du har gjort og for at vække muslimer ift. denne fare. Tak at du giver os håb for, at vi kan gøre en forskel i samfundet."

Dr. A. Majid Katme (Islamic Concern, Palmers Green, London)

BIBELEN BEFALER OS AT MØDE FREMMEDE

(Tak til Colin Chapman "You go and do the same")

Hvad enten de er gode, onde eller grimme, så elsker Gud muslimer. Læs følgende bibelvers og prøv at besvare de tilhørende spørgsmål.

2 Mos 22, 21 og 23,9 3 Mos 19, 33-34 5 Mos 10, 17-20	Hvad er konsekvensen af disse vers for kristne i et land, der modtager muslimske immigranter i dag? Hvordan føles det at være immigrant?
Matt 5, 43-48	"Elsk din næste" betyder dem udenfor din egen cirkel. Hvordan opfatter du det?
Matt 7, 12	Hvordan kunne du tænke dig, at din muslimske nabo behandlede dig eller dit nabolag? Hvordan påvirker det måden, du behandler dem på?
ApG 9, 10-19	Hvad lå der bag Ananias' tvivl og mistænksomhed? Hvordan håndterer vi frygt for muslimer?
ApG 10, 1-48	Hvad var Peters mentale barriere i forhold til hedninger? Har du tilsvarende fordomme?

Gal 1,21-24
1 Tim 2, 1-6

Kæmper du med at tro, at muslimer kan ændre deres religiøse tilhørsforhold til Jesus? I så fald, hvorfor? Eller hvorfor ikke?

I hvor høj grad kan Paulus' beskrivelse af den jødiske gudsdyrkelse anvendes på muslimer?

EN 'KRISTEN' TANKEGANG OM MUSLIMER

Nu er vores udgangspunkt, at muslimer først og fremmest er mennesker, som Kristus døde for. Derfor må vores tankegang være baseret på Guds syn på menneskeheden, som vi finder beskrevet i Bibelen:

1. Mennesket er ikke fuldstændig fordærvet, dog er den menneskelige natur påvirket af syndens ødelæggelse på alle livets områder. Selv vores gudsdyrkelse vil være berørt, som Paulus også observerer: "I mig bor der intet godt" (Rom 7,18)
2. En rest af gudsbilledligheden forbliver i mennesket, inklusive muslimer. Hvis ordet 'gudløs' beskriver mange vestlige samfund, så gælder dette ikke for muslimske samfund. Af denne grund vil de fleste muslimer også kende til islams lære om Jesus, om end denne skikkelse i de islamiske tekster ikke har meget til fælles med Ny Testamentes Jesus. De er tæt på og dog så fjernt fra den bibelske åbenbaring af den sande Jesus.

" Hvis vi kradser muslimer, der hvor det ikke klør, irriterer vi dem kun"

Steve Bell

ETNISK OG KULTUREL MANGFOLDIGHED BLANDT MUSLIMER

En muslim er ikke en muslim. Hvilket skyldes, at de har forskellige etniske baggrunde. Derfor har muslimer behov, der knytter sig til deres specifikke etniske gruppe. Uanset om de er født i det nye land eller ej, kan muslimen i flertallets øjne virke som 'den fremmede i vores midte'. Han eller hun er dog ikke alene; Josef oplevede det samme i Egypten (1 Mos 37,12-36; 39-50), og Ruth i Israel (Ruths Bog). Også israelitterne i eksil (se Sl 137), Paulus og hans rejsefæller på deres missionsrejser (ApG 13-14; 16-20; 28,1-10) og egentlig alle, der vil følge Gud her i verden (Hebr 11,13). Herunder ses nogle af de måder, hvorpå muslimer adskiller sig fra hinanden.

Status

- Flygtninge
- Asylansøgere

- Økonomiske immigranter
- Internationale studerende
- Fastboende indvandrere
- Vestlige 2. eller 3. generations indvandrere
- Konvertitter med vestlig baggrund

Race

- Indiske subkontinent: Indisk, pakistansk, bengalsk baggrund
- Mellemøsten: egyptisk, palæstinensisk, kurdisk, iransk, irakisk, jordansk baggrund
- Golfstaterne: Yemenitisk baggrund
- Nordafrika: Marokkansk, algerisk, tunesisk baggrund
- Afrika: Somalisk, nigeriansk baggrund
- Europa: Albansk, bosnisk, tyrkisk baggrund
- Sydøstasien: Malaysisk, filippinsk, singaporeansk baggrund

Vi må arbejde med, hvordan vi kan udvikle en Kristus-lignende indstilling til denne mangfoldighed af racer, nationaliteter og kulturer. Bibelen siger:

”Når en fremmed bor som gæst i jeres land, må I ikke udnytte ham. Den fremmede, der bor som gæst hos jer, skal være som en af landets egne, og du skal elske ham som dig selv.” (3 Mos 19,33-34)

”… jeg var fremmed, og I tog imod mig,” (Matt 25,35)

Sprog

Muslimer taler mange sprog, som kan være meget forskelligartede.

- Asiatere taler f.eks. baluchi, engelsk, dari, farsi, gujarati, pashto, sindhi, urdu
- Folk fra Mellemøsten taler arabisk (forskellige dialekter), kurdisk (forskellige dialekter)
- Europæere taler blandt andet albansk, russisk, serbisk, tyrkisk
- Afrikanere taler måske bantu, engelsk, fransk, hausa, somalisk, swahili

Muslimer født i Vesten

Muslimer, der er født i Vesten og er under 30 år, har tendens til at være mere kulturelt tilpassede, og nogle har, til deres forældres fortrydelse, et lidt friere forhold til islam – hvis de overhovedet dyrker islam. De ikke-religiøse unge relaterer forholdsvist ubesværet til det omgivende samfunds ungdomsliv og studenterliv og er 'digitale indfødte'. Når dette er sagt, så er radikalisering en reel udfordring, og nogle af disse unge er et let bytte for 'hvervning', især dem, der er faldet igennem i uddannelsessystemet og måske er arbejdsløse, eller dem, der er kriminelle og afsoner fængselsstraf. Det er særligt de unge, der oplever sig marginaliserede, og er tilbøjelige til at lytte til ekstremistisk propaganda på de sociale medier. Disse unge muslimer finder en etnisk og kulturel identitet i islam, og måske også en

overlevelsesstrategi i forhold til et fremmedfjendsk samfund, som kun lige 'tåler' dem. Tanken om, at martyrer skænkes en plads i paradiset, kan også virke appellerende for den, der har begået kriminalitet, og for hvem dette kan være deres eneste chance, da gode gerninger højst sandsynligt ikke vil bringe dem derhen.

De midaldrende og ældre muslimer holder sig derimod typisk til islam som en del af et mere traditionelt livssyn og som et moralsk kompas i et værtsland, de anser for 'gudløst'.

En udefrakommende iagttager ville sandsynligvis påpege, at kristne og muslimer har mere til fælles end man først skulle tro, at begge parter udgør trossamfund i en sekulær verden. Hvis de blot hørte op med at sætte hinanden i bås og begyndte at relatere til hinanden som enkeltpersoner, så ville de muligvis blive positivt overraskede over det, de har til fælles.

3. ISLAMS GRUNDLÆGGENDE LÆRE

Det, som er retfærdigt og godt i andre religioner, finder sin dybeste mening og fuldendelse i Kristus.

Giulio Bassetti-Sani

Ifølge traditionen blev islam grundlagt i Saudi Arabien af en købmand ved navn Muhammed Al-Quraishi (570-632 e.Kr.). Religionen er grundlagt på en bog – Koranen, som ifølge muslimsk tro blev ordret dikteret henover en 23-årig periode til Muhammed, der efter sigende var analfabet (S7.158) Koranen fortæller, at dens budskab stammer fra en 'Evig Tavle' i himlen (Sura 6,92; 43,3-4), og at man ikke må betvivle dens budskab. Man regner med, at teksten er dikteret af englen Gabriel (Sura 2,97), som ofte identificeres med Helligånden (Sura 26,192-194), og af andre engle. Den hævder også at være baseret på direkte guddommelig inspiration. (Sura 53,2-18)

I den traditionelle islamiske fortælling indebar processen med at nedskrive den guddommelige 'åbenbaring', at Muhammed skulle huske det, som han mente, han hørte fra Allah. Senere ville Muhammed så diktere til skrivere, der nedskrev det på forhåndenværende materialer. Adskillige år senere blev disse brudstykker så samlet, men kritikere mener, at der var indblanding fra de mennesker, der indsamlede de skriftlige fragmenter. Det er svært at føre bevis for eller imod, fordi denne form for kritisk akademisk undersøgelse af Koranen er forbudt i islam, da det anses for blasfemi.

OVERVEJ

Koranen lærer om den 'Evige Tavle', der altid har eksisteret i himlen. Dette synes at modsige den islamiske læresætning om, at intet bor hos Allah i himlen – ingen søn – intet! Dog er den 'Evige Tavle' en direkte parallel til det nytestamentlige vers: "I begyndelsen var ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud… Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os…" (John 1,1-2.14). Jesus kunne beskrives som en 'Evig Tavle', der var hos Gud og kom til mennesker.

Koranens 114 kapitler (suraer) er skrevet på klassisk arabisk. Det er en højstemt, avanceret sproglig form, sammenlignelig med digtning fra 1600-tallet. Selvom kristne ikke godtager Koranens inspiration på linje med Bibelen, så må vi stadig anerkende den form for inspiration, som vi genkender hos vores dygtigste klassiske digtere (f.eks. William Shakespeare). På trods af grammatiske fejl, så gør Koranens sproglige skønhed og kraft indtryk på arabisktalende, selv om mange uuddannede muslimer kun forstår lidt af det klassiske højstemte sprog. Koranen har næsten et omfang som Det Nye Testamente, og hvert kapitel (sura) er ordnet efter længde, så de længste

kommer først. Det er ikke en kronologisk rækkefølge, hvilket kan være forvirrende. Muhammed modtog Koranen i to byer – Mekka, hvor han var født og Medina, hvortil han flygtede på grund af forfølgelse.

Suraer fra Mekka (611-622 e.Kr.)

Suraer fra Mekka blev modtaget, mens muslimer var et mindretal. Overordnet set er de mere inkluderende og åndelige og behandler emner, der minder om 'de små profeter' i Det Gamle Testamente. For eksempel kaldet til at tilbede én Gud, kaldet til et retfærdigt liv og til social retfærdighed samt omsorgen for de fattige og svage.

Suraer fra Medina (623-632 e.Kr.)

Suraerne fra Medina opstod, da Muhammed oplevede modstand, til trods for at muslimerne efterhånden udgjorde flertallet langs den Saudiarabiske vestlige kystregion på dette tidspunkt. Disse suraer er mere pågående, intolerante og velsigner endog vold, hvilket afspejler den proces, der fandt sted i den islamiske tradition, hvor det jordiske og det åndelige blev blandet sammen. Det er derfor, islam er en politisk religion og grunden til, at vi ser islamister forsøge at genindføre en konkret virkeliggørelse af dette.

Islams grundlæggende lære er forholdsvis enkel. Det sprog, som det er baseret på, er arabisk, hvilket er et rodsprog. Det vil sige, at ord er opbygget ud fra sproglige 'rod'-strukturer. For eksempel er *s-l-m* roden i ordet islam, som betyder underkastelse (f.eks. i forhold til Allah).

En *muslim* (hankøn) eller en *muslima* (hunkøn) er en person, der underkaster sig Allah. Den samme rod danner også ordet *salam* (fred på baggrund af underkastelse til Allah).

s - l - m
i s l a m
m u s l i m
s a l a m

DE FEM SØJLER *(ARKAN AL-ISLAM)* – EN MUSLIMS PRAKTISKE PLIGT *(DIN)*

1 Trosbekendelsen (shahada)

Ordet 'shahada' er et arabisk ord, der betyder 'bekræftelse', 'vidnesbyrd' eller 'vidne'. En 'shahid' er altså et vidne og bruges som beskrivelse af muslimske martyrer, som fx selvmordsbombere. 'Shahada' er den grundlæggende

bekendelse i islam, som lyder "Der er ingen Gud uden Allah, og Muhammed er hans profet".

2 Tidebønner (Salat)

Islam foreskriver, at en muslim skal bede fem gange om dagen:

- fajr – solopgang
- suhr – middag
- asr – midt på eftermiddagen
- maghreb – solnedgang
- isha – sengetid

3 Almisse (Zakat)

Den almisse, som islam fastsætter, er 2,5% af de penge, der er tilbage, når faste udgifter er betalt.

Zakat gives almindeligvis til vedligeholdelse af den lokale moske og direkte til de trængende i lokalsamfundet.

4 Faste (Sawn)

Der findes forskellige årlige fasteperioder, men Ramadanen er den mest kendte og den længste med en varighed på ca. en måned. Den muslimske faste gælder mad, væske, rygning og seksuelt samvær fra solopgang til solnedgang. Den fastende muslim vil også tilstræbe ikke at udsætte sig selv for fristelse, så hvis de bliver opslugt af noget forkert, betragter de fasten som afbrudt.

Det er muligt for muslimer at blive fritaget for at faste, hvis der er tale om børn eller i forbindelse med sygdom, rejseaktivitet, graviditet eller amning. Læger behandler ofte flere mennesker med maveproblemer forårsaget af overspisning i fasteperioden end på andre tidspunkter af året. For efter solnedgang samles muslimerne til 'festmåltid'.

5 Pilgrimsfærd til Mekka (Hajj, Sura 2,196-197)

Alle muslimer, som er fysisk i stand til det, forventes at gennemføre en

pilgrimsrejse til Mekka mindst én gang i løbet af livet. Pilgrimmene besøger Mekka og Medina, de to hellige byer forbundet med Muhammeds liv. I Mekka vandrer de rundt om *Ka'baen*. Det er et bygningsværk, beklædt med sort silke, der er broderet med vers fra Koranen.

Mange muslimer tror, at al personlig synd tilgives på *hajj*, og derfor udskyder mange af dem denne dyre rejse til lidt senere i livet. Statistik viser, at denne begivenhed ikke er helt ufarlig (se nedenfor).

6 At kæmpe for Allah (jihad)

Dette er strengt taget ikke en af islams søjler. Det er dog det underliggende princip for de øvrige søjler og således i realiteten den sjette søjle. Ordet *jihad* er et arabisk ord, der betyder 'kamp' eller 'stræben'. Enhver muslim skal gøre sit absolut bedste for at 'kæmpe' ved at udføre de fem søjler og gå op imod den fejlbarlige menneskelige natur, i lighed apostlen Paulus' undervisning: "Jeg er hård ved min krop og tvinger den til at lystre, for at kunne tjene Kristus" (1 Kor 9,24-27). Jihad kan også forstås som voldelig modstand, der hvor islamiske interesser trues eller ødelægges. Imidlertid er mange muslimer indbyrdes uenige på dette punkt, fordi mange betragter islamisternes brug af *jihad* som en uberettiget misbrug. Det bliver en måde at blåstemple deres voldelige tilgang til ikke-muslimer i den politiske kamp for islams udbredelse. I Koranen bruges udtrykket *jihad* dog oftere om voldelig kamp end om åndelig kamp.

Statistik

Dødsfald ved pilgrimsfærden *Hajj*

1979	153 dræbte og 560 sårede ved et gidseldrama
1987	402 - hovedsageligt iranere - døde i sammenstød med politistyrker
1989	1 død og 16 sårede i et bombeattentat, der forbindes med Al-Qaida
1990	1.426 døde af kvælning i en tunnel pga. brand i Medina
1994	Mindst 270 døde under trængsel og panik i Mekka
1997	Over 340 dræbt og 1500 sårede ved en brand
1998	Mindst 118 trampet til døde og 180 sårede
2001	35 trampet til døde i panik
2003	14 trampet til døde i panik
2004	251 dræbt og 244 sårede under trængsel og panik
2005	3 dræbt under trængsel og panik
2006	Mindst 346 dræbt og 289 sårede under trængsel og panik
2015	Det vurderes, at 2.411 blev dræbt under trængsel og panik

Kilder: https://www.theguardian.com/world/2006/jan/13/saudiarabia https://en.wikipedia.org/wiki/Incidents_during_the_Hajj

ISLAMS SEKS TROSARTIKLER *(AL-IMAN)* – MUSLIMENS TRO *(IMAN)*

1 Allah (tawhid, Sura 37,35)

Muslimer tror, at Gud er én. Det arabiske ord tawhid betyder helt bogstaveligt 'enhed'. Der findes mange navne for Allah i traditionen, og muslimerne værdsætter de 99 'skønneste navne', som beskriver hans egenskaber. Koranen er tydeligere omkring, hvad Gud *ikke* er, end om hvad Han er. (Sura 112,1-4)

2 Engle (mala'ikatuhi, Sura 35,1)

En vigtig del af den bibelske inspiration i islam er troen på engle, heraf fire ærkeengle, blandt andet Gabriel og et uendeligt antal 'almindelige' engle. Muslimer tror også på nogle skabninger, kaldet *djinn,* som rangerer et sted mellem engle og mennesker. Nogle af disse opfattes som gode, andre som onde og nogle er neutrale. I de mere 'folkelige' former for islam søger man at formilde disse *djinn*-væsener eller søger deres hjælp.

3 Skrifterne (kutubuhu, Sura 2,177)

Selvom islam er 'Bogens' altså Koranens religion, er der også andre mindre bøger, der refereres til som 'Skrifterne':

- Abrahams skriftrulle (er gået tabt)
- Tawrat - fra Moses: **Toraen**, dvs. de første fem bøger i Bibelen.
- Zabur – fra David: **Salmerne** og visdomslitteraturen
- Injil – fra Jesus: **Evangeliet**
- Koranen – fra Muhammed: **Koranen**
- Hadith – Overleveringen**/traditionen**, som strengt taget ikke hører til 'skrifterne'

Islam sætter alle disse skrifter højt, hvilket er en oplagt mulighed for at opmuntre en muslim til selv at læse Bibelen. Alle skrifter, som blev til før Koranen, er fra et muslimsk synspunkt indbefattet i og afløses af Koranen, og mange vil hævde, at disse bøger enten er gået tabt eller er vildledende, fordi de ikke stemmer overens med Koranen. Samtidig henviser Koranen til disse skrifter som autoritativ åbenbaring, som Allah vil værne om. Man tror også, at skrifterne har sin oprindelse i himlen, ligesom den 'Evige Tavle', hvorfra de blev nedsendt (*tanzil*) til menneskeheden gennem forskellige profeter på centrale tidspunkter i historien.

4 Profetiske sendebud (*nabi*, Sura 35,24)

Nogle muslimer tror, at der har været op mod 124.000 profeter. Koranen nævner omkring 25, og heraf findes de 21 i Bibelen; fx Adam, Noah, Abraham, Moses, Elias, Job og Johannes Døberen. Man regner som regel følgende

for islams fem vigtigste budbringere:

- Adam – **Adam,** det første menneske og den første muslim
- Ibrahim – **Abraham,** Troens fader og Allahs nære ven (Sura 4,125)
- Musa – **Moses**, den lovgiver, som Allah talte med (Sura 4,164)
- Isa – **Jesus**, Allahs/Guds ord (Sura 4,171)
- Muhammed – **Muhammed**, den sidste og største profet

5 Dommedag (yawm al-din Sura 2,62)

Den store belønningsdag, hvor gode og onde gerninger vil blive vejet på den guddommelige vægt og skæbnen for hver enkelt sjæl vil blive udmålt. Alle mennesker vil enten få plads i paradis eller i helvede efter Allahs dom. Nogle muslimer regner også med en slags skærsild, men dette er ikke en del af Koranens lære.

6 Allahs forudbestemmelse

Allah forudbestemmer alt, både godt og ondt. Skæbnetro står derfor stærk i muslimsk tankegang, og mange muslimer opfatter Allah som lunefuld og uforudsigelig. Selvom alt sker efter Allahs vilje og ingen kan vide sig sikker på frelse, så tror de fleste muslimer, at de står til ansvar for deres handlinger.

KALD TIL BØN (ADHAN)

Følgende ord messes af den person, der kalder muslimer til bøn fra moskeens minaret, en såkaldt *muezzin.*

”Allah er den største. Jeg bevidner, at der ikke er nogen Gud udover Allah.
Jeg bevidner, at Muhammed er Guds budbringer.
Kom her, til bøn. Kom her, til frelse.
Bøn er bedre end søvn. Kom, gør det gode.
Allah er den største. Allah er den største.
Der er ikke nogen Gud udover Allah.”

Den første sura (al-Fatiha)

Det arabiske ord Fatiha betyder 'åbning' eller 'begyndelse'. Nedenstående citat udgør Koranens indledende sura. Til trods for at den umiddelbart ikke indeholder noget, som en evangelikal kristen vil være helt uenig i, så gælder udtrykket "dem, som vreden rammer" traditionelt set jøderne, og "de vildfarne" gælder de kristne.

"I den nådige og barmhjertige Guds navn.
Lovet være Gud, alverdens Herre, Den Nådige og Den Barmhjertige,
Herskeren på dommens dag!
Dig tjener vi, og Dig beder vi om hjælp.
Led os ad den lige vej! Vejen, der følges af dem, som Du viser nåde;
ikke den, der følges af dem, som vreden rammer, eller af de vildfarne."

(Koranen, Ellen Wulfs oversættelse)

4. HVORFOR FØLGER MUSLIMER ISLAM?

"De fleste i Arabien, som på den tid havde navn af kristne, var enten nestorianere eller monofysitter.
Begge retninger var blevet fordømt som kættere i tidens indviklede stridigheder om treenighedslæren og om Kristi natur. Muhammeds meget ufuldstændige forståelse af kristendommen skyldes formodentlig, at han fik sin viden fra disse grupper"

Kurt Christensen, dr.theol.

Pew Research Center skønner, at der findes 1,8 milliarder muslimer på verdensplan (2015). Dette er cirka 24% af jordens befolkning. Guds suverænitet betyder, at han tillod islams opståen og vækst, og at han er i stand til at bruge det til sit eget formål – og ved at læse om Isa i Koranen bliver nogle muslimer nysgerrige på, hvem Jesus virkelig er. Gud "gennemfører alt efter sin viljes forsæt," (Ef 1,11). Der er flere grunde til, at muslimer følger islam. Jeg vil i det følgende beskrive nogle af dem.

1 Muslimer fødes ind i islam

I modsætning til vestlig kultur, så får man sin personlige identitet gennem at fødes som muslim. I en gudscentreret kultur er dette så centralt for identiteten, at det kan være vigtigere end nationalitet. En muslim forventer også, at en ikke-muslim, der vokser op i Europa, er 'kristen'. Så i muslimsk tankegang var Hitler altså 'en kristen'.

2 Islam er også en 'kultur'

Islamisk kultur danner grundlag for enhver social sammenhæng, som en muslim måtte tilhøre: den nære familie, den udvidede familie og klanen. Islam er så inkorporeret i den omgivende kultur, at en muslim sjældent overvejer at anfægte denne tæt sammenvævede sociale struktur. Det er vigtigt at huske på, at muslimsk kultur ligner den bibelske sociale struktur, hvilket sikrer en større sammenhængskraft, end vi kender i den vestlige kultur.

3 Mange muslimer er muslimer af navn

Et betydeligt antal muslimer, særligt mange unge, fødes ind i muslimske familier, men er hverken overbeviste eller praktiserende muslimer. Mange er blot nominelle og ret sekulariserede. Et eksempel er den tyrkiske studerende, som fortalte mig: "Jeg er ikke *mu'min*" (en sand troende). Der findes mange muslimer, som foregiver at være religiøse, men ofte er ret vestligt orienteret i deres livsstil og deres tolkning af islam og muslimsk kultur.

4 Islam er for nogen et fristed for moralske dilemmaer

Den positive side ved islams lære er, at den giver klare moralske retningslinjer.

"Det er i historiens teologi… at de dybeste årsager til islam findes."

Mr. Paul Mary Mulla

En muslim belæres i, hvad han eller hun skal tænke og gøre, fra de står op til de går i seng – og selv, mens de befinder sig i sengen. Når nogle muslimer klynger sig stærkt til islam, skal det ses som udtryk for en forkastelse af vestlige moralske og åndelige værdier (eller mangel på samme), såvel som vestlig materialisme. Nogle vestlige muslimske konvertitter finder det attraktivt, at de mange beslutninger og valg i livet forenkles og begrænses for dem.

HVORFOR ISLAM VIRKER TILTRÆKKENDE PÅ NOGEN

Islam har en naturlig tiltrækningskraft iblandt en bred gruppe mennesker. Afhængig af hvor i verden de befinder sig.

I udviklingslande

- Tiltrækningskraften i nogle afrikanske samfund, som dyrker 'traditionelle religioner', er at Islam er den nyeste af verdensreligionerne. Dette får nogle til at tænke, at islam på en eller anden måde er mere moderne end andre religioner.
- For mange i Mellemøsten eller Nordafrika fremstår Islam som en del af den oprindelige kultur. Islam virker dermed adskilt fra noget som helst vestligt – i modsætning til kristendommen, der typisk ses som et vestligt produkt (og måske et politisk værktøj).
- Islams ikke-vestlige præg virker attraktivt i en post-kolonial tid. I virkeligheden opstod islam i den samme del af verden som kristendommen, og derfor i en lignende kultur. Muslimer har selv været involveret i slavehandel igennem islams historie. Faktisk har det arabiske ord *'abd* rødder, som betyder både 'sort' og 'slave', hvilket var synonymer. I Golfstaterne lever fremmedarbejdere stadig under slavelignende forhold[7], og migranter sælges som slaver i det nordlige Afrika[8].
- Det tilsyneladende verdensomspændende broderskab (*Umma*) blandt muslimer er tiltrækkende i fattige lande. I realiteten findes der et racemæssigt hierarki blandt muslimer, hvor araberne er førsteklasses muslimer, og afrikanere og asiatere er anden- og tredje-klasses muslimer.

I vesten

Konvertitter i Vesten har ofte afroamerikansk eller afrikansk baggrund. Disse troende har lidt under racediskrimination og under dårlige socioøkonomiske vilkår i områder med vold og kriminalitet. I dag oplever et stigende antal kristne familier, at et familiemedlem eller en ven konverterer til islam. Jay Smith, som har undersøgt amerikanske konversioner til islam, fandt frem til følgende primære grunde:

7) www.aeon.co/essays/are-the-persian-gulf-city-states-slave-societies

8) www.time.com/longform/african-slave-trade/

For det første er islams sociale regler og løftet om stabilitet og orden den mest dominerende grund til konvertering. Islam forventes at være handlekraftig i forhold til at håndtere kriminalitet og uretfærdighed i samfundet.

For det andet er Guds enhed (tawhid) den næstehyppigste begrundelse. Islam tilbyder et enkelt gudsbillede uden treenighed eller en stedfortræder som Jesus. En muslim er ansvarlig for sin egen 'frelse'.

Som den tredje grund angives islams broderskab. Islam giver den nye troende en fornemmelse af Guds egen identitet, samt den styrke der ligger i islams forening af mennesker. Dette er særligt attraktivt for dem, som oplever sig marginaliserede.

En anden grund til at folk i Vesten konverterer til islam, er enkelheden i islams lære. De krav, der stilles til en muslim i forhold til tro og praksis, er forholdsvist enkle. I modsætning til kristendommen er islamisk troslære målbar, så en

muslim kan vide, hvor godt han eller hun klarer sig. De religiøse læresætninger skal godtages i den nedskrevne form, uden tolkning eller kritik. De er letforståelige og acceptable for menneskelig tankegang. Islam kræver ikke Helligåndens åbenbaring, ej heller omvendelse eller en 'ny fødsel' for at udleve troen. Nogle muslimer vil argumentere for, at islams krav er mere fornuftige og opnåelige (fx polygami og let adgang til skilsmisse). For disse muslimer er islam mindre hyklerisk end kristendommen, der forsøger at opnå, hvad de anser for umuligt. Nogle muslimer ser også, hvordan man i den post-kristne vestlige verden i teorien bekender sig til kristendommen, men i praksis har forladt den.

I den arabiske verden

I hjertet af den islamiske verden finder vi lande og kulturer, hvor det er helt essentielt ikke at tabe ansigt. Islam betoner, ligesom jødedommen, den ydre præstation, som giver status. Dette benævner vi ofte 'ære og skam' kodeks. Jeg husker en oplevelse under Ramadanen på et tidspunkt, hvor jeg selv boede i Mellemøsten. Den bil, vi kørte i, skrammede en anden bil, der stod parkeret udenfor et hus. Netop på det tidspunkt sad bilens ejer på sin veranda iklædt en ulasteligt presset hvid *galabiya* (arabisk klædning) og hvid kalot. Med fingrene 'bad' han sin bedekrans, og han lignede den perfekte hengivne muslim her i islams helligste måned. Da han hørte braget, forduftede hans fromhed øjeblikkeligt.

Han eksploderede i raseri, greb en jernstang, ramte vores bil og truede med også at slå os.

Før du spørger mig, så ser jeg *ikke* denne oplevelse som et bevis på, at islam er dæmonisk, men at den stakkels mand fik bulet sin bil på en varm dag, mens han sad sit fineste tøj og ikke orkede at bøvle med det. Hvis vi absolut skal tale om dæmoner, hvordan hænger denne episode så sammen med 'vejvrede' hos os? Jeg hørte for nylig en kendt kristen taler offentligt bekende denne form for opførsel med den pointe, at 'vi er alle mennesker'. Det vil klæde os at holde øje med de underliggende attituder, vi muligvis bærer rundt på, der siger "folk som jeg er bare lidt mere menneskelige".

Summa summarum, fordi der ikke findes to ens muslimer, må vi acceptere det faktum, at den måde, de forholder sig til det religiøse og det sociale aspekt i fællesskabet, vil variere. Det betyder, at du, som en del af at nærme dig din muslimske ven, må tage bestik af, hvor han eller hun står. Ved at være opmærksom på en eventuel forskel på det, de forklarer som grunden til at de dyrker islam - og det, som deres opførsel måtte afsløre som grunden. Ligesom hos nogle kristne, kan der være en uoverensstemmelse mellem ord og handling. Der, hvor en eventuel uoverensstemmelse måtte vise sig, kan der meget vel være et område eller et behov, som evangeliet kan tale ind i.

5. DEN HISTORISKE BARRIERE

"Vi må tale ind i det, som den anden mener, ikke bare det, de siger.
Afhold dig fra blot at debattere og vind den anden over til din side ved at finde ud, hvad der ligger bag deres ord.
Når folk taler voldsomt eller skingert, kan de tale ud af smerte; så husk – de lider og vær tålmodig og respektfuld omkring det, du ikke forstår."

Oswald Chambers, The Shadow of an Agony

Der opstår uundgåeligt forskellige vanskeligheder, når vi engagerer os i mennesker fra en anden kultur. Det er, fordi vores tankebaner er grundlæggende forskellige. Husk på – de tankemæssige barrierer findes hos både den kristne og vores muslimske ven. De holder ofte øje med, at vi holder øje med dem, og sådan kan det fortsætte med flere usynlige, men også helt konkrete barrierer, der skaber en indre tøven og måske ligefrem mistænksomhed hos begge parter. Disse barrierer afholder os fra at tage skridt ud på 'venskabsbroen'.

Barriererne har ofte rod i de holdningsmæssige og følelsesmæssige barrierer, som jeg skitserede i kapitel 1. Disse er typisk sejlivede, samtidig med at vi er afskåret fra at modtage retvisende information om muslimer. Denne kombination fører til den mangel på forståelse, som nogle gange præger os og holder os tilbage. De gensidige barrierer er blandt andet affødt af følgende:

- negative sammenstød, der har fundet sted mellem kristne og muslimer igennem historien (dvs. den historiske barriere).
- forskellige perspektiver, værdier og livsstil (dvs. den kulturelle barriere)
- genuine teologiske forskellige (dvs. den teologiske barriere)
- de begreber vi typisk bruger om åndelige og moralske emner (dvs. den kommunikationsmæssige barriere)

Disse barrierer er ikke uoverstigelige, og nogle muslimer vil værdsætte de kristnes anstrengelser for at overvinde dem og nå frem til større klarhed imellem os. Det vil dog kræve, at vi er villige til at gå en ekstra mil for at sætte os i deres sted. Kirkefaderen Augustin var en af de tidlige kristne, der definerede den kristne tro for hedninger. Han endevendte hedensk tankegods i jagt på forskellige punkter, der kunne forbinde de to verdener – så længe det ikke modsagde Bibelens åbenbarede sandhed.

"Det ældgamle hebraiske tabernakel i ørkenen blev møbleret ved hjælp af smeltede hedenske statuer og faraos smykker fra Egypten. Egyptens guld er stadig guld! Hvor man end finder sandhed, så er det Herrens."

Kirkefaderen Augustin

DEN HISTORISKE BARRIERE

Det er let at overse det historiske, men yderst vigtigt at få med, når vi skal relatere til nogen med en anden kulturel baggrund. Dette blev tydeligt en dag på universitetet, hvor en iransk studerende talte med en af mine amerikanske venner. Da samtalen drejede sig ind på åndelige emner, voksede en barriere frem i tankerne hos iraneren. Han var harmdirrende over de perioder i historien, hvor Vesten har generet og ødelagt muslimske lande, hvilket – i hans øjne – ledte til begivenhederne omkring 11. september 2001. Det kom helt bag på min amerikanske ven, at denne unge muslim oplevede at være såret som følge af historiske begivenheder, der havde fundet sted tilbage i tiden. Noget af det endda århundreder før han selv var født. Min ven gav en helhjertet undskyldning og bad om tilgivelse på vegne af dem, der i fortiden havde udført uhyrligheder mod muslimer i Jesu navn.

De følelsesmæssige spændinger fyldte rummet, da tårer brød frem i øjnene på den iranske muslim, som ikke vidste, hvordan han skulle håndtere sådan en reaktion præget af Jesu ånd. En respons baseret på nåde. Men hvad er det præcist, som fremprovokerer muslimers vrede? Nedenfor ses en liste af relevante emner.

Korstogene (1095-1291 e.Kr.)

Denne historiske epoke huskes i den muslimske verden, som om det skete i går. Korstogene var en række militære angreb – à la hellig krig – udført af hære, der var udsendt af kirken og som repræsenterede 'kristenheden'. Disse militære fremstød fandt sted hen over en periode, hvor europæiske hære bestående af 'kristne' lejesoldater marcherede igennem Europa med det formål at slå muslimske erobrere tilbage og genvinde Jerusalem fra de arabiske muslimer, der havde besat byen. Undervejs gjorde soldaterne sig skyldige i vilkårlige voldtægter, mord og en brutalitet, der ingen berettigelse havde.

Selvfølgelig indeholder islamisk historie også brutale militære fremstød – herunder muslim-mod-muslim. Ikke desto mindre er der dele af korstogenes historie, som den nutidige kirke må anerkende som en 'kødelig' og dermed en syndig del af vores historie. Vi skal forstå og anerkende muslimernes perspektiv og møde dem med en indstilling, der afspejler Jesus Kristus.

En muslim sagde engang til mig: "I (kristne) elsker ikke muslimerne. Men I elsker heller ikke hinanden. Man kan bare se på den måde, I er opdelt i mange kirkesamfund, og hvordan I slås i Irland." Dette viser, hvad muslimer nogle gange antager om Vesten, og hvordan de måske vender det blinde øje til den indbyrdes kamp mellem muslimske fraktioner.

Jeg vil gerne minde jer om, at under korstogene blev muslimer angrebet af kristne fra Europa. 70.000 blev dræbt på en enkelt dag. Alligevel har ingen muslimsk autoritet nogensinde skrevet imod kristendommen. Vi har altid skelnet mellem religionen og de, der besudler religionens navn. Hvad angår d. 11. september, så foretog I ikke den skelnen i Vesten.

Dr. Ahmad al-Tayyib (Stormufti, Al-Azhar universitetet, Cairo)

For det første, når en person fødes i Algeriet, er han eller hun automatisk muslim. Og tilsvarende anses en ikke-muslim i Europa automatisk for at være 'kristen'.

For det andet så formoder mange muslimer, at når religion og stat er ét og det samme indenfor islam, så må det samme gælde for de vestlige lande. Derfor må vestlig politik repræsentere kristendommen.

Det Osmanniske riges sammenbrud, 1924

Det Osmanniske rige var det sidste levn af islamisk storhed på den internationale arena. Riget gik i forfald i takt med, at den tidligere så blomstrende og udbredte islamiske lærdom og kultur faldt fra hinanden. Denne realitet er svær at acceptere for mange muslimer. Det var ind i denne situation, at Vesten af forskellige grunde blandede sig og indledte det, der kunne ligne vestlige politikeres udhuling af Det Osmanniske rige – nærmest hen over kaffebordene i de europæiske hovedstæder. Dette forklarer f.eks. Saddam Husseins krav på Kuwait, baseret på tidligere regionale grænser, som vestlige magter med egne politiske dagsordenener havde flyttet på.

Oprettelse af staten Israel, 1948

Storbritannien, Frankrig og USA var hovedkræfterne bag dannelsen af den 'politiske stat' Israel. Moderate muslimer kan være anti-israelske fremfor egentlig antisemitiske, mens fx mange kurdiske muslimer ser Israel som et forbillede for deres egen kamp mod arabisk undertrykkelse. Vi må huske på, at muslimer selv er semitter, hvilket gør spændingerne i Mellemøsten til en slags familiefejde mellem fætre og kusiner over rettighederne til et stykke 'helligt' land.

Det er også et åbent spørgsmål, hvorfor de øvrige arabiske stater er så påfaldende i deres fravær, hvad angår deres bidrag til fredsløsninger eller modtagelse af palæstinensiske flygtninge. Det kunne se ud som om, palæstinenserne efterlades som brikker i et større politisk spil. Søren Harslunds bog 'Israel – Kampen for staten' giver et veldokumenteret overblik over situationen (se appendiks 5).

I takt med at konflikten mellem Israel og palæstinenserne er intensiveret, vokser også afstanden mellem dem, der støtter den ene eller anden side. Det gælder også i Danmark. Mange i den danske folkekirke sympatiserer med palæstinenserne, som de anser for den svage og undertrykte part. Andre grupper, her iblandt konservative kristne, bakker op om Israel og retten til at eksistere som stat og forsvare sig selv i et fjendtligt territorium. Fra år 2020 har et stigende antal lande i den muslimske verden opbygget bånd til Israel, og den palæstinensiske sag synes at miste politisk momentum. Den muslimske befolknings støtte til palæstinenserne vil dog formentlig forblive den samme.

Det kan undre, at vestlige kristne, der tjener gennem diakoni og evangelisation, har fokuseret så lidt på de kristne minoriteter, altså de messianske jøder og de kristne palæstinensere. Nogle af disse grupper er dybt involveret i - og kan være en nøgle til - forsoning, f.eks. Seeds of Hope, Musalaha og Israel College of the Bible.

Når kristne brødre og søstre blandt jøder og palæstinensere giver deres liv for at tjene Jesus og vise hans kærlighed til mennesker på begge sider af konflikten, skulle vi så ikke i det mindste forsøge at lytte og forstå, når muslimer reagerer overfor den israelske politik mod palæstinenserne fremfor straks at dømme dem eller støtte deres synspunkt. At begynde en endeløs diskussion om dette vil højst sandsynligt blot føre til splittelse.

"Det fik mig til at forstå, hvor stor Gud er, og hvor trofast Han er, og at det ikke er vigtigt hvilken baggrund, vi har. Araber eller jøde, Gud er for os alle."

Arabisk studerende, Israel College of the Bible

"Et ensidigt fokus på de sidste tider og profetiernes opfyldelse eller på retfærdighed og befrielse kan aldrig udgøre hele billedet. Går vi ensidigt den ene eller den anden vej, udenom korsets betydning, leder det til vold, afvisning og fordømmelse. Hvordan vores teologi end måtte se ud, må vi huske på Guds kærlighed og på hans påbud om, at vi skal elske hinanden."

Fra Musalahas "A Curriculum of Reconciliation"

Golfkrigene

I begge Golfkrige var der tale om en sejr over muslimer – vundet af muslimer med hjælp fra ikke-muslimer. En atypisk situation, der brød med muslimers forståelse af, at Allah aldrig vil tillade ikke-muslimer at overvinde muslimer i kamp. At det samme rent faktisk skete i Spanien for adskillige århundreder siden, og nu igen i Kuwait, danner baggrund for en forståelig uro i den muslimske verden.

Den muslimske verdens afhængighed af Vesten og Østasien

De muslimske landes økonomier er afhængige af udefrakommende kompetencer, og ofte er det Vesten eller Østasien, der bidrager med den ekspertise og teknologi, som de muslimske lande har brug for, for at kunne fungere i den moderne verden. Alligevel er mange af disse lande kritiske overfor den moral, som de anser det udefrakommende for at repræsentere: bekvemmelighed, gudløshed, grådighed og materialisme. Bevidste muslimer anklager åbent Vesten for at opfostre en syg kultur præget af lyststyret og forvrænget sex, pornografi og perversiteter. De fleste kristne vil anerkende rigtigheden af denne analyse, særligt hvad angår tilgængelighed til pornografi på nettet. Med til billedet hører så også, at meget af samme adfærd finder sted i muslimske samfund, men i det skjulte.

Fortsat amerikansk tilstedeværelse i Saudi Arabien

Muslimer er også kritiske overfor den fortsatte tilstedeværelse af amerikanske og allieredes militære tropper i saudiske, tyrkiske, egyptiske og andre nøglepositioner i den mellemøstlige region. Dette ses som en fortsættelse af korstogene, og man bruger betegnelsen *kafir* eller 'de vantro' om dem.

Islamiske strukturer i den moderne verden

Selvom Koranen lover muslimer overlegenhed, så er deres lande ofte præget af manglende udvikling og rettigheder sammenlignet med de såkaldte 'vantro' i Vesten eller Østasien. Til trods for at det fremprovokerer visse islamiske gruppers vrede, så er det et påtrængende spørgsmål, hvorfor det er således? (se citat af Dr. Zaki Badawi i kapitel 1)

Ovenstående emner giver mig en dybfølt fornemmelse af ansvar for ikke at blive 'salt i såret' for en person med muslimsk baggrund, der er vokset op med visse fortællinger om, hvordan verden hænger sammen. Selv voksede jeg op i en afro-caribisk familie, og jeg tog mange af disse fortællinger om 'hvide mennesker' til mig. Så om en muslims synspunkter har baggrund i noget, der er mere indbildt end reelt – er faktisk irrelevant. Hvis de regner noget for rigtigt, så er det i praksis 'sandt' for dem. Hvis vi angriber, latterliggør eller ignorerer deres synspunkter, vil det blot afmontere 'venskabsbroen' og underminere tilliden. Netop venskabet og tilliden er det sted, hvor vi kan være mere ærlige om de værdier, som vi sætter højt, og om vores opfattelse af verden. Hvordan en person opfatter historiske begivenheder påvirker, hvordan de ser verden. Men dette er kun et brudstykke af den bredere påvirkning, som mennesker møder gennem 'kultur'. Hvad er det og hvordan påvirker det os? Det skal vi se på i det følgende.

6. DEN KULTURELLE BARRIERE

”Muslimsk kritik af vestlig civilisation er ikke primært en politisk konfrontation. Den egentlige spænding består i, at én civilisation er grundlagt på islamiske værdier og en anden på materialisme. Havde den vestlige kultur været baseret på kristendom, moral og tro, så ville konfliktens omdrejningspunkt have set anderledes ud. Men nu har vi kun valget mellem islams guddommelige principper og en sekulær materialistisk kultur.”

Khurshid Ahmad

Da jeg som ung boede i Mellemøsten, var den billigste måde at komme fra Egypten til Cypern, at tage natfærgen. Jeg studerede i Cairo på det tidspunkt og havde sparet nok sammen til at rejse. I løbet af sejlturen faldt jeg i snak med en egyptisk mand og samtalen forløb smertefrit, mens vi fik vendt verdenssituationen. Undervejs på turen bad forskellige folk mig om 'ba'sheesh' (dvs. drikkepenge).

Problemet var, at jeg ikke havde budgetteret med drikkepenge, så jeg kunne intet give uden selv at løbe tør for penge. Til sidst blev jeg irriteret over de gentagne appeller, så jeg busede ud – lige i ansigtet på den mand, jeg ellers talte så godt med - ”I bliver da betalt af rederiet, hvorfor skal jeg så give jer ekstra?” Min ven stivnede lige på stedet og ville ikke tale mere med mig, men gik skumlende sin vej.

Det, vi kan lære af den historie, er, at to typer tankegange stødte sammen. Min vestlige tankegang fortalte mig: ”Drikkepenge er et tilvalg, når nogen har udført en ekstraordinær betjening”, mens den lokale tankegang var: ”Drikkepenge er obligatoriske, uanset hvilken form for service man måtte opleve, da det er måden, penge fordeler sig ned gennem den sociale hakkeorden og

Kulturdefinitioner

”Kultur er den strukturerede måde livet udfolder sig på, når mennesker gør noget sammen. Det er enhver form for gennemgående tillærte adfærdsmønstre, der kendetegner samfundets medlemmer, som ikke er biologisk betingede.” Malinowski.

”Kultur er et sammenvævet system af overbevisninger (fx Gud, virkeligheden eller mening), af værdier (hvad er sandt, godt, smukt eller normalt), af sædvaner (opførsel, relationer til andre, tale, bøn, påklædning, leg, handel, landbrug, mad, osv.) og af institutioner, som udtrykker disse overbevisninger, værdier og sædvaner (regering, domstole, templer eller kirker, familie, skole, hospitaler, fabrikker, butikker, foreninger), som alt i alt samler samfundet og giver det en fornemmelse af identitet, værdighed, tryghed og sammenhæng.”

Kilde: Willowbank Report – Gospel & Culture, Lausanne Paper, No.2, Wheaton, 1978.

måden, vi sørger for hinanden på." Det blev en vigtig tværkulturel lektie for mig.

Det er vigtigt at være opmærksom på, hvor betydningsfuld barrieren 'kultur' kan være, når man relaterer til mennesker med muslimsk baggrund. Begrebet 'kultur' er komplekst – let at udtale, men svært at definere. De fleste lægger typisk mærke til kulturforskelle, når de er på charterrejse og bemærker ting, som er anderledes, ejendommelige eller forvirrende. Som fx når de lokale kysser på begge kinder. Vi har dog tendens til at undervurdere betydningen af kultur, særligt når det gælder vores egen. Vi vil i det følgende se på, hvad kultur er og hvordan det påvirker, hvad vi oplever som 'normalt'. Og vi skal se på, hvilke nødvendige færdigheder vi må lære, når vi ønsker at relatere til mennesker fra andre kulturer.

RESPEKT FOR KULTUR

Kultur er en del af Guds kreative design for menneskeheden og er en vigtig bibelsk værdi. Kulturernes forskellighed fejres i Bibelen, hvor stammer, sprog og folkeslag nævnes (Åb 5,9). Til trods for at Paulus ofte var uenig med sit eget folk på grund af kaldet til de øvrige nationer, så var han endog meget bevidst om sin jødiske kulturbaggrund. Det påvirkede ham i forhold til etnicitet, uddannelse og åndeligt (Fil 3,3-11). Kulturer synes også at være til stede i himlen, idet "jordens konger kommer ind i det Ny Jerusalem med deres herligheder" (Åb 21,24). Vi kan tage mange flere skridt over 'venskabsbroen' ved at vise respekt overfor en muslims kultur, fremfor blot at være på linje rent dogmatisk. En muslim bemærker hurtigere, hvordan vi opfører os, end hvad vi siger. Vores attitude taler højere end vores ord. Hvis vi misser dette, får vi let problemer.

En ung pige på missionstur til det nordlige England henvendte sig til en ældre muslimsk mand udenfor et offentligt toilet. Det var sommer, og hun var iført stram, stumpet top og stramme shorts. Hun stak muslimen en traktat og sagde: "Jesus er Guds søn og døde for dine synder. Hvis du omvender dig og inviterer ham ind i dit liv som din personlige frelser, så kommer du i himlen".

Muslimen blev rasende, og pigen var efterfølgende helt knust og fortalte grædende til sin gruppe, hvor svært det var at evangelisere blandt muslimer. I virkeligheden havde hun overtrådt adskillige af hans etiske normer og havde krænket muslimen og efterladt ham med en større afstand til evangeliet, end før hun begyndte.

Vestlige kulturer er hverken bedre eller værre end østlige kulturer – de er blot forskellige. Det er for eksempel interessant, hvordan det danske samfund, der praktiserer fri abort, er meget dømmende overfor omskæring af drenge og arrangerede ægteskaber.

Kultur kan blive anledning til det kristne vidnesbyrd. Det ser vi fx ved at islam – kulturelt og teologisk - kan tolkes som en 'arabisk afspejling af jødedommen'. Det har baggrund i de historiske rødder til Abraham og en gammeltestamentlig semitisk tankegang. Islam hævder at bekræfte Toraen (Mosebøgerne) og har udviklet sin egen version, nemlig shariaen. Islam ærer også de jødiske profeter, alle mandlige medlemmer omskæres, og man bruger månekalenderen. Islams fem søjler har en vis lighed med gammeltestamentlig praksis, og muslimsk identitet oplever sig forbundet til Abrahams arv via Ismaels sønner (dvs. araberne), ligesom deres etniske og åndelige fætre: Isaks sønner (dvs. jøderne). På adskillige områder er muslimer og jøder i samme situation.

… "for indtil den dag i dag bliver det samme slør ved med at ligge over oplæsningen af den gamle pagt uden at tages bort, for det fjernes først i Kristus…. 'Men hver gang én vender om til Herren, tages sløret bort'" (2 Kor 3, 14,16)

Disse ligheder bringer muslimer og kristne tættere på hinanden, end nogen af dem er helt bekvemme ved. Det er derfor, at Islam (uforvarende) kan virke forberedende på, at en muslim hører evangeliet – ved at indbygge nogle af evangeliets grundlæggende byggesten i ham eller hende. På den måde lever mange muslimer i en 'præ-evangeliseret' tilstand. Forestil dig, hvis Helligånden åbnede for sluserne og kom med kraft. Så ville vi se millioner af muslimer

vundet for Guds rige.

Skulle en sådan indhøstning komme til at finde sted, ville muslimerne være de hedninge, der opfylder Paulus' forudsigelser om et folk, der vil "ægge jøderne til misundelse" (Rom 10,19; 11,11).

En kristen leder for et arbejde målrettet jøderne fortalte mig, hvordan jøder – som Isaks børn – verden over har vendt sig mod Kristus i hidtil uset antal, og at disse efterfølgere af Jesus opsøges af muslimer, særligt arabere – Ismaels børn - som gerne vil diskutere Bibelen og det, Jesus har sagt. Det er i sandhed et kulturelt tilknytningspunkt.

Der findes styrker og svagheder, som normalt hænger sammen. Således beundrer folk fra vestlige kulturer – typisk lidt skamfulde - den omsorg, som muslimer udviser for deres ældre. Samtidig er de kritiske overfor det pres for at tilpasse sig, som unge par stilles overfor i forbindelse med arrangerede ægteskaber… Begge dele har rod i respekt for de ældre.

J & S Root

"Fordi mennesket er Guds skabning, er dele af dets kultur rig på skønhed og godhed. Fordi mennesket faldt i synd, er al kultur farvet af synden, og dele af den er dæmonisk."

Nøglen består i at lede efter de åbne døre for evangeliet i andre kulturer. Paulus er et perfekt forbillede på dette i Athen (ApG 17), hvor han holdt en eminent tværkulturel tale, der udnyttede adgangen til de åbne døre i deres tankegang fuldt ud – og samtidig minimerede risikoen for, at de græske tilhørere skulle lukke den 'dør'. En måde at forstå det uklare begreb 'kultur' på, er ved at spørge, hvad du allerførst tænker på, når jeg siger 'fransk'? Tænker du på Eiffeltårnet, baguetter, kindkys, fransk køkken, løg, god vin, sproget eller den franske modstandsbevægelse? Dette er naturligvis kun overfladiske koncepter, der karikerer fransk kultur, men det er dog en begyndelse.

EKSEMPEL

Cement laves af naturens egne råstoffer, men brugen af det er kulturelt betinget, fx som fortov eller som minaret. Bomuld er ligeledes et naturprodukt, men brugen er kulturelt betinget, fx nålestribede skjorter eller en sari.

Hvad tænker du først på, når du tænker på din egen nationalitet? Jeg er englænder og tænker på traditionelle britiske ting som mandskoret fra Wales, skotske sækkepiber, engelsk folkedans, irske slagere, kongehuset, promenadekoncerter, candyfloss, Fish & Chips og hyggelige gamle landsbyer. At være dansk kunne indeholde Lego, hygge og rugbrød. Listen er lang, men det er stadig blot overfladiske betragtninger. Når vi indser det overfladiske i disse ydre ting, og at kultur i virkeligheden er nedlagt dybt i os, som ringene i et løg, så bliver vi også bevidste om vores naturlige tendens til at skabe karikaturer af andre kulturer. Karikaturer skabt ud fra overfladiske indtryk fremfor af de dybere værdier, som er det, der virkelig tæller. De uundgåelige kulturforskelle kan føre til sammenstød, hvis vi ikke er påpasselige. I skemaet nedenfor ses en række forskelle, som vi kan være opmærksomme på i forhold til muslimske kulturer. Overvej hvilken betydning det enkelte kulturtræk har og hvilke træk, der er mest bibelske?

VESTLIGE KULTURTRÆK	ØSTLIGE KULTURTRÆK
Individualistisk	Fællesskabsorienterede beslutninger
Fokus på effektivitet	Fokus på relationer
Mennesket i centrum	Gud i centrum (i teorien)
Lighed mellem kønnene	Tydelige kønsroller
Ældre bor i institutioner	Ældre bor i hjemmet
Fokus på tid	Fokus på gæstfrihed og relationer
Relationer knyttet til arbejde og fritid	Relationer indenfor den udvidede familie
Resultatorienteret uddannelse	Uddannelse præget af disciplin og udenadslære
Personlig religion	Kollektiv religion
Adskillelse mellem sekulært og religiøst	Gud er en del af verdensbilledet

Hvordan definerer jeg min egen kultur?

Din egen kultur er altid den sværeste at beskrive. Det er gjort sværere med globaliseringen, som får selv traditionelle kulturer til at forandre sig hurtigt og smelte sammen med andre kulturer i et stigende kulturelt overlap. En mulig måde at få greb om din egen kultur, er ved at stille spørgsmål som…

- Er det almindelig kutyme at tale med andre i den offentlige transport? Hvis ikke, hvorfor? Hvis det er, hvilke emner ville så være passende – og hvorfor?
- Da du var teenager, hvor stor betydning forventede man, at du tillagde dine

forældres autoritet? Hvorfor?
- Hvilken form for relation mellem to ugifte af hvert sit køn anses som acceptabel? Hvorfor?
- Svenskere bruger gerne kælenavne i stedet for hele navne eller titler – hvorfor?
- Danskere taler meget lidt om penge, men meget om vejret – hvorfor?
- Hvordan vil du beskrive dansk bordskik? Hvor, med hvem og hvordan spiser du? Bruger I bestik eller hænderne? Hvorfor?
- Italienske mænd ønsker traditionelt at fremstå machoagtige. Hvorfor?
- Hvad laver du i din fritid? Hvorfor?
- Hvilke relationer er vigtigst for dig? Hvorfor?
- Hvordan foretrækker du at kommunikere med folk langt væk? Hvorfor?
- Hvordan har du det med punktlighed? Er det vigtigt for dig?
- Er køkultur vigtig for dig? Hvorfor eller hvorfor ikke?
- Hvorfor svarer folk typisk 'Godt!', når de bliver spurgt, hvordan det går?

Hvordan gebærder jeg mig i muslimske kulturer?

Muslimske kulturer rundt i verden er mangfoldige og varierede, og det betyder, at en pakistansk og en arabisk muslim kan være lige så fremmede overfor hinanden som en dansker og en italiener. Helt som europæere, er muslimer forskellige i forhold til sprog, traditionel påklædning, mad, historie og generel livsstil.

- Her er nogle aspekter af muslimsk kultur, der kendetegner en stor del af den muslimske verden. Disse træk finder vi også tit hos muslimer, som er nyankomne til Vesten og hos de ældre generationer.
- Indirekte forhandlinger, man snakker om vind og vejr, inden man kommer til pointen (1 Mos 23)
- Respekt for de ældre og for alderdommen (3 Mos 19,32)
- Kønnene er adskilt
- Storfamilie, som er patriarkalsk: bedstefar, far, søn – dernæst mor
- Et ophøjet gudsbegreb (2 Mos 34,1-8)
- Anstændig påklædning – mænd dækkes fra navlen til knæene, kvinder fra hals til håndled og ankler
- Behersket opførsel
- Officiel afholdenhed fra alkohol og svinekød
- Gudscentreret tankegang
- Respekt for religiøse skikke (Matt 6, 1-6)
- Religion er et samtaleemne
- Religiøse talemåder (Luk 10,5 og Jak 4,15)
- Kollektiv bevidsthed – begrænset privatliv og individuelle beslutninger
- Familie- og relationsorienterede netværk
- Retningsgivende fremfor analytisk undervisningsstil. ('Hvorfor?' er et ikke-islamisk spørgsmål, hvilket måske forklarer muslimske økonomiers

manglende teknologiske udvikling)
- Værdighed – ikke at 'tabe ansigt'; undgå at blive nedgjort foran andre.
- Åbenhed overfor det overnaturlige og magiske. Den fysiske og åndelige verden er forbundet
- Fritiden centreres omkring familien
- Accept af 'skæbnen' som Allahs vilje – resignerer lettere overfor omstændighederne.
- Den traditionelle brudepris i form af smykker, penge eller ejendom praktiseres stadig.

Islam er både religion og livsstil

Muslimsk ordsprog

Tværkulturel guide

De følgende punkter er beregnet til situationer, hvor man relaterer til forholdsvis konservative og derfor fromme muslimer. Da kulturer som nævnt er ret uhåndgribelige, kan der være en del punkter, som ikke er aktuelle for nogle praktiserende muslimer. Fremfor at klynge sig alt for hårdt til disse retningslinjer, så vær opmærksom og spørg gerne, hvis du er i tvivl. De fleste punkter er helt irrelevante i mødet med yngre, mere vestligt orienterede muslimer, der lever i en blanding af muslimsk og dansk kultur.

UNDGÅ FØLGENDE:
- Undgå at rose eller kritisere Muhammed eller islam direkte. Du kan i stedet spørge, hvad de tænker om den kritik, andre har udtrykt overfor Muhammed eller islam. Vær respektfuld, men ærlig.
- Omtal ikke Koranen som poesi. Indenfor islam bliver digtere ofte anset for at være dæmon-inspirerede.
- Spil ikke musik, hvis din ven er meget gudfrygtig (særlig ikke moderne gospel). Indenfor islam associeres musik med umoral. Husk at hverken musik eller sang er en del af muslimsk gudsdyrkelse. (At 'messe' anses ikke for sang)
- Brug aldrig venstre hånd til at spise med eller til at række maden til en from muslim. Venstre hånd er tabu, da det er 'toilet-hånden' i mange muslimske kulturer.
- Servér ikke alkohol, svinekød, svinekødsprodukter eller noget fremstillet af animalsk fedtstof. Disse fødevarer bryder 'halal-reglerne' i islam.
- Du må ikke rette din fod- eller skosål mod en muslim. Det opfattes som en fornærmelse.
- Undgå at fortælle vittigheder, medmindre du kender din muslimske ven rigtig godt. Vittigheder kan let misforstås i det tværkulturelle fællesskab.
- Spørg ikke til din muslimske vens ægtefælle. Det opleves påtrængende og mærkeligt. Spørg hellere: "Hvordan har familien det?"
- Forsøg ikke at tale med en muslim, mens de spiser, medmindre de selv indleder samtalen. Muslimer vil ofte spise først og tale bagefter.

- Undgå at bruge toilettet i en muslims hjem, hvis det er muligt. Ligesom hos jøderne, så er muslimer usikre på ikke-muslimer, der ikke overholder rituel hygiejne.
- Behandl hverken Bibelen eller Koranen dårligt ved at lægge dem på gulvet. Muslimer opbevarer dem som regel indpakket og øverst på reolen.
- Undgå at skrive eller understrege i den Bibel eller Koran, du bruger til samtaler med din ven.
- Undgå at rose muslimske forældres børn for deres udseende eller evner. De kan frygte, at det vil tiltrække 'det onde øjes' opmærksomhed gennem misundelse.
- Diskutér ikke religion i nærheden af noget urent, fx affald eller et toilet.
- Undgå at provokere en person, som er meget fjendtligt indstillet overfor staten Israel, ved at være en stærk fortaler for det.
- Undgå at smile eller grine sammen personer af det modsatte køn
- Peg ikke direkte på nogen, hvis det kan undgås.
- Regn ikke med at du ved, hvad en muslim tror på – spørg altid.

HUSK FØLGENDE

- Når du træder ind hos nogen, så begynd med at hilse på dem, der er lavest i den sociale rangorden og arbejd dig op til de ældste eller 'vigtigste'.
- Giv hånd til folk, men undgå at blive hængende ved medlemmer af det andet køn. Vær opmærksom på, at de måske ikke ønsker at give hånd til en person af det modsatte køn.

- Hils på alle. Den muslimske talemåde "Skyld fordufter mellem hænderne" understreger vigtigheden af at etablere fred i relationer, hvor der har været misforståelser.
- Tag tid til at få spurgt grundigt ind til 'familien'.
- Vær forberedt på en omfavnelse af en asiatisk person eller at blive kysset på begge kinder af en arabisk person af samme køn. Arabere holder også nogle gange din hånd længe efter jeres håndtryk.
- Tag skoene af i en from muslims hjem. Og sørg for rene strømper.
- Sæt dig sammen med andre af samme køn. Pladsen tættest ved døren er den mest ydmyge plads. Du bliver måske budt en bedre plads. (Luk 14,10)
- Hav en god, opret holdning, når du sidder – med fødderne på gulvet, fremfor at sidde og hænge.
- Brug begge hænder, når du tilbyder eller rækker noget. Ved kun at bruge én hånd signalerer du, at du er halvhjertet eller ikke har respekt for personen.
- Vær objektiv, når I taler om dit lands moralske svigt og udtryk interesse for at høre deres opfattelse af det.
- Se væk og undgå derved langvarig øjenkontakt med en muslim af det andet køn. Det tolkes som pågående og flirtende opførsel.
- Prøv at huske at gå ind i et rum med højre fod først. Dette er muligvis, hvad din ven plejer at gøre.
- Bed om lov til at vaske hænderne, før du rører ved Bibelen eller Koranen. Hold altid disse bøger i højre hånd som tegn på respekt, og brug et omslag.
- Overvej om du skal fjerne figurer, kors eller jødestjerner i dit hjem, når du er sammen med en from muslim. Men du skal ikke være uærlig om, hvad du tror på, og hvordan du lever.
- Hvis du har hund, så luk den inde og fjern madskåle mv. Hunde er urene ifølge fromme muslimer.

Den adskillelse mellem det religiøse og det sekulære, vi kender i vestlige samfund, gælder ikke islam. Her er religionen indlejret i måden, en muslim lever og tænker på, uanset om han eller hun helt konkret 'praktiserer' islam. Det kan sammenlignes med den måde danskere traditionelt har opretholdt en 'pæn facade', som en hjælp til at bevare kontrollen også i svære omstændigheder.

Vores adfærd er en afspejling af vores syn på livet, vores overbevisninger og det, vi værdsætter i livet. Så ligesom den jødisk-kristne arv har påvirket værdier i vestlige samfund, har islam på samme måde aflejret sig i de lokale muslimske kulturer. Det gælder for islam – og jødedom – at det er mere end en religion. Det er en livsstil.

Men ja, islam er en religion, og vi skal kende til dens grundlæggende indhold. Forstå hvad muslimer uddrager af islams lære, og hvordan vi kan relatere evangeliet til mennesker med denne tro og forudsætning. Det skal vi se nærmere på i næste kapitel.

7. DEN TEOLOGISKE BARRIERE

Alle væsentlige forskelle på islam og kristendom har rod i gudsbilledet. Islam opfatter Allah som et væsen, der ikke søger relation, og som ikke kan kendes. Kristendommen opfatter Gud som en person, der gik ind i Edens have og kaldte på mennesket. Han har aktivt opsøgt fællesskab med mennesker lige siden.

Jay Smith (tilrettet)

Til trods for at islam er en religion, er læresætninger ikke det allermest afgørende, når man skal forme et 'åndeligt venskab' med en person fra muslimsk baggrund. Målet er ikke at udkæmpe kampe om, hvad muslimer burde tro eller diskutere, hvordan deres tro påvirker deres livsførelse. Hovedsagen er, at det verdensbillede som er blevet til på baggrund af islamisk lære, i en eller anden grad former en muslims værdier og adfærd.

Det muslimske verdensbillede bygger på et tydeligt og normativt trossystem. Vores vestlige verdensbillede har i stigende grad bevæget sig væk fra det moralske og åndelige fundament i den jødisk-kristne arv. Jeg finder det ironisk, hvordan mange mennesker i vestlige samfund kan være intolerante overfor præcis den arv, som netop bragte tolerance og frihed med sig.

Forskellene i opfattelsen af livet og verden hos henholdsvis kristne og muslimer kan medføre betydelige misforståelser, der forværres, når vi ikke er opmærksomme på disse forskelle. Én sagde engang: "Muslimer og kristne spiller på det samme spillebræt. Problemet er, at de kristne spiller skak, mens muslimerne spiller dam."

Mange i Vesten har aldrig haft en Koran i hånden, men har alligevel en holdning til den. På samme måde har din muslimske ven måske aldrig set Bibelen på deres eget sprog, men har sikkert en masse holdninger til den alligevel.

På et tidspunkt må vi konfrontere de læremæssige forskelle, som har afgørende betydning. Det er bare ikke det første, vi skal koncentrere os om. Af samme grund kommer vi først til emnet nu. Hvis vi ikke er i stand til at overvinde de første tre barrierer, så har vi alligevel ikke gjort os 'fortjent' i vores muslimske vens øjne til at tale om disse emner. Den, der springer direkte ind i en læremæssig diskussion – om noget som ligger en from muslims hjerte nær, indbyder selv til at blive mødt med modstand.

Det følgende er en sammenlignende oversigt over islams og kristendommens lære indenfor en række emner.

MUSLIMSK TRO

Religion for Gud/Allah

"Hvis nogen ønsker sig en anden religion end overgivelsen til Gud, så bliver den ikke godtaget fra ham; i det hinsidige vil han være en af de fortabte" (Sura 3,85).

Allahs identitet

Der er kun én Højeste Gud over hele universitet. Jøders og kristnes gudsdyrkelse er ikke fuld og sand.

"Vores Gud og jeres Gud er én."

(Sura 29,46; 3,64)

Koranens forståelse af Allah er ikke identisk med Bibelens. Allah er ikke fader til nogen (Sura 5,18), Isa er ikke Allahs søn, men blot en tjener, og Gud er absolut én. (Sura 4,171)

Se også under 'Allah' i Appendiks 2.

Skriftens inspiration

Ordene i Koranen blev åbenbaret for Muhammed. Han tog imod dem og reciterede dem for andre. Hans egne tanker og ideer var ikke involveret. (Sura 29,48)

Det er unødvendigt og forkert at udforske Koranens 'kildemateriale'. Fordi Koranen blev modtaget på arabisk, skal den også reciteres og læses på arabisk.

Oversættelser giver man ikke meget for, og de kan kun formidle den overordnede mening.

KRISTEN TRO

Relation med Gud

"Og der er ikke frelse i nogen anden, ja, der er ikke givet mennesker noget andet navn under himlen, som vi kan blive frelst ved." (ApG 4,12)

Dvs. Jesus kom ikke for at give os en religion, men frelse.

Guds identitet

Selvom kristne finder det kontroversielt, så stammer navnet Allah fra El-ilah, som betyder 'Den Høje Gud' og var kendt i Mellemøsten længe før Islam.

Rent sprogligt er Allah forbundet til den hebræiske version El fra det Gamle Testamente (f.eks. El-ohm, El-Shaddai).

For millioner af kristne arabisktalende er Allah det eneste kendte ord for Gud. Dog adskiller Bibelens beskrivelse af Gud og Koranens beskrivelse af Allah sig så meget fra hinanden, at de tydeligvis ikke er den samme. Gud beskrives som Fader (Joh 20,17; Ordsp 3,12), Jesus er Guds søn (Mark 1,11) og Gud er treenig (Matt 28,19)

Skriftens inspiration

Bibelens forfattere var inspireret af Helligånden (1 Pet 1,21). Man fornemmer de enkelte forfatteres personlighed. Således er Bibelen, Guds ord, overdraget gennem mennesker.

Selvom Bibelens forfattere var inspirerede, opfordres vi til at sammenligne og undersøge skrifterne.

Det Gamle Testamente blev skrevet på hebræisk og aramæisk, det Ny Testamente på græsk.

En oversættelse af Bibelen er fuldt ud lige så gyldig som den hebraiske original.

Det vigtigste er, at teksten gøres forståelig, ikke at den i sig selv agtes højt.

MUSLIMSK TRO

Den Evige Tavle

Den mundtlige åbenbaring til Koranen kom fra en himmelske tavle (Sura 85,22). Denne kaldes også 'Bogens moder' (Sura 13,39; 43,4)

Transcendens og Allahs suverænitet

Allah overstiger alle vores idéer om Ham. Han er 'alverdens Herre' (Sura 1), Skaber og opretholder af universitet (Sura 3,189). På samme tid er han nærmere mennesket end dets egen halspulsåre (Sura 50,16)

Allah er almægtig og har forudbestemt alt i universet, både godt og ondt.

Menneske som skabning

Menneskets relation til Allah er som en tjener for sin Herre.

Mennesket som synder

Da Adam syndede, var det hans personlige fald. Det førte ikke til et fald for hele menneskeheden.

Alle fødes syndfri med et pletfrit ark foran Gud. Synd er en fejltagelse (Sura 4, 111; 6,120; 24,11). Vi må anstrenge os mere, hvis vi synder.

Allahs lov

Det Allah kræver, står i loven (shari'aen), og det vigtigste er islams fem søjler.

KRISTEN TRO

'Den Evige Tavle'

Jesus er det levende modstykke til den 'Evige tavle'. Han er Guds Ord, der var hos Gud fra begyndelsen (John. 1,1-2; Hebr. 1,1). Islam lærer os at intet bor hos Gud, men det modsiges dog af den 'Evige tavle'

Transcendens og Guds suverænitet

Kristne har en tilsvarende tro på Guds suverænitet, men understreger Guds nærhed. ("Guds rige er kommet nær.")

Gud er tilgængelig for alle gennem Kristus, og Helligånden bor i os.

Kristne forsøger at balancere mellem Guds almagt og menneskets fri vilje og ansvar. Dog beslutter Gud alting, og han forudbestemmer ikke det onde – men straffer det.

Mennesket som skabning

Mennesket blev skabt i 'Guds billede' (1 Mos 1,27). Gudbilledligheden skæmmes, men ødelægges ikke. Gud rakte ud til skabningen for at gøre os til sine børn gennem Kristus.

Vi tror, at mennesket blev skabt til at 'opfylde jorden og underlægge sig den'. (1 Mos 1,28)

Mennesket som synder

Adams synd påvirkede hele menneskeheden. (Sl 51,5; Rom 3,23; 5,12; 1 Kor 15,22)

Arvesynden betyder, at vi arver en falden menneskelig natur fra vores forældre. Vi synder, fordi vi er syndere. Vi fødes som fremmedgjorte overfor Gud og behøver forsoning for at finde tilbage i relationen med ham.

Guds lov

Guds grundlæggende bud er åbenbaret i De ti Bud, som dækker forholdet til Gud og til næsten.

Jesus underviser om lovens intention i Bjergprædikenen. (Matt 5)

MUSLIMSK TRO

Verdens skabelse

Mennesket blev skabt i Paradiset (janna). Han blev forvist til jorden (Sura 2,36)

Der nævnes et varierende antal dage til jordens skabelse. En samling af dage nævnes også, hvilket åbner mulighed for at en 'dag' kan være millioner af år, og således er det tilpas åbent til at kunne tilpasse sig evolutionsteorien.

Mennesket blev skabt som kødædende, og kvæget blev skabt som føde for mennesket (Sura 6,142; 16,5)

Adam og Eva blev opmærksomme på deres nøgenhed, efter de havde syndet (Sura 20,121). Koranen antyder også, at de bar tøj før syndefaldet. (Sura 7,27)

Frelse

Kun ved at underlægge os Allah, Muhammed og Koranen kan vi undslippe den 'brændende ild'. (Sura 33,64-66)

Frelse sker gennem falah (egen anstrengelse eller opnåelse af det gode). (Sura 23,102-103)

Mission

At udbrede islam kaldes da'wa (invitation). Dette kan ske ved forskellige metoder: uddannelse, kulturel og samfundsmæssig udvikling eller om nødvendigt ved magt.

Menneskets fald

Satan fristede Adam og Eva (Sura 7,20-21; 20,120)

'Fejltagelsen' i at være ulydig mod Allah påvirkede kun Adam. Mennesket er ikke en synder, blot svag (Sura 4,28) og oprørsk (Sura 96,6). Dog bestemte Allah allerede 40 år før Adams skabelse, at han skulle bortvises fra Paradiset (Sunan Ibn Majah 80,1)

Parret gives 'klæder', men der nævnes ikke specifikt skindtøj (Sura 7,26).

Arbejde, sved og kamp var en del af den oprindelige skabelsesorden (Sura 90,4).

Døden er ikke en fjende, men en del af den oprindelige skabelsesorden.

KRISTEN TRO

Verdens skabelse

Mennesket blev skabt på jorden, i Edens have (1 Mos 2,8) og blev senere forvist herfra. Uanset hvordan vi tolker 'dagene' i første Mosebog, så blev jorden skabt før solen, hvilket kan udelukke 'big bang' teorien.

Mennesker og dyr blev skabt som planteædere (1. Mos 2,25).

Skam er menneskets respons på synd.

Frelse

Dette er kun muligt gennem Jesus Kristus (Joh 14,6; ApG 4,12).

Frelsen er af nåde ved tro. (Ef 2,8-9)

Mission

At udbrede evangeliet skal ske med mildhed (Luk 10,3; 36-37) og respekt (1 Pet 3,15). Der bruges ikke jordiske våben (2 Kor 10,3-5), og modtagelsen skal være frivillig.

Menneskets fald

Slangen fristede Eva ved at benægte, at hun skulle dø (1 Mos 3,1-5). Adams synd 'gik i blodet' på menneskeheden. Alle fødes nu med syndens tilbøjelighed i sig.

Gud sørgede for tøj af skind (1 Mos 3,21).

'Møje' og sved er et resultat af forbandelsen (1 Mos 3, 17 og 19)

Døden er en fjende og konsekvensen af menneskets fald (1 Mos 2,17; 3,19; Rom 5,12; 17,1; 1 Kor 15,21-22+26).

MUSLIMSK TRO

Kampen mellem kødet og ånden

Man indgår kompromisser i forhold til de sensuelle og fysiske aspekter ved livet.

KRISTEN TRO

Kampen mellem kødet og ånden

Vi forventes at måtte kæmpe med 'kødet' (Rom 5-8; Gal 5,16).

Dette er kun muligt gennem Jesus Kristus (Joh 14,6; ApG 4,12). Det sker ved nåde gennem tro (Ef 2,8-9)

MUSLIMERS INDVENDINGER MODEVANGELIET

Muhammed er Kristus overlegen

Som den sidste og universelle profet bliver Muhammed anset for at være den største af alle profeterne, også i forhold til Jesus Kristus, som muslimer respekter, men blot regner for en profet sendt til jøderne. (Sura 3,49; Es 49,6).

Muhammed kaldes 'den ulærde' og anses for at være opfyldelsen af messianske profetier.

Bibeltekster som iflg. nogle muslimer henviser til Muhammed:

1 Mos 17,20: Muhammed skal have tilhørt Ismaels talrige slægt

5 Mos 18,15: en hyppig reference til Muhammed

5 Mos 33,22: forstås som en reference til araberne

Sl 45 anses for at være en hymne til Muhammed

Sl 149, 6-9 skulle beskrive en islamisk erobring

Es 42, 1-4; 53; 63, 1-6; Hag 2,7; Matt 3,3; 21,43-44; Mark 1,7 forstås som referencer til Muhammed

Joh 4,21; Jud 14,15 forstås som referencer til islam

Joh 14,16-18; 16, 7-15: Talsmanden anses for at være Muhammed

Muhammed var en synder (Sura 40,55; 47,19; 48,2; 94,1-3).

KRISTEN RESPONS PÅ MUSLIMERS INDVENDINGER

Kristus er Muhammed overlegen

Bibelske profetier peger konsekvent på, at det var en jøde, der skulle komme. For eksempel viser 1 Mos 49,10, at nationerne skulle vise lydighed mod en fra Judas hus.

Kristne mener, at de bibelske referencer (i venstre kolonne) er taget ud af deres sammenhæng og brugt om Muhammed, der kom efter Jesus, Ham, som de virkelig henviser til.

Alt blev skabt ved Kristus, der var til før skabelsen (1 Mos 1,26; 3,22; 11,7; Mika 5,1; Joh 1,1-3 + 10; 3,13; 6,62; 8,35.58; 17,5.24; Rom 11,36; 1 Kor 8,6; Kol 1,16-17; Hebr 1,2).

Jesus er Messias i Det Gamle Testamente (Es 7,14; Matt 1,22-23; Mika 5,1-2; Matt 2,1-6; Es 61, 1-2; Luk 4,16-21; Es 52,13; ApG. 8,29-35; Sl 16,8-11; ApG 2,22-36).

Der findes ikke bibelsk belæg for Muhammeds virke.

MUSLIMERS INDVENDINGER MODEVANGELIET

Den hellige ånd

Koranen nævner Helligånden (Sura 2,87; 17, 85; 70,4; 78,38; 97,4).

Dog forstås det som en upersonlig formidler (Sura 16,102; 42,52).

En almindelig brugt tekst er Joh 14, 16-17.26, hvor ordet 'parakletos' (trøsteren) tilskrives Muhammed. Muslimsk tradition hævder, at kristne ændrede teksten fra 'parakultos', der svarer til ahmed (den lovpriste), som er den arabiske rod til navnet Muhammed (Sura 61,6)

Helligånden forstås traditionelt som englen Gabriel.

Koranen står over Bibelen

Koranen belærer om respekt for Bibelen (Sura 3,84; 4,136). Muslimer har kun begrænset respekt for Toraen (Mosebøgerne) og Injil (Evangeliet), da de tror, at Koranen indeholder en mere fuldkommen sandhed.

Koranen er i uoverensstemmelse med Bibelen i en række tilfælde:

Azar var Abrahams far (Sura 6,74). Ifølge Bibelen var det Tera (1 Mos 11,26)

Faraos kone adopterede Moses (Sura 28,7-9), men ifølge 2 Mos 2,5-10 var det Faraos datter.

Arons søster Miriam skulle være Jesu mor Maria ifølge Sura 19,27-8. (Se 2 Mos 15,20 og 4 Mos 26,59)

Farao beordrede Haman at bygge Babelstårnet ifølge Sura 28,38. I bibelen fandt det sted i Babylon langt tidligere (1 Mos 11,1-9).

Josef fik revet skjorten itu af Potifars hustru ifølge Sura 12,23-29. 1 Mos 39,6-12 fortæller, at han flygtede fra fristelsen.

KRISTEN RESPONS PÅ MUSLIMERS INDVENDINGER

Helligånden

Fra den allertidligste kirkehistorie har vi bekendelsen: "Vi tror på Helligånden, som er Herre og som levendegør, som udgår fra Faderen og fra Sønnen, og som tilbedes og æres tillige med Faderen og Sønnen"

(Den Nikænske Trosbekendelse)

Se 1 Mos 1,2; Rom 8; Ef 4,30; 1 Kor 6,19

Helligånden er personlig, aktiv og engageret i Guds verden. Jesus siger, at Talsmanden er udsendt fra ham og vil være i hans disciple, hvilket gør det umuligt at hævde, at det skulle være Muhammed (Joh 14,16-17; 16,7).

Bibelen står over Koranen

Nogle muslimer mener, at den gamle og den nye pagt står i modsætning til hinanden. Fx står "øje for øje; tand for tand" i misforhold til "Elsk jeres fjender". Men Bibelen er en åbenbaring, hvor der sker en udvikling igennem historien.

Koranen indeholder også selv modsætninger:

Gud vil aldrig tilgive dem, som tilbeder andre guder (Sura 4,116), og dog gør Abraham netop dette (Sura 6,76-78).

Koranen bekræfter både Tawrat (Toraen) og Injil (Evangeliet) (Sura 3,3), dog modsiger den de centrale dogmer omkring Jesu guddommelighed, Kristi død, soningen af synd og opstandelsen.

Koranen fornægter Jesu død i Sura 4,157-158, og bekræfter den et andet sted. (Sura 3,55)

Koranen er både positiv overfor kristne (Sura 29,46) og negativ. (Sura 5,54)

Koranen beretter, at skabelsen tog seks dage, (Sura 25,59) men også otte dage (Sura 41,9-12).

MUSLIMERS INDVENDINGER MOD EVANGELIET

Jesus Kristus

Jesus er en respekteret profet i islam. Han anses for at være skabt (Sura 3,59) og en profet for jøderne. Han blev født af en jomfru (Sura 19,19-21). Han stod over alle andre mennesker (Sura 66,12). Han er Kalimat Allah (Guds ord), Ruhallah (Guds ånd) (Sura 4,171), Sandhedens Ord (Sura 19,34) og Hellig (Sura 19,19). Han er kendt blandt muslimer som Profeten, der udførte mirakler (Sura 3,49).

Muhammeds opgave var at korrigere jødernes og de tidlige kristnes fejlantagelser omkring Jesus.

"Hvis Den Barmhjertige havde en søn, så skulle jeg være den første af dem, der tjente ham." (Sura 43,81)

Se appendiks 1.

I Koranen kaldes Jesus Isa, mens den arabiske Bibel bruger navnet Yesu.

Det er der forskellige begrundelser for, men de fleste muslimer kender ikke betydningen af det jødiske navn Yeshua.

Forandring af Bibelen

Koranen er Guds åbenbarede vilje. Det er den endelige, rene og mundtligt overleverede åbenbaring fra Allah. Bibelen åbner for den menneskelige personlighed og dermed også for fejl.

En islamisk tradition tilsiger, at den er blevet forfalsket og ændret (Sura 2,59; 7,162). Begrebet 'forvrængning' hedder tahrif, og kommer af det arabiske harrafa.

Dog finder man ingen steder i Koranen, der siger, at Bibelen har været udsat for tahrif (Sura 4,46). Fremfor at påstå, at Bibelen er blevet ændret, taler dette vers om specifikke jøders forvanskning af deres eget Skrift og også af Muhammeds ord (Sura 2,75).

'Barnabas-evangeliet' blev skrevet i 1600-tallet af en italiensk muslimsk konvertit. Det blev senere fundet i Amsterdam i 1709 og hyldes af nogle muslimer som det sande Injil (evangelium).

Det udgør en vigtig kilde til muslimers indvendinger mod Jesu guddommelighed, hans død, samt

KRISTEN RESPONS PÅ MUSLIMERS INDVENDINGER

Jesus Kristus

Jesus hævdede selv at være 'Guds søn' (Matt 2,11; 16,13-17; Mark 5,6-7; Joh 1,1; 9,35-38; 11,4; 20,28). 'Guds søn' er en åndelig betegnelse, ikke en fysisk beskrivelse.

At være 'nogens søn' symboliserer i en mellemøstlig kontekst et ubrydelig bånd, jf. det arabiske udtryk 'gadens sønner'. Se Sl 2,22 og 24

Traditionen for at sige, at Jesus 'bare' er en profet, bygger på Koranens arabiske udtryk 'Inna maa'. Dette kan imidlertid oversættes med enten "bare" eller "med sikkerhed".

Muhammed insisterede på, at Jesus 'med sikkerhed' var Guds profet, med det formål at overbevise jøderne, som forkastede Jesus helt og aldeles. Det ville ikke give mening for Muhammed at sige til jøderne, at Jesus 'bare' var en profet, som nogle muslimer altså påstår.

Bibelens integritet

Bibelen er Guds egen åbenbaring. Dens inspiration er ikke et ordret diktat, men sandhed udtrykt gennem mennesker.

Muslimer påbydes at tro de tidligere hellige bøger (Sura 2,136; 4,136), som Koranen står inde for (Sura 10,37; 35,31) Ifølge Koranen kan mennesker ikke ændre Guds ord (Sura 6,34; 10,64).

-Hvornår skulle Bibelen være ændret/fordrejet?

Det kunne ikke have været før år 622 e.Kr., idet Koranen bekræfter, at Bibelen var Guds fejlfri ord på det tidspunkt (Sura 2,136; 4,136). De tidligste bibelske manuskrifter på Britisk Museum går længere tilbage end Muhammed, og der er ikke foretaget væsentlige ændringer. Hvis Gud bevarede Koranen mod forandring i 1400 år, hvorfor skulle han så ikke bevare Bibelen, der ifølge Koranen er beskyttet af Gud?

-Hvor skulle Bibelen være ændret?

Der har eksisteret hundredvis af manuskripter på

MUSLIMERS INDVENDINGER MOD EVANGELIET

treenigheden. Det indeholder dog alvorlige historiske og geografiske fejl og modsiger endog Koranen, hvilket man ignorerer.

Muslimer tror, at Bibelen nu er mansukh (overflødiggjort eller erstattet) af Koranen.

Fire evangelier

Hvorfor har kristne fire evangelier i dag, når der kun var et sandt evangelie?

Treenigheden

Islams syn på Gud styres ud fra begrebet tawhid (Guds enhed, jf. 'Allahu wahid' – Allah er én.)

Nogle muslimer er endda overbevist om, at kristne tror på tre guder (dvs. Gud Fader, Maria moder og Jesus – afkom af deres fysiske forhold. Sura 9,30-31)

Englen Gabriels bebudelse til Maria bliver af nogle muslimer opfattet som en seksuel reference, jf. "Helligånden skal komme over dig, og den Højestes kraft skal overskygge dig. Derfor skal det barn, der bliver født, også kaldes helligt, Guds søn." (Luk 1,35)

Denne opfattelse kan være forståelig, når vi tænker på den traditionelle katolske beskrivelse af Maria som 'Guds moder'. Dette regnes for shirk (afgudsdyrkelse, hvor man sidestiller noget med Allah).

De tre personer, som taler i Koranen er Allah, englen og Muhammed. Når Allah taler, bruger han hovedsageligt første person flertal "Vi". Nogle forskere mener

KRISTEN RESPONS PÅ MUSLIMERS INDVENDINGER

adskillige oldtidssprog fra før år 622 e.Kr. Alle disse skrifter stemmer overens med de nuværende tekster. Ingen ville være i stand til at ændre alle de originale manuskripter, og så fremstille den udgave vi har i dag, i den samme fordrejede form.

-Hvem skulle have ændret den?

Hvilken interesse skulle jøder eller kristne have i at ændre Bibelen?

-Hvorfor ville Gud ikke lade muslimske lærde redde den originale version?

Koranen taler ikke om ændringer nogen steder, faktisk siger den det modsatte (Sura 10,64)

Fire evangelier

Gud brugte forskellige personligheder. De fire evangelier giver forskellige perspektiver på Jesus Kristus – som er 'evangeliet'. Begrebet evangelie i ental blev højst sandsynligt brugt som en samlet betegnelse for de fire evangelier i den tidlige kirke.

Treenigheden

Ligesom muslimer finder kristne også den tanke blasfemisk, at Gud rent fysisk skulle have 'avlet' Jesus. Treenigheden er ikke 3 guder, men én Gud åbenbaret igennem tre personer. Islams monoteisme har baggrund i det arabiske ord for 'én' (ahad) – en isoleret enhed. Dette står i kontrast til det hebraiske ord for 'én' (echad) – en samlet enhed. Hvis jøderne (der var monoteister) anerkendte Jesus som en del af det guddommelige fællesskab, så kan muslimer også. (Se 'Gospel for Muslims' af Steve Bell, s. 114-115)

Treenigheden åbenbares gennem Bibelens tekster. Det er ikke noget, de kristne opfandt senere. Guds 'enhed' hører vi om i 5 Mos 6,4: "Hør, Israel! Herren vor Gud, Herren en én." (se også 1 Mos 1,26; 5 Mos 4,35).

Treenigheden gribes gennem åbenbaring, ikke via intellektet, men måske kan det følgende være en hjælp:

-Treenigheden er ikke logisk for den menneskelige

MUSLIMERS INDVENDINGER MOD EVANGELIET

ikke, der er tale om et 'kongeligt Vi', men et træk fra Det Gamle Testamente, som Muhammed kan have benyttet. Som faktisk forbereder araberne på tanken om Treenigheden.

Korsfæstelsen

Muslimer vil per automatik beskytte Jesus mod den sociale 'skam', som korsdøden medfører. Han anses for en af Islams profeter og skal derfor vises agtelse.

Derfor er korset en forhånelse mod den islamiske stræben efter ære, magt og anseelse.

Heraf kommer den muslimske tradition for at sige, at Judas døde i Jesu sted, og Allah fik ham til at ligne Jesus. "… men de dræbte ham ikke, og de korsfæstede ham ikke Det forekom dem blot således… Nej, Gud løftede ham op til sig." (Sura 4,157-158)

Koranen henviser dog til Jesus som et 'Ord fra Allah' (Sura 3,45), hvilket ligner Joh 1,14. Koranen gentager også ofringen af Abrahams søn (Sura 37,107), selvom traditionen hævder, at det var Ismael, ikke Isak. Dette fejres som Eid ul-adha (Offerfesten), også kaldet Eid al-kabir. Dette er ofring ved blod, som vi finder det beskrevet i 4 Mos 19,1-10.

KRISTEN RESPONS PÅ MUSLIMERS INDVENDINGER

tanke. Som menneskelige væsener er vi blot én person, men det umuliggør ikke, at et andet væsen (Gud) kan være tre personer. Hvis Gud var begrænset til vores forståelsesevne, kunne han ikke være evig, almægtig og allestedsnærværende.

-Forståelsen om, at Gud er 'én' i sit væsen og tre personer, bygger på den bibelske åbenbaring, hvor vi møder Gud som Fader, Søn og Helligånd. Der er visse træk af dette også i Det Gamle Testamente (fx Es 48,12-16, Matt 28,19 og 2 Kor 13,11-13)

-For at være en levende Gud, må han kunne tale (Jesus, Ordet) og have en Ånd (Helligånden). Dette beskriver Guds treenige natur.

Korsfæstelsen

Muhammed led også (omend ikke så voldsomt som Jesus), så en islamisk profet kan godt opleve lidelse.

Hvis Gud havde placeret en anden end Jesus på korset, havde det været et bedrag og et brud med hans eget væsen, men derimod ikke et brud med Allahs væsen (Sura 3,54).

Muslimer forstår Sura 19,32-34 sådan, at Gud tog Jesus med direkte til himlen, men at han vil vende tilbage for at dø og blive opvakt til livet. Hvorfor dengang og ikke nu? Koranen modsiger dette i Sura 3,55, hvor der på arabisk bruges et udtryk, som siger, at Allah vil få Jesus til at dø og rejse ham op igen.

Bibelens profetier og Jesu egne forudsigelser understreger, at det måtte være ham, som skulle dø på korset (se Es 52,13- 53,12; Sl 22; Matt 20,17-19; 26,2; 28,31-32,56; Luk 23,33; Joh 20,27; Kol 1,22; 1 Pet 1,18-19; Hebr 9,13-14).

OVERVEJ

Parallellen til Jesus indenfor islam er ikke Muhammed, men Koranen (jf. Koranen er 'ordet', der blev bog, mens Jesus er Ordet, der blev kød.)

Parallellen til Muhammed indenfor Kristendommen er ikke Jesus, men Maria (jf. både muslimer og kristne tror, at disse to personer bar 'Guds ord' ind i verden.)

DET, SOM ISLAM FRATAGER MUSLIMER:

Sandheden om arvesynden	Dette bliver i stedet til 'menneskelig svaghed' eller 'fejl', der skal rettes op.
Adgang til nåden	Allah har ikke noget ønske om relation. Her findes kun taqdir (forudbestemmelse). En muslim må leve i forhandling med Allah i håb om at gøre det bedre i fremtiden.
Omvendelse	En muslim beder og håber på selvforbedring (som et åndeligt gør-det-selv projekt)
Personlig tilgivelse	Der er ikke nogen renselse af hjertet, kun en rituel renselse. Allah kan vise nåde på Dommens dag, men det er også muligt, at han ikke gør det.
Frelse	Dette forstås som de gange, Allah hjælper i livets prøvelser – som de befrielser, David synger om i Salmerne.
Fællesskab/relation med Gud	Der er kun frygt og respekt overfor den fjerne Allah
Den nye fødsel	Muslimer ser ikke noget behov for det, så det er et overflødigt begreb.
Frelsesvished	En ængstelig venten på Dommens dag i håb om, at alt må blive godt. Himlen er en sanselig bolig, hvor kvinder er til rådighed for mænd.
Pagtens Gud	Allah er egenrådig og uforudsigelig

OVERVEJ

"Den sorte sten"

I Ka'baen er der nogle sorte fragmenter af en meteorsten indlejret i det ene hjørne. Disse er slidt helt blanke. Det skyldes ifølge traditionen, at pilgrimme gennem århundreder har kysset og kærtegnet stenen. Jesus er kirkens hovedhjørnesten (Ef 2,20). Han er derfor den kristne tros pendant til 'den sorte sten'. Bibelen opfordrer de troende til at vise ham ærbødighed, når der står: "Kys hans fødder, så I ikke knuses af hans vrede…" (Sl 2)

MESSIAS I KORANEN

Inspiration hentet fra *Carey College* Booklet series

"Som en profet, der forkastes af sit eget folk, minder Koranens Jesus meget om Muhammed, der i begyndelsen blev forkastet af indbyggerne i Mekka"

Kenneth L. Woodward

Når engagerede muslimer læser Koranen, kan den fungere som et springbræt til sandheden om Jesus Kristus, idet Koranen indeholder betydelige detaljer om Jesus. Gentagne gange refereres der til ham som '*Isa ibn Maryam*', Marias søn Jesus. Muhammed synes at forsvare Jesus mod anklager om at være 'et uægte barn'. Jesus gives en fremtrædende plads i Koranen, hvor han endog sættes højere end Muhammed. Hans overnaturlige væsen og hans hellighed understreges. Der er advarsler imod at fornærme Jesus eller Maria (Sura 4,155-156). Det følgende citat demonstrerer den ære, som Koranen viser Jesus:

"Dette er Vor bevisførelse; den gav Vi Abraham mod hans folk. Vi hæver i rang, hvem Vi vil. Din Herre er vis og vidende. Vi skænkede ham Isak og Jakob; begge retledte Vi. Noah havde Vi allerede tidligere retledt, og blandt hans efterkommere: David, Salomon, Job, Josef, Moses og Aron; således gengælder Vi dem, der handler godt – og Zakarias, Johannes, Jesus og Elias; alle hørte de til dem, der handlede ret – og Ismael, Elisa, Jonas og Lot; alle har Vi udmærket frem for alverden -" Sura 6,83-86

I bogen "The Call from the Minaret" kalder Kenneth Cragg Jesus for et diadem på en tiara fyldt med profetiske juveler. Gammeltestamentlige personer som Abraham repræsenterer aspekter af Messias. For eksempel repræsenterer personer som Isak og Jakob, David og Salomon det kongelige aspekt hos Kristus. Job og Josef repræsenterer den lidende Kristus, mens Moses og Aron repræsenterer den lovgivende og ypperstepræstelige tjeneste hos Kristus. Elias (1 Kong 17,17-24), Ismael (1 Mos 21,14-19), og Elisa (2 Kong 4,32-37) repræsenterer alle den 'Genopstandne Kristus'. Dette kan tjene som trædesten for den muslim, der er søgende, således at han eller hun med udgangspunkt i Koranen kan undersøge Bibelen for at finde svar på de spørgsmål, som Koranen stiller vedrørende Jesus.

Der er materiale nok om Jesus i Koranen til at den muslim, der søger, kan ledes et godt stykke på vejen mod ham. Når du sammen med din muslimske ven sammenligner Bibelen og Koranen, er det en hjælp at finde referencerne til Jesus, der hvor det er muligt. Her er nogle eksempler:

- Jesu fødsel: Sura 3,35-51; 19,22-34; 21,91. – Matt 1,18-25; 2,1-23; Luk 1,26-80
- Jesu mirakler: Sura 3,49; 5,113-118 – Matt 14,13-21; 15,32-38; 26,17-29
- Jesu undervisning: Sura 3,50-53; 5,119-121; 19,30-33 – Matt 5,1 - 7,28
- Jesu død og himmelfart: Sura 2,87; 3,55; 4,157-159; 5,19.120; 19,33 – Matt 26-27; Joh 12,31-34; ApG 2,22-24; 1 Kor 15,20-28
- Jesu navne og beskrivelser af ham: Jeg vil foreslå at gennemgå denne liste med en muslimsk ven og tale om betydningerne af de tilnavne og beskrivelser, som Koranen tildeler Jesus.

  – Han er Skaber af Liv (Sura 3,49; 5,113) – bemærk: han var til før livets

begyndelse (Joh 1,4)
– Han er Messias, dvs. forudsagt af alle profeterne og en profet, der skal udgå fra jøderne (Sura 3,45; 4,171; 5,19; 9,30) – 5 Mos 18,18
– Han er et tegn fra Allah (Sura 3,50; 19,21; 23,50; 46,61 – Matt 24,30-31; 25,31-46)
– Han kom til Israel (Sura 3,49) og til alle nationer (Sura 21,19) – Joh 1,9-10+ 29; 3,16-17; 4,42
– Hans komme har betydning nu og i evighed (Sura 3,45; 43,61)
– Han er velsignet (Sura 19.31) – Matt 21,9; Luk 13,35
– Han er barmhjertighed fra Allah (Sura 19,21) – Joh 1,17; 14,6
– Allahs ånd var over ham (Sura 2,253) – Matt 3,16-17
– Han er Sandhedens Ord (Sura 19,34) – Joh 1,17; 14,6
– Han er et forbillede (Sura 43,57-59) – Joh 13,15
– Han er strålende og højt agtet (Sura 3,45) – Matt 25,31-32; Joh 17,5+24
– Han er Guds Ord (Sura 3,39+45; 4,171)… bemærk: et 'ord' er på linje med en 'tanke' eller 'sindet' eller sjælen; det tætteste man kommer på den talende – 1 Mos 1; Es 43,12
– Han er en af 'Allahs nærmeste' (Sura 3,45) – Joh 14,6; 20,17; ApG 7,55-56
– Han bærer Allahs ånd (Sura 2,87.253; 4,171; 5,110; 15,29; 21,91) – Matt 12,15-28; ApG 10,38
– Han var apostel eller sendebud fra Allah (Sura 2,253; 10,47) – Joh 6,29; 9,4; 12,44-50

BETYDNINGEN AF 'GUDS SØN'

Jesus blev født af en jomfru (Sura 19,16-35). Allah gjorde dette ved Helligånden (Sura 21,91)

Allah tog 'faderskabet' på sig, han stod bag undfangelsen (Sura 19,21-22)

Betegnelsen Guds 'enbårne søn' (Joh 3,16) kommer af det græske 'monogenes', som betyder 'af samme art'; altså den 'eneste fødte'. Gud sendte Kristus, Guds Ord, via den naturlige fødselsproces med undfangelse, svangerskab og fødsel for at "Ordet" skulle blive "kød og tage bolig iblandt os" (Joh 1,14). Se også Matt 1,18-23; Luk 1,26-35

Jesus kom ud af den treenige Guds enhed. Han kom fra Gud, der er kilden eller oprindelsen (*asnad* på arabisk).

Jesus eksisterede som 'Guds Ord', før han kom til jorden (Sura 3,49; 5,113) – Joh 1,1-14; Hebr 1,1-13

JESU KORSFÆSTELSE

Selvom Koranen tilsyneladende fornægter korsfæstelsen (Sura 4,157-158), bekræfter den også Jesu død, og at han blev taget op til Allah (Sura 3,55; 19,33-34). Mange muslimer mener, at dette vil ske ved verdens afslutning – men det er der ikke belæg for. Der findes historiske beviser for korsfæstelsen i de samtidige ikke-kristne kilder, forfattet af Plinius, Tacitus og Josefus.

"Nu var der ved denne tid en vis mand, Jesus, hvis det da er rigtigt at kalde ham en mand, for han var en gører af underfulde gerninger - en lærer, af hvem man modtager sandheden med nydelse. Han fik mange jøder og hedninger på sin side. Han var Kristus, og da Pilatus, på forespørgsel af lederne iblandt os, havde dømt ham til korset, så svigtede de, der fulgte ham, ikke, for han viste sig for dem i live på den tredje dag, sådan som de guddommelige profeter havde forudsagt om ham sammen med ti tusind andre ting angående ham, og den kristne gruppe, taget navn fra ham, er endnu eksisterende i dag."

Josefus "Antiquities Judaicae vol.18. 3,3"

Dette kapitel skulle gerne have givet dig et overblik over de vigtigste muslimske læresætninger, og hvordan det hænger sammen med og adskiller sig fra Bibelens lære. Fremfor at se dette indhold som 'ammunition', du kan fyre af, så se det som en påpegning af centrale emner, der er bærende for muslimsk tro, liv, værdier, samfund og kultur.

Det er værd at have disse fem områder i baghovedet, så vi løbende kan stille os selv spørgsmålet: "Hvordan spiller denne pointe fra islams lære eventuelt ind i forhold til, hvordan min ven oplever en given situation?" Der vil nogle gange, som vi også kender det fra kristne, være en sammenhæng mellem vores overbevisninger og skikke. Alt for ofte kommer vores overbevisninger ikke til udtryk i vores opførsel og handlinger.

Derfor er det vigtigt, at vi ransager vores eget hjerte og egne handlemønstre, når vi ønsker at kende det tilsvarende hos vores muslimske ven. Vi må både have et opmærksomt blik og en åbenhed i samtalen, når vi ønsker at sammenligne vores erfaringer indenfor 'tro' og 'praksis'. Det får os frem til spørgsmålet om, hvordan vi kan kommunikere ærligt og tillidsfuldt? Hvordan vi kan udvikle tilstrækkelige kommunikationsværktøjer. Det vil vi se på i næste kapitel.

8. DEN KOMMUNIKATIONSMÆSSIGE BARRIERE

"Kristne og muslimer bruger forskellige ord for den samme ting, og det samme ord for forskellige ting."

Steve Bell

Jeg befandt mig på byens torv og en gadeprædikant var i fuld gang. En mindre gruppe forsamlede sig, heriblandt en håndfuld unge asiatiske muslimske mænd. Prædikanten råbte igen og igen: "Jesus er Guds søn!", hvilket ophidsede de unge muslimer. Han gik ud fra, at alle umiddelbart forstod ham. Så da de unge asiatere udfordrede ham, sagde han blot: "Det er sandheden, det må I bare acceptere!" Diskussionen blev så voldsom, at de var ved at hive ham ned af den kasse, han stod på, så jeg bad prædikanten lytte til det, de unge sagde. De anklagede ham for at sige, at Gud havde et fysisk forhold til Maria, og at Jesus var deres søn. Prædikanten udbrød "Det har jeg aldrig sagt." Derfor forklarede jeg: "Du har måske ikke sagt sådan, men ved at kalde Jesus Guds søn, uden at forklare det nærmere, så var det sådan disse fyre forstod det." Faktisk er der muslimer som tror, at når kristne bruger udtrykket 'treenigheden' så mener de Gud som far, Maria som mor og Jesus som deres søn. Det katolske udtryk 'Guds moder' synes også at underbygge denne misforståelse.

Så fortsatte jeg med at forklare de unge muslimer, at man fx kan kalde en person, der aldrig er hjemme, for 'gadens søn', og på lignende måde er Jesus så nært forbundet med Gud, at han anses for det samme og kaldes 'Guds søn'. Det er ikke en fysisk beskrivelse (jf. almindelig formering), men en 'åndelig beskrivelse'. Jeg vidste, at det nyttede, da en af dem udbrød: "Nåh, er det bare det, kristne mener".

Og nej, det er ikke bare det, kristne mener. Der kan siges meget mere om den sag, men det er tilstrækkeligt første gang, man skal forholde sig til denne sandhed. I det mindste hjalp det de unge muslimer til at holde en plads åben i deres tanker, som Helligånden kan arbejde videre med. En forberedelse til en anden kristen, der vil kunne bygge videre på denne elementære begyndelse [9].

Den fjerde udfordring eller barriere for at bygge venskab mellem en kristen og en muslim er kommunikation. At lykkes med at kommunikere er en 'kunstart' og ikke så meget en 'videnskab'. Med det mener jeg, at det er en evne, der skal udvikles – ikke en teori, der skal læres. Hvis vi ikke udvikler den evne, så er relationen dømt til at mislykkes på forhånd, da vi som regel vil tale forbi hinanden uden at være klar over det.

Først når vi indser denne afgørende pointe, kan vi begynde at overveje de mulige vanskeligheder, som vores ord kan skabe.

9) *Gospel for Muslims – reading the Bible with eastern eyes*, by Steve Bell, Authentic Media, 2012

Kommunikationsprocessen

Mange mennesker tror, at kommunikation blot handler om én ting: at afsende et budskab. Der bruges tid og kræfter på at skærpe og finpudse dette budskab. Det handler dog om mere end det. For at lykkes med vores kommunikation, skal vi være opmærksomme på to andre aspekter i det, der i virkeligheden er en proces fremfor en begivenhed. De tre basale trin i kommunikationsprocessen er:

1. budskabet afsendes
2. hvordan budskabet modtages
3. undersøge om budskabet blev modtaget i overensstemmelse med hensigten

Hvis alle tre trin gennemføres tilfredsstillende, så er kommunikationen lykkedes. Modsat, hvis modtageren forstår budskabet anderledes end den oprindelige hensigt, er kommunikationen mislykkedes. Det vil sige, at du kan godt fortælle evangeliet til en muslim uden virkelig at kommunikere meningsfuldt til ham.

Det kommer som en overraskelse for mange kristne, at mange af de kristne udtryk og begreber, de bruger, har en væsentlig anden betydning for en muslim. Her er nogle eksempler på konkrete kommunikationsudfordringer, hvor kristne og muslimer misforstår hinandens ordvalg.

Tak til Aubrey Whitehouse:"Watch your language"

ORD	MUSLIMSK FORSTÅELSE
Gud	Fjern, lunefuld, upersonlig, uforudsigelig.
Jesus Messias	Profet indenfor islam, døde aldrig, blev ført til himlen, vil komme tilbage for at gifte sig, få børn og udbrede islam til verden.
Helligånden	Englen Gabriel.
Treenigheden	Polyteistisk afgudsdyrkelse. Nogle muslimer tror, at kristne refererer til Gud som far, Maria som mor og deres søn, Jesus.
Bibelen	Indeholdt oprindelig Allahs ord, men blev ændret og er nu forvansket.
synd	Fejltagelser og overtrædelser, der indplaceres i Allahs hierarki "Dem har Gud forbandet. Til den, som Gud forbander, finder du ingen hjælper" (Sura 4,52) Synd skal forbedres næste gang, er ikke medfødt eller uundgåeligt. Der findes ingen 'arvesynd'.
tro	At man i sine tanker bifalder troens læresætninger – "Ingen kan tro, undtagen med Guds tilladelse". (Sura 10,100)
omvendelse	Sker på Allahs initiativ og kontrol. "men den der angrer, leder han til sig." (Sura 13,27-30) "De (mennesker) har intet valg." (S.28,68). Muslimer forstår muligvis deres respons på Allahs gerning i dem, som en fast beslutning, affødt af den fortrydelse de oplever, når de 'bliver taget'.
tilgivelse	Allah kan vise mildhed, hvilket man kun ved fuldt ud på Dommens dag. "Han straffer, hvem Han vil, og forbarmer sig over, hvem Han vil." (Sura 29,21)
skyld	Skammen ved at blive taget i noget forkert.
forsoning	At betale en kompensation for en synd. Dette omtales syv gange i Koranen. Det eneste offer, der finder sted, er Abrahams ofring af sin søn i Sura 37,102. Islamisk tradition hævder, at det er Ismael, der er sonoffer i stedet for Isak. Dette har ingen forbindelse med synd.
frelse	Usikkert, opnås ved tro og gode gerninger, ved at Allah udfrier dig fra prøvelser, som salmisten David.
Helliggørelse	Ydre opførsel og fremtræden, lydighed i forhold til de religiøse ritualer.
Kærlighed	Ofte forbundet med menneskelig erotisk kærlighed, Allahs kærlighed er betinget, 'kærlighed' er ikke et af de 99 navne for Allah, som islam anerkender.
Himlen	Mandsdomineret, sanselig og erotisk nydelse.
helvede	Sted med lidelse for dem, som Allah fordømmer på Dommens dag.
ny fødsel	Kendes ikke.
nåde	Forstås ikke, synonym med barmhjertighed, Allah beslutter at vise mildhed.
dæmoner	*djinner*, neutrale ånder, der både udfører godt og ondt, kan nogle gange formildes gennem magisk okkulte praksisser.

Her er forslag til måder, du kan nærme dig din muslimske ven:

- Bed Gud om at få del i hans kærlighed til de muslimer, du kender.
- Introducér dig selv og lær at hilse på deres sprog.
- Send noget lækkert og et kort på deres festdage.
- Besøg en ven i hans eller hendes hjem (invitér ikke dem til dit hjem, de vil gøre gengæld ved at besøge dig).
- Tilbyd at bede, når din ven har et problem (og gør det).
- Opbyg en naturlig relation uden at have en dagsorden.
- Tilbyd praktisk hjælp, fx børnepasning, danskundervisning.
- Optræd fintfølende omkring 'følte behov': fx sygdom, barnløshed, dæmonisk angreb.
- Bliv kendt med det ældste mandlige medlem af familien.
- Før 'åndelige' samtaler om hjertet og det indre liv.
- Prøv at læse Bibelen sammen to personer.
- Lav et internationalt venskabsarrangement i din kirke.
- Tilbyd multikulturel børnepasning i jeres kirke.
- Start en 'lektiecafé' eller en 'sprogcafé'.
- Find nye venner via Facebook, Instagram mv. og arrangér at mødes i virkeligheden.

Vi er nu blevet opmærksomme på, at når vi taler med personer med muslimsk baggrund, skal vi være omhyggelige med vores ordvalg, opmærksomme på deres reaktion og respons. Og endelig undersøge, at de faktisk forstod det, vi sagde.

Det samme bør foregå, når en muslim fortæller os noget. Det er altid en god idé at sige: "Øjeblik, det jeg tror, du lige sagde, var…" og gentage for dem, det du forstod, og lade dem korrigere dig, hvis det ikke stemte.

At mestre dette er uundværligt i den tværkulturelle kommunikation i et pluralistisk samfund, hvor kulturer blandes og smitter af på hinanden. Der findes ikke mange storbyer i verden, som ikke har et element af multikulturelt samfund. Det er det næste, vi vil se på. Vi skal overveje, hvad det vil sige at være en 'næste' – i bibelsk forstand - i et pluralistisk samfund.

9. VORES NÆSTE I ET PLURALISTISK SAMFUND

"Pluralisme fungerer, fordi ikke-troende jøder gifter sig med ikke-troende kristne. De kommer fint overens, fordi de har alt tilfælles – ingenting."

Dennis Prager (jødisk forfatter)

Der opstår ofte spændinger i de samfund, som er blevet multikulturelle. Immigranternes tilstedeværelse indgyder tit et vist forbehold hos befolkningen i værtslandet.

Tilflytterne anses ofte for 'fremmede', selv når de har boet her i generationer. De senere år har vi set en strøm af flygtninge og immigranter i kølvandet på islamistisk undertrykkelse. Denne strøm har fremprovokeret et stort spænd af reaktioner fra medfølelse til vrede.

I nogle segmenter af et værtsland dyrker man den 'politiske korrekthed' (er over-tolerant). Det ser vi i Nordeuropa, hvor man ikke vil tolerere andet end fuldstændig tolerance. Dette bunder i værdierne om lige rettigheder for alle, uafhængig af alder, køn, race, religion eller seksuel orientering – de vestlige samfunds mantra.

For andre segmenter i værtslandene udløser immigrationen racemæssige uroligheder (intolerance), og man ser en opblomstring af den politiske højrefløj og nynazistiske grupperinger, som vil beskytte værtslandet mod det, man tolker som 'fremmed invasion'.

Det kan virke ironisk, at nogle livsstilsvalg såsom rygning, afhængighed af stoffer, skilsmisser og alternative familiekonstellationer tolereres, mens kristne og muslimer har stor bevågenhed i forhold til deres eventuelle intolerance overfor samfundets manglende etiske normer og moral.

I disse liberale samfund kan man ikke regne med en særstatus eller respekt for Jesus Kristus. Det er nået dertil, at man anfægter kristnes 'ret' til at dele troen med mennesker af anden religiøs overbevisning – selv blandt nogle evangelikale kristne. Jeg anklages også selv for at være en sådan, fordi jeg er fortaler for en atypisk måde at gøre det på. En måde, som jeg er overbevist om, er mere passende kulturelt og mindre stødende - når vi nu taler om politisk korrekthed vedrørende konvertering.

IMMIGRATION TIL DANMARK

Ca. 10.000 f.Kr.	Første migration af jægere og samlere
Ca. 4000 f.Kr.	Første migration af agerdyrkere
800-1100 e.Kr.	Gejstlige, munke og bygningsarbejdere kom med kristendommens indførelse og det omfattende kirkebyggeri, der fulgte.
1200 e.Kr.	Tysk migration til Danmark.
1500-tallet	Nederlandske bønder blev hentet til Amager, og håndværkere – især tyske – kom til Danmark.
Fra 1682	Jøder og ikke-lutheranske kristne fik tilladelse til at bosætte sig i Fredericia.
1700 og 1800-tallet	Forskellige håndværkere kom for at hjælpe med ny produktion af fx våben og glas.
1700-tallet	En række embedsmænd, videnskabsmænd og kulturpersoner migrerede til Danmark og udgjorde en udenlandsk elite. Utilfredshed med dette førte til loven om dansk indfødsret i 1776.
1800-tallet	Mange svenske og tyske arbejdere kom til Danmark i forbindelse med anlæg af jernbaner og bygning af diger.
1893-1929	Polske roearbejdere udgjorde op til 30% af landarbejderne på Lolland-Falster. Omkring ¼ bosatte sig fast i Danmark.
Beg. af 1900-tallet	Den russiske revolution og 1. Verdenskrig betød, at der kom flygtninge til Danmark. Fx fik godt 1.200 russere opholdstilladelse.
1970-erne	En række gæstearbejdere fra bl.a. Tyrkiet, Jugoslavien og Pakistan kom til Danmark som følge af mangel på arbejdskraft. De fleste blev og fik deres familier til landet.
Slutn. af 1900-tallet	Flygtninge kom fra bl.a. Mellemøsten, Sri Lanka, Jugoslavien og Somalia.
Efter 2000	Udvidelsen af EU har ført til økonomisk migration fra Østeuropa især Polen. Krige, uro og forfølgelse har betydet, at der er kommet flygtninge fra bl.a. Syrien, Afghanistan og Iran.

Kilder: https://da.wikipedia.org/wiki/Indvandring_til_Danmark, https://immigrantmuseet.dk/

I Lukasevangeliet møder Jesus en succesfuld og stræbsom ung mand, som har en skjult dagsorden. Hvordan kunne han mon få Jesus til at blåstemple hans personlige livsfilosofi? Den unge mand spørger: "Mester, hvad skal jeg gøre for at arve evigt liv?" (Luk 10,25). Jesus besvarer spørgsmålet med et modspørgsmål: "Hvad står der i loven? Hvad læser du dér?" Som så mange af os, giver den unge mand det svar, som han er vokset op med: "Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke og af hele dit sind, og din næste som dig selv." (Luk 10,27, se også 3 Mos 19,18). "Du har svaret rigtigt," siger Jesus, "Gør det, så skal du leve". Han hoppede ikke på den dagsorden, som spørgsmålet dækkede over, så den unge mand tvinges til

at fortsætte. Han spørger: "Hvem er så min næste?" For ham ville en 'næste' typisk være en person af samme race, sociale klasse, indkomst, ja selv religion. Mennesker, der ligner ham selv.

Racisme kan forstås som det at afvise et andet menneske, der ikke 'ligner mig'! Det er det, der er på spil i lignelsen om den barmhjertige samaritaner, som Jesus derefter begynder at fortælle. Den indeholder en tydelig udfordring i forhold til racisme mod 'fremmede'. Lignelsen understreger faktisk det gammeltestamentlige princip: "Den fremmede, der bor som gæst hos jer, skal være som en af landets egne, og du skal elske ham som dig selv." (3 Mos 19,34).

I lignelsen bliver en anonym mand overfaldet og berøvet. På linje med vor tids muslimske indvandrere var samaritanerne et accepteret mindretal med ret til at opholde sig i landet. Ligesom muslimerne praktiserede samaritanerne en afart af jødedommen. Historiens pointe er, at det var samaritaneren, der "handlede retfærdigt, viste trofast kærlighed og vandrede årvågent med sin Gud" (Mika 6,8), mens præsten og levitten var helt opfyldt af etnisk og religiøs overlegenhed og af ydre renhedsforskrifter. De fejlede helt grundlæggende, da de undgik den ukendte og mishandlede mand. De så ham ikke som en 'næste' (Luk 10,31-33).

Efter at have fortalt lignelsen lyder den afsluttende replik fra Jesus: "Hvem af disse tre, synes du, var en næste for ham?" (v. 36). "Han, som viste ham barmhjertighed", svarer den unge mand. Og Jesus slutter: "Gå du hen og gør ligeså!" Hvordan kan vi 'gøre ligeså'? Hvem er min 'næste' i dag? Jeg kan ikke hjælpe alle mennesker. Hvordan træffer jeg disse valg? Hvad ønsker Gud, at jeg gør? Som enkeltpersoner er det bedst at starte med dem, der er omkring os i det daglige. En lokal kirke kan også tænke i fire kategorier af 'nabolag' eller områder:

1. Jerusalem (lokalt) – monokulturelt.
2. Judæa (regionalt og nationalt) – mono- og flerkulturelt.
3. Samaria (omliggende lande på samme kontinent) – flerkulturelt.
4. Til jordens ender (globalt) – multikulturelt.

"Det verdensbillede, som danner grundlag for almindelige muslimers overbevisninger og praksisser, ligger på mange måder tættere på det bibelske verdensbillede end missionærens eget mekanistiske, videnskabelige verdensbillede."

Fhv. pastor, Dr. Bill Musk, tidl. biskop i Tunis.

Apostlen Paulus siger det tydeligt: "Kristi kærlighed tvinger os…" (2 Kor. 5,14), dvs. den omslutter os ligesom vandet omslutter flodbredderne fra den kæmpemæssige flod, der flyder fra Guds hjerte. Hans hjerte udtrykkes gennem os, leder os ud af vores 'Jerusalem' og ind i den trængende verden,

bestående af alle racer, kulturer og trosformer. Af fattige, enker, forældreløse, undertrykte, trængende, dem uden stemme, de seksuelt misbrugte og forvirrede. Alt sammen aktuelt hos immigranter og værtslande.

Vi kristne er ikke i os selv et endemål, men vi er Guds redskaber til et større mål – nemlig at være en velsignelse for dem, som endnu ikke tror i hele verden (Rom. 15). Ud fra et nytestamentligt perspektiv på mission, så er vi til for vores næste, som er 'derude'. Jeg inspireres af et skilt, der hænger over udgangsdøren i kirken St. Paul's Assemblies of God i Worcester, England, hvor der står: "Verdens ende begynder her!" Det er et tydeligt udtryk for Ny Testamentes forståelse af kirkens missionale natur.

MUSLIMSKE KVINDERS SKJULTE VERDEN

Kristne i dialog med muslimer har traditionelt fokuseret på mændene, og der har været mindre forståelse for den rolle, muslimske kvinder spiller. Nogle vil mene, at det er de muslimske kvinder, der er nøglen til det muslimske samfund. Det er kvinden, som tager sig af familien, hun er helt afgørende for den sociale sammenhængskraft, hun opretholder religionens værdier i hjemmet, former børnenes verdensbillede og er dermed kulturbærende. I denne tid præget af krig og migration, er mange kvinder reelt den ledende skikkelse i familien. Den måde, kvinder oplever islam på, er dog væsentlig forskellig fra mændene. Det skyldes blandt andet følgende faktorer:

- Traditionelle patriarkalske sociale mønstre dikterer, at kvinder styrer det indre liv i hjemmet, mens manden tager sig af den ydre verden udenfor hjemmet.
- Kvinderne repræsenterer på en særlig måde familiens moralske ære, så de 'beskyttes' og er i forskellig grad skærmet af de mandlige familiemedlemmer og kan ikke frit bevæge sig omkring eller træffe valg på linje med mændene.
- Mænd omskæres (som jøderne også er påbudt i Bibelen), men i nogle islamisk dominerede samfund praktiseres en før-islamisk tradition for kvindelig omskæring (dvs. lemlæstelse af kønsorganerne); derudover kan der eksistere andre ritualer i forbindelse med ægteskab, graviditet eller fødsel.
- Der kan også være ritualer knyttet til rituel renhed i forbindelse med kvindens menstruationscyklus, som vi kender det fra Det Gamle Testamente i Moseloven.
- Kvinder har ofte særlige områder i moskeen, hvor de må bede. Dette har fået nogle kvinder til at organisere fromhedsbevægelser udelukkende for kvinder.

Kvinder er lige så vigtige for 'Islams hus', som vindposen er for flyvepladsen. De viser, hvilken vej 'vinden' blæser: politisk, religiøst og socialt.

Tidligere

I islams første tid var mænd og kvinder ligestillede overfor Allah i moralsk henseende, og den tidlige islam højnede generelt set kvinders status sammenlignet med tidligere arabiske kulturer. Den forbød spædbørnsdrab på piger, anerkendte kvinden som individ og sørgede for, at ægteskabskontrakten indebar en brudepris til kvinden fremfor hendes familie. Den garanterede kvinders ret til at eje og administrere ejendom og indførte retten til at modtage underholdningsbidrag i ægteskabet, efter skilsmisse og i enkestanden.

Historiske kilder vurderer, at Muhammed rådførte sig hos og inkluderede kvinder og udpegede mindst én kvindelig imam. Kvinder bidrog til Koranens kanonisering, tog del i overbringelsen af *hadith* og foretog ændringer i den eksisterende lovgivning omkring brudeprisen. Kvinder bad i moskeerne uden adskillelse fra mændene, drev forretning og opretholdt endog politisk magt. Alligevel har en kvindes vidneudsagn kun halv vægt i forhold til en mands (Sura 2,282), og Koranen tillader mænd at slå deres hustruer (Sura 4,34).

Islam indeholder anbefalinger, der udfordrer visse dele af den kristne forståelse af kønsroller. Af samme grund er en forbedring af kvinders vilkår blevet et hovedfokus blandt nogle muslimer. Siden midten af 1900-tallet har mænd og kvinder anfægtet de lovgivningsmæssige og sociale restriktioner, der gælder for kvinder. Særligt i forhold til uddannelse, isolation, strenge krav om at være tildækket, polygami, slaveri og praksis for elskerinder.

Progressive muslimer opfatter debatten om kvinder og kønsroller som afgørende for den sociale udvikling. Kvinders deltagelse i den offentlige debat er et af vor tids diskussionsemner. Spændingerne eksisterer fortsat mellem traditionalister, som ønsker at bevare patriarkatet, og liberale demokratier, der støtter progressive muslimer, og taler for kvinders fortsatte frigørelse[10].

NATURLIGE MØDESTEDER

Målet med at omgås muslimer er at etablere et naturligt venskab med både muslimske mænd og kvinder. Her er nogle forslag til, hvordan dette kan lykkes.

- At benytte deres forretninger og købe deres produkter og serviceydelser.
- På arbejdspladsen eller i nabolaget.
- Ved bevidst at hilse på dem på gaden (Matt 5,47).
- Gennem kristne projekter i lokalområdet: praktikpladser, sprogtræning osv.
- Fælles kristen-muslimske projekter i lokalområdet: Diakonal tjeneste eller sportsbegivenheder.
- Via sociale medier – blive venner på Facebook, og via andre digitale platforme.

10) http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t125/e2510

- Dør-til-dør.
  Selv om det er mindre personligt og naturligt, kan dør-til-dør være en brugbar måde at tage en første kontakt, hvis du eksempelvis medbringer et spørgeskema eller relevant materiale. På deres helligdage kan det godt være acceptabelt for en muslim, hvis vi besøger dem og giver 'Evangelierne' (eller et uddrag af Bibelen) på deres modersmål og med islamisk forsideillustration. Injil (evangeliet) er som tidligere nævnt en af muslimernes hellige skrifter.
- Fortæl din egen historie.
- Når man taler om det åndelige med mennesker med muslimsk baggrund, kan det være godt at huske på, at disse østlige kulturer bruger billedtale på samme måde, som vestlige kulturer bruger ordsprog. Et eksempel kunne være, når vi taler om, hvorfor mennesker gør syndige ting. Her kan vi forklare bibelens lære om 'arvesynd' ved at bruge udtrykket: Adam syndede i Edens have og 'som fader, så søn' er vi Adams børn og synder, ligesom han gjorde.

Hvis en muslim har dansk som sit andet og eller tredje sprog, kan det være en god idé at bruge enkle formuleringer. Tal ikke om et 'personligt gudsforhold', men om at være accepteret af Gud, og hvordan du har oplevet Gud svare på bøn og være en del af dine daglige gøremål. Tal om glæden ved den personlige bøn, som kommer fra hjertet, fremfor remser og fraser, du forventes at fremsige; og tal om, at Gud svarer dig. Når du gør dette, så brug gerne Bibelen og tilskynd din muslimske ven til at bruge Koranen (om muligt) til at begrunde det, de siger. Husk på, at du er en 'Jesus-troende' og tal altid enkelt og tydeligt om ham. Drop at tale om din kirke og kirkesamfund; tal ikke om kristendommen generelt, men om Jesus.

- Kort med hilsen.
- Send et kort (gerne på deres modersmål) ved særlige lejligheder.
- Videoer.
- Fordi historiefortælling er en del af mange muslimske kulturer, så er filmmediet en effektiv og attraktiv kommunikationsform. Der findes godt materiale på forskellige sprog (se Appendiks 3). Jesus-filmen er den mest brugte, selvom den egner sig bedst til muslimer, der allerede er åbne overfor evangeliet. En invitation til opfølgning af filmen i form af bibelstudie, findes også på YouTube (på engelsk).
- Særlige lejligheder i den lokale kirke.
- Det er bedst at udnytte de lejligheder, der inkluderer familien, som fx jul, fars dag, mors dag eller høstfest. Om muligt, så inddrag deres kulturs musik eller sange og salmer på deres sprog. Brug drama og dans med et kort budskab, så det historiefortællende får plads. Der skal sættes god tid af til at spise sammen. Velvalgt kristen litteratur på deltagernes modersmål kan ligge fremme. De personer, der modtager gæsterne i døren, skal opføre sig

kulturelt passende, dvs. mænd taler hovedsageligt med mænd og kvinder med kvinder.

At følge Jesus i et liberalt demokrati betyder således at engagere sig i 'modkulturel' aktivitet – nemlig at række ud til muslimer i det håb, at de vil følge Jesus sammen med os. Dette gør ikke 'venskab' til et kneb eller et bedrag, men til venlighed. Det kristne liv og vidnesbyrd i et pluralistisk samfund er ikke en 'rettighed', men et 'ansvar'. Ved at påtage os denne forpligtelse, står vi på skuldrene af de Jesus-troende, som er gået foran og har sagt: "Man bør adlyde Gud mere end mennesker." (ApG 5,29) Hvordan bliver vores muslimske ven så faktisk optaget af de gode nyheder om Jesus? Hvad skal vi gøre og ikke gøre? Det vil vi se på i det følgende.

10. AT TALE OM EVANGELIET MED EN MUSLIMSK VEN

"Muslimer har brug for at blive mødt i deres egen muslimske kontekst. Den åndelige revolution må vokse frem fra deres egen socio-kulturelle sammenhæng. Vi skal bære den levende Kristus med al hans kraft til at helbrede, rense og frelse ind i den almindelige muslims hverdagsliv, og have tiltro til Hans evne til at stille hjertets sult – uden en indforstået fordømmelse af deres kulturelle arv. Kan Kristus betro os den opgave?"

Fhv. Pastor Dr. Bill Musk, tidl. biskop i Tunis

Alt, hvad der er sagt indtil nu, er en forberedelse på spørgsmålet: "Hvordan kan jeg tale om evangeliet med en muslimsk ven?" Svaret begynder med at understrege nøglebegrebet 'ven'. Indtil du anser en bestemt person med muslimsk baggrund for din ven (eller én du forsøger at opbygge venskab med), vil du få svært ved at nå frem til det punkt, hvor der er opbygget tilstrækkelig tillid, og tiden er moden til at tale om evangeliet om Jesus med ham eller hende. Det indebærer en investering at opbygge relationen, fordi at bygge venskab er som at lægge et fundament. Det kræver tid, og der er ingen hurtige genveje. Som apostlen Paulus også skriver, så taler vi om en hel livsstil og en proces:

"Derfor bliver vi ikke modløse i den tjeneste, som vi har fået af barmhjertighed. Vi … går ikke frem med snedighed og forfalsker heller ikke Guds ord, men bringer sandheden for dagen og anbefaler således os selv til ethvert menneskes samvittighed, for Guds øjne." (2 Kor 4,1-2)

Det er noget af grunden til, at kristne er fristet til helt at overse denne udfordring, og helst nøjes med at 'vidne' for dem eller give dem noget litteratur og gå igen. Det er også vigtigt og relevant at gøre, men man når ikke særlig langt med det. Som optakt til discipelskab, synes det tillidsfulde venskab er være et 'must'.

Jeg oplever, at nogle muslimer og kristne er grundlæggende skeptiske overfor muligheden for at opbygge et sådant venskab, og derfor helt dropper ideen. Min respons vil være, at det er muligt, og at vi skal gøre forsøget – blandt andet fordi islams lære selv peger i den retning, når den opmuntrer en muslim til at debattere med ikke-muslimer på *'en endnu smukkere måde'* (Sura 16,125) og at argumentere *'på den pæneste måde'* (Sura 29,46), ja selv at gøre *fjende til 'en nær ven'* (Sura 41,34). Når vi vinder hinandens tillid, kan vi tale om åndelige emner. Jo mere tillid, der er opbygget, jo mere taleret har vi.

Trods de mange retningslinjer, som folk kan etablere omkring den 'tværkulturelle kommunikation', så kan den næste person, du møder, meget vel bryde med disse normer. Jeg hilste for eksempel i denne uge på et nyforlovet par med muslimsk baggrund, der kærtegnede hinanden i offentlighed (dog ikke i deres muslimske nabolag). På den måde er muslimer ikke ens, til trods for nogle vigtige fælles træk. Når vi forsøger at gå fra et reelt

'menneskeligt venskab' til et 'åndeligt venskab' gælder samme princip. Her er nogle overordnede råd, som jeg vil anbefale til samtalen om det åndelige.

- Brug din egen historie. (1 Thess 2,8)
- Vær tilfreds med at forklare evangeliet et skridt ad gangen.
- Brug billedsprog fremfor abstrakte eller teoretiske formuleringer. (Matt 13,3)
- Brug det visuelle – artikler, blogs eller bøger kan ofte kommunikere begreber bedre end en diskussion. Fx vil filmen Les Miserables (fra Viktor Hugos roman) virke som en kraftfuld fortælling om 'nåde' for en yngre muslim.
- Tilskynd din ven til selv at læse evangelierne, undgå gerne Markusevangeliet, der begynder med ordene: "Begyndelsen på evangeliet om Jesus Kristus, Guds søn."
- Prøv at hjælpe din ven til at forstå grundene til, at vi har brug for evangeliet; at vi kommer til kort i vores egne anstrengelser, og at vi har behov for at blive 'båret af nåde'.
- Prøv at italesætte 'hjertets længsel' fremfor læremæssige argumenter.
- Bed om lov til at forklare evangeliet fyldestgørende, uden afbrydelser, inden I diskuterer det.

"Virkelig kommunikation sker kun der, hvor der er gensidig forståelse. Det betyder også, at den kristne må være villig til at lære om islam og om samtalepartnerens kultur, også ved at være til stede i forskellige familiesituationer, ved bøn i moskeen og i andre sociale sammenhænge."

Tormod Engelsviken, PhD, Professor emeritus.

FORKYNDENDE DIALOG

Når vi har etableret tilstrækkelig kontakt, og samtalen derfor kan gå lidt dybere, kan vi benytte den 'forkyndende dialog'. Det betyder ganske enkelt, at vi forkynder evangeliet i en atmosfære af dialog fremfor monolog. Det vigtige aspekt af 'sandhed og nåde' i venskabet består nu i at forsøge at sætte dig selv i en muslims sted. Det er muligt at stille spørgsmål, som ikke udfordrer eller fordømmer dem, men bekræfter dem som et menneske, der søger Gud, og som hjælper dem til at føle sig trygge nok til at svare ærligt. Hvis vi for eksempel spørger: "Hvordan oplever du det at faste, og hvordan gavner det dig rent åndeligt?", så åbner vi samtalen, bygger en bro og opmuntrer vores ven til at komme ud og møde os på midten. Som tilliden vokser, fortjener vi os retten til at gå dybere i samtalen. Det er princippet i 'forkyndende dialog', hvilket er et brugbart redskab, hvor vi på en og samme tid taler sammen og forkynder evangeliet (se Appendiks 2). Et første skridt på vejen er at lære at hilse på din vens modersmål. Her er nogle forslag.

Almindelige muslimske hilsener

Arabisk:

Marhaba!
Hej (uformelt, ikke-religiøst)

Assalamu alaikum
Fred være med dig (bruges som goddag og farvel, ligesom det hebraiske shalom alechem). Nogle fromme muslimer vil ikke bruge denne hilsen til ikke-muslimer, da de mener det forbydes i Sahih Muslim 2176

Wa alaikum assalam
Og fred være med dig (man besvarer hilsenen ovenfor)

Al hamdu lillah
Priset være Gud (udtryk for taknemlighed)

Ma assalaama
Farvel

Eid Mubarak
Glædelig festdag

Ramadan Kareem
Glædelig Ramadan

Tyrkisk:

Günaydin
Godmorgen

Dernæst hjælper det at have en idé om, hvordan man åbner en samtale. Det kunne fx være om:

KULTUR OG SPROG - Hvor stammer hendes/hans familie oprindelig fra, deres skikke og sprog (fx i forhold til fødsel, afvænning fra amning, at blive voksen, at danne par, ægteskab, død).

FESTDAGE - Hvad betyder den festdag, der har været for nylig, eller som snart skal fejres, for dem?

BØN - Hvad betyder det i deres relation 'til' Allah? Forklar kontrasten til den kristnes relation 'med' Gud gennem Jesus Kristus. Beder din ven *dua*-bønner (personligt formulerede anmodninger) sammen med *salat*-bønnerne (de foreskrevne tidebønner)? Hvis Gud er almægtig og alt sker ifølge skæbnen og hans bestemmelser, hvad er så formålet med bøn?

DEN ISLAMISKE TROSBEKENDELSE - *"Der er ingen Gud uden Allah, og Muhammed er hans profet"*. Hvad betyder det for dem?

FASTE - (Sura 2,184) Spørg til Ramadanfesten. Hvad er deres personlige erfaring fra det, og hvordan det har gavnet deres åndelige liv? (Es 58).

AMULETTER - (til at beskytte mod ondt). Hvad betyder de? Hvordan beskytter de mod onde magter? Tror de, at Gud foretrækker, at hans ord er om vores hals, fremfor i vores hjerte – hvorfor? (Sl 119,11)

ISLAMISME - Hvordan ser din ven på islamisternes angreb og af hvilken grund? Hvad tænker de om de vers i Koranen, der bruges til at retfærdiggøre disse angreb (fx Sura 9,29)?

TØRKLÆDE - (Sura 24,31) Hvorfor? Og hvornår? Bruger de selv slør (hijab eller burka)? Har de et bud på, hvorfor kristne ikke bruger slør? (Es 61,10; Rom 13,14)

HALALMAD - (Sura 2,173) Hvor vigtigt synes din ven, at det er? Hvor køber de typisk de særlige madvarer?

ALMISSE - (Sura 9,60) Sammenlign muslimsk og kristen praksis for at give. (2 Kor 9,6-15)

PILGRIMSREJSE - (Sura 2,196) Hvilken betydning har pilgrimsrejsen indenfor islam? Har de været i Mekka, og hvilken betydning havde det for dem? (Joh 14,1-6)

TILGIVELSE - Hvilken rolle spiller det i islam? Hvordan har din muslimske ven det med at vente på dommedag? Har din ven nogensinde bedt om tilgivelse og modtaget det. Hvordan vidste de, at de var blevet tilgivet?

FRYGT - Hvad frygter din ven allermest? Død, helvede, sygdom, dæmonbesættelse, at tabe ansigt – og hvorfor?

KRISE - Hvad gør din muslimske ven i en krise – går de til en ven? Til familie? Til en imam? Til en person, der udøver magi? Andre? (Se Sl 121)

FRELSESHISTORIE - Følg nogle af Koranens personer (fx Adam, Abraham, Moses og Jesus). Hvilken betydning har de personer for din muslimske ven?

SKRIFTEN - Hvad tænker din ven om Bibelen og Koranen? (1 Mos 22, 2 Mos 12; 4 Mos 19,9; Joh 3,14; 10,12.24; Rom 6,23; Ef 2,8; 1 Tim 2,4-5; Hebr 9,22; 10,1-8.12).

NYHEDERNE - Hvad tænker din ven om situationen i verden? Migrantkrisen, islamisters opførsel, progressive muslimers pres for at reformere islam.

Vi finder også den 'forkyndende dialog' i Jesu tjeneste. Selv som dreng modellerede Herren den praksis. Vi ser, hvordan han lytter helt oprigtigt, mens han på en ydmyg måde har noget at sige. Læg mærke til de fem ting, der sker i løbet af hans samtale med de lærde i templet i Luk 2,45-46.

1. sidder blandt lærerne
2. lytter
3. stiller spørgsmål
4. opnår og udviser forståelse
5. besvarer de spørgsmål, han bliver stillet

Dette er et mønster, vi kan lære af i forhold til vores muslimske ven. Husk på, at vi kun er ét led i den kæde af berøringer, som Gud har med dem. De er måske endda længere på rejsen, end vi tror, hvilket var tilfældet med Kornelius, inden han mødte apostlen Peter i ApG 10,1-6. Gud havde hørt Kornelius' bønner, selv før han hørte evangeliet fra Peters mund, og havde mulighed for at tro. Dette kan måske også lære os noget om Guds handlen i forhold til muslimer, selv før de tror på Jesus? For nogle muslimer er det Guds tilstedeværelse, der gradvist former noget i deres liv, fremfor en oplevelse af krise og indgriben, der leder dem til tro på Kristus.

"Evangeliets gave kommer med dig som indpakningen"

AT TACKLE UENIGHEDER

Det er helt naturligt at forsvare de ting, som vi har kær. Så vi skal lytte til vores vens ærlige tanker og prøve at samtale på en måde, der åbner samtalen fremfor at lukke den. Kontroversielle spørgsmål, som kan lukke en samtale ned kunne være: Er Bibelen blevet ændret? Tror de kristne på tre guder? Var Jesus det biologiske afkom af en seksuel forening mellem Gud og Maria? Døde Jesus på korset? Er Vesten automatisk kristent? Støtter alle kristne den politiske stat Israel? Drikker alle kristne alkohol og spiser svinekød – hvorfor?

Undgå derfor fristelsen til at skændes (2 Tim 2,23-26). Det er bedre at kritisere 'islamisme' end islam som sådan, fordi det hjælper til at holde samtalen åben. Der er jo bibelske læresætninger i islam, som kan pege på Kristus. (Matt 7,1-5)

- Anstreng dig for at fjerne misforståelser ved at spørge ind til, hvorfor din muslimske ven tænker eller handler, som han eller hun gør.
- Forsøg altid at skelne mellem væsentligt og uvæsentligt, centralt og perifert, afgørende og sekundære emner indenfor kristen og muslimsk tro. Det hjælper til ikke at blive afsporet i samtalen.
- Vær klar til at indrømme og endog bede om tilgivelse for ethvert overgreb mod muslimer begået af kristne i fortiden og i nutiden. (Sl 106,6; Rom 2,24)
- Benyt enhver lejlighed til at sige, hvad du tror på og hvorfor. (1 Pet 3,15)
- Målet er ikke at vinde diskussionen, men at vinde mennesket. Det er muligt at tabe diskussionen og stadig vinde mennesket, hvis kærlighed er vores omdrejningspunkt.
- Vær tålmodig. Det tager tid for muslimer at tilpasse sig og reagere på nyfunden sandhed, ligesom det gør for os selv.

Dette er nogle konkrete pejlemærker, som kan hjælpe os i gang med at ændre et personligt venskab til et 'åndeligt venskab'. Det er kun muligt, hvis vi helt bevidst omgås personer med muslimsk baggrund. Og husk, det er en 'kunstform', ikke en videnskab, da alle mennesker – muslim eller kristen – bringer noget unikt til samtalen.

Når det er sagt, så er det en spændende tid at være i dybtgående dialog med muslimer om åndelige emner. I en tid, hvor et stort antal mennesker med muslimsk baggrund ændrer deres trosmæssige tilhørsforhold og følger Jesus. Det er en virkelighed, vi skal finde os til rette i, og vi skal fokusere på det i næste kapitel.

11. HVORDAN MUSLIMER MØDER KRISTUS

"Måske skal vi stoppe med at forvente, at muslimer kan få øje på Guds kærlighed gennem Kristi kors. Det er måske lettere for dem at få øje på Kristi loyalitet mod sin Fader, noget af Faderens ære og stolthed, idet han er vidne til sin søns lydighed, hvorved han gør familien ære."

Fhv. pastor Dr. Bill Musk, tidl. biskop i Tunis

I følge Dr David Garrisons[11] undersøgelser, er der nu flere muslimer, der kommer til tro på Jesus Kristus end nogensinde før i kirkehistorien. Faktisk har der været en større strøm af mennesker mod Kristus blandt muslimer de seneste fjorten år end de seneste fjorten århundreder. En 'vækkelse' defineres enten som 1.000 mennesker med muslimsk baggrund, der vender sig mod Kristus. Eller alternativt som 100 gudstjenestefejrende fællesskaber, der etableres blandt disse grupper.

Gud virker tydeligvis blandt muslimer, og det er opmuntrende. Dog må vi også huske på, at disse bevægelser foreløbig er som en dråbe i havet. Ligeledes må vi huske, at disse nye troende bliver disciple of Jesus, ikke af institutionel kristendom.

I min bog "Gospel for muslims" (Evangeliet for muslimer) understreger jeg, at Bibelen ikke kræver, at man bruger begrebet 'kristen'. Det kan være passende at gøre for de af os, som kommer fra kulturkristne samfund, men det kan skabe unødvendige misforståelser i muslimske samfund. Her kan begrebet antyde, at et medlem af fællesskabet har vendt ryggen til sin familie og kultur. Et andet problem med begrebet 'kristen' er, at nogle oplever det som et politisk ladet begreb, fordi de forbinder det med korstog, imperier og vestlig dominans i verden.

Men hvad skyldes det, at så mange muslimer kommer til tro på Kristus? Ud fra min erfaring er der grundlæggende fire måder (eller en blanding af disse), hvorpå muslimer oftest kommer til tro:

- Ved at læse i Bibelen med åbent sind
- Ved at kende en kristen i længere tid
- Ihærdig sammenligning og undersøgelse mellem Koranen og Bibelen
- Guds overnaturlige indgriben

En undersøgelse, der underbygger dette, blev udført af Dr. Dudley Woodberry[12]. Han udspurgte ca. 600 Jesus-troende med muslimsk baggrund, der udtalte sig om grundene til, at de havde forladt den religiøse del af muslimsk kultur for at følge Jesus, trods udsigt til mulige forfølgelser, prøvelser og dødstrusler.

Hans undersøgelser angav følgende grunde:

- Visheden om frelse i Kristus sammenlignet med uvisheden i islamisk tradition, der siger, at broen til himlen er smal som et menneskehår. Ikke engang gode gerninger kan garantere, at man kommer sikkert over. Ifølge

"Farida kommer fra en muslimsk familie. Hun blev kristen i sommeren 2001 i forbindelse med en evangeliserende kampagne i kapellet på det kristne hospital, hvor hun havde modtaget omsorgsfuld behandling af sygehuspersonalet.
Man bekymrede sig for, hvordan hun skulle vokse i troen, da hun var analfabet. De opmuntrede hende til at lytte til kristen radio.
En aften fandt hun sin ældste bror i gang med at lytte til den samme udsendelse og opdagede, at han også var blevet kristen. Det var sket, mens han arbejdede sammen med en kristen mand på en gård. Faridas bror er uddannet og læser i Bibelen for hende, hvilket opmuntrer hende."

11) Dr David Garrison: *A Wind in the House of Islam*, WIGTake Resources, 2014

12) J. Dudley Woodberry, Russell G. Shubin, and G. Marks, *Why Muslims Follow Jesus*, 2000

"En egyptisk mand læste i Lukasevangeliet og var nået til kapitel tre, da en stærk vind blæste ind i værelset og en stemme sagde: "Jeg er Jesus Kristus, som du hader. Jeg er den Herre, som du søger". Manden fortalte: "Jeg græd og græd og besluttede at følge Jesus".

"En afghansk mand var blevet fængslet af Taliban. Fordi der intet var at lave, begyndte han at læse i en ordbog og hans øjne faldt på ordet 'Jesus'. Hver gang han læste det, fyldte et overnaturligt nærvær fængselscellen. Dette satte ham i gang med at søge efter meningen med dette ord og ledte til hans omvendelse. Han er nu en frygtløs evangelist i Afghanistan"

(Friday Fax, 2001)

islamisk lære er end ikke profeten Muhammed sikker på, om han opnår at komme i himlen.
- Kristi personlighed og lære er attraktiv: hans ydmyghed, ikke-gengældelse og hans kærlighed til de svage og marginaliserede.
- Kristne menneskers personlighed, deres arbejde for retfærdighed og barmhjertighedstjeneste til nødlidende – inklusive muslimer – og den indre fred, de har.
- Over 25 % har oplevet en form for overnaturligt indgreb i form af drømme, syner af engle og/eller Jesus, helbredelser og mirakuløse hændelser. Jesus har endda talt til nogle og forudsagt helbredelsen af en person, hvorefter det er sket.

En muslims historie:
"Jeg har altid følt mig tiltrukket af islam. Jeg lærte stykker fra Koranen udenad, da jeg var seks år. Jeg var sikker på, at islam var den sande religion og at kristendommen var blasfemisk. Jeg undgik Bibelen, da jeg tænkte, at den var forvansket.

Første gang, jeg så en Bibel, var på universitet, hvor jeg begyndte at bruge ethvert ledigt øjeblik på at studere den sideløbende med Koranen, fast besluttet på at bevise, at Bibelen var forfalsket.

Snart begyndte jeg at opleve tvivl angående Koranen. Jeg læste Joh 3,16 og den nat drømte jeg, at jeg hørte en stemme sige disse ord om og om igen. Drømmen blev ved med at vende tilbage, så den næste morgen tog jeg hen til den ven, der havde givet mig Bibelen. Han sagde, at Gud talte til mig. Jeg udfordrede ham: "Hvis jeg hører stemmen igen, vil jeg blive kristen som dig. Hvis jeg ikke hører den, så skal du blive muslim ligesom mig".

Den nat hørte jeg stemmen igen tre gange, så jeg accepterede Jesus Kristus som min Herre og som frelser i mit liv. Jeg blev smidt ud af min familie og af mit universitet, men med hjælp fra Open Doors kunne jeg studere på en bibelskole i udlandet.

(Kilde: Open Doors)

Uden at blive hovmodige, kan vi glæde os over, at mange tusinde muslimer vender sig mod Kristus. Vores rolle er at være en opmuntrende ven for dem, som vi ved, er på en rejse eller er ved at begynde på rejsen mod Kristus. Vi skal forstå os selv mere som 'åndelige jordemødre' end som overivrige evangelister. Vi kan gå ved siden af for at hjælpe, oplyse, diskutere, opmuntre, bede, elske og støtte som en 'åndelig ven', fremfor en kamplysten kritiker. Når disse personer med muslimsk baggrund kommer til tro på Kristus, opstår der et behov for mentoring, et andet ord for discipelskab. Sammen med dette følger også et behov for at kunne tilbyde dem et egnet fællesskab af troende[13], samt det fortsatte behov for nødvendig og kulturel tilpasset åndelig føde til dem fra Bibelen[14]. Næste kapitel vil kort introducere os til disse to aspekter.

13) T. Green & Roxy: *Joining the Family,* Kitab Interserve Resources, 2016

14) T. Green: *Come Follow Me*, www.come-follow-me.org, 2013

12. OPLÆRING AF TROENDE MED MUSLIMSK BAGGRUND

"Et sammentømret muslimsk samfund er et fastgroet kulturelt spindelvæv, der vikler mennesker ind i en dyb loyalitet til systemet.
Den selvfølgelighed, hvormed man holder sig til traditionerne, fællesskabet og familien, gør det noget nær umuligt at træffe et individuelt valg i forhold til Kristus, uden at det har skæbnesvangre relationelle konsekvenser."

Patrick Johnstone

Jeg mødte en ung kvinde fra et konservativt islamisk land. Hun fortalte mig sin historie. Hendes familie tog hende med til et andet arabisk land, hvor hun blev tvunget til at gifte sig med en mand, som arbejdede der, men havde samme kulturelle baggrund som hende. Hun fik snart et barn, men kom også til tro på Jesus. Hendes mand reagerede voldsomt på dette og smed hende ud af hjemmet, før han skilte sig fra hende. Hendes familie truede med at dræbe hende, så hun flygtede til Europa, hvor hun en søndag gik forbi en kirke med et stort glasparti. Hun kunne se de 'glade mennesker' derinde, så hun gik ind og spurgte, om de kunne hjælpe hende.

Kirken tog hende og hendes barn til sig, og de blev adopteret af et midaldrende par i kirken. Den unge kvinde er nu en brændende og fastforankret troende. Hun skal snart døbes sammen med sin forlovede, en ung mand med samme etniske baggrund, som er vokset op i det nye land og også er Jesus-troende med muslimsk baggrund.

Sådan kan den lokale kirke reagere effektivt og strategisk på muligheder i forhold til nye troende med muslimsk baggrund. Men hvad vil det sige at være en 'troende med muslimsk baggrund', og hvordan forbereder vi os bedst på at hjælpe dem?

'Konvertitter' eller 'Proselytter'

Det må ikke være uklart, hvad vi mener med 'omvendelse' fra islam til Kristus.

Det *skulle gerne* indebære
… at den enkelte angrer, overgiver sig til Kristus, og at der sker en forandring i hjertet – væk fra det religiøse aspekt af den muslimske kultur og hen mod Kristus. Samtidig med at personen forsøger at blive i det muslimske miljø som et vidne. (ApG 20,21).

Det skulle *helst ikke* indebære
… at den enkelte overgiver sig til Kristus, kommer med i en kirke og vender sig fra det muslimske miljø og sine kulturelle rødder.

Bibelen bekræfter den første definition og nævner ikke den anden. Hvis en ny Jesus-troende med muslimsk baggrund trækker sig fra sin kultur, kan det

give bagslag, da det sandsynligvis vil højne risikoen for at blive udstødt fra kulturen. Tidligere blev disse nye Jesus-troende opmuntret til at forlade deres kultur, endda at skifte navn fra et muslimsk navn til et såkaldt kristent navn (fx fra Ahmed til Peter). I dag er anden- og tredjegenerations Jesus-troende fra muslimsk baggrund bi-kulturelle, da de også har en vestlig baggrund. Det vil være forkert at forvente, at nogen skal vende ryggen til deres 'dobbelte kulturarv'.

Hvis vi kalder folk ud af og væk fra deres oprindelige sammenhæng, gør vi det modsatte af det, Herren Jesus sagde: "Gå hjem og fortæl…" (Matt 11,4; Luk 7,22; 8,39; Mark 5,19; 8,26).

En anden vigtig pointe er, at selvom jøder er lidt deres egen kategori, så gælder det for enhver, der fødes som jøde, at jødedom både er en etnicitet og en religion. Og når en jøde vender sig til Kristus, forbliver hendes jødiske etnicitet uændret, men åndeligt bliver hun nu en efterfølger af Jesus. Altså en Jesus-troende jøde. På samme måde er en pakistaner med muslimsk baggrund, der kommer til tro på Kristus, stadig pakistaner rent etnisk og kulturelt. Han bliver blot en pakistansk efterfølger af Jesus – med muslimsk baggrund.

Vi må huske på, at evangeliet sætter os fri fra de negative aspekter af vores oprindelige kultur, og beriger samtidig de aspekter ved vores kultur, som er gode og bibelske. Så fremfor mennesker trækker sig fra deres miljø og kultur efter deres omvendelse, er det afgørende, at de forbliver engagerede iblandt 'deres egne' i den periode, hvor de er allermest effektive som et friskt vidne for Jesus.

Gud vil selv vejlede den nye troende fra muslimsk baggrund i at tackle de gode og dårlige sider ved deres egen kultur, helt som vi også må gøre i vores kultur. Helligånden viser hvilke aspekter af kulturen, der skal forandres og hvilke aspekter, Bibelen bekræfter. I sidste ende er det Gud, ikke os, som må vise disse nye troende, hvordan de kan være autentiske vidner for Jesus i deres eget miljø og kultur. Vi skal bede, støtte og have tillid til Gud. Hvis vi forsøger at tvinge den nye troende med muslimsk baggrund til at tilpasse sig sider ved vores kultur, eller måske endda tvinge dem til at blive mere kulturelt tilpassede for at følge Jesus i vores kultur, så er vi røget over i 'proselytisme'. Den form for kulturel tilpasning var den almindelige forventning hos nogle i den tidlige kirke, hvor proselytter med hedensk baggrund – ud over at tro på jødernes Gud – også tilpassede sig den jødiske kultur.

De første apostle brugte en 'integrationsmodel', og især Paulus blev vred over dette spørgsmål, da han opdagede, at proselytisme fandt sted, for eksempel i menigheden i Galatien. I de nytestamentlige menigheder var ikke-jødiske troende dog velkomne til at være tilknyttede i egen ret. Hedninger, der kom til tro, blev en del af den hovedsageligt jødiske kirke, men bibeholdt en græsk identitet hvad angår etnicitet og kultur – også navn og tidligere relationer (Mark 5,1-20). Vi ser, at evangeliet spredes som resultat heraf, og apostlene konkluderer følgende vedrørende denne problematik:

”For Helligånden og vi har besluttet ikke at lægge nogen anden byrde på jer end dette nødvendige, at I skal holde jer fra kød, der ofres til afguder, og fra blod og fra kød af kvalte dyr og fra utugt.” (ApG 15,28-29)

AT OPLÆRE TROENDE MED MUSLIMSK BAGGRUND

Omvendelse:
Omvendelse består for en muslim, såvel som for enhver anden, typisk af både ’krise’ og ’proces’. Sommetider er der adskillige kriser. Processen kan tage form som den rationelle søgen à la Nikodemus (Joh 3) i kontrast til den ’krise’, som Saulus fra Tarsus oplever på vejen til Damaskus (ApG 9). Begge typer bevægelse har lige stor gyldighed, hvilket vil sige, at oplæring af en troende med muslimsk baggrund ofte begynder før deres hjertes overgivelse til Kristus. Vi skal være påpasselige med at holde fast i, at en muslim, der kommer til tro på Jesus nødvendigvis skal kalde sig ’kristen’. Fordi det kan have en negativ historisk eller politisk undertone. Muslimen bliver en Jesus-troende, en discipel eller efterfølger af Jesus.

”Ali brændte nogle mennesker og denne nyhed nåede Ibn ’Abbas, som sagde: ”Havde jeg været i hans sted, ville jeg ikke have brændt dem… Men ingen tvivl om, at jeg ville have dræbt dem, for profeten sagde: ”Hvis nogen (en muslim) forlader sin religion, så dræb ham.”

Hadith Vol 4,52, ’At kæmpe for Allahs sag’ kap. 149, nr. 260

Forfølgelse:
Det er ikke altid, at muslimer, der følger Kristus, bliver forfulgt, især ikke hvis de kommer fra en kulturel åben og uddannet familiebaggrund. Dog vil en voldelig reaktion være ret forventelig, hvis man kommer fra en konservativ eller mindre uddannet baggrund.

Lad det være nok at sige, at muslimer, der kommer til tro på Jesus, vil opleve en eller anden form for reaktion fra familien eller det omgivende miljø – eller begge dele. Den modstand, de vil opleve, kan strække sig fra harmløs fjendtlighed over udstødelse fra hjem og familie, til direkte forfølgelse og endda død. Det vil oftest være den udvidede familie og nærmiljøet, der står bag dette. Vi bliver nødt til at forholde os grundigt til denne realitet, men ikke lade os afskrække. Det kan hjælpe os at have lidt baggrundsforståelse for, hvorfor denne forfølgelse opstår. Den er drevet af et kulturelt instinkt til at fordrive den ’skam’, som omvendelse bringer over familien eller landsbyen. At straffe den person, som påfører skammen, sker for at udstøde eller parere skammen – over på den ene person og væk fra fællesskabet. Det er også et forsøg på at beskytte den udskammede mod at bryde fællesskabets normer. Baggrunden for denne modstand er Koranens udtalelse om, at enhver, der forlader islam, begår apostasi (forlader troen) og derfor er en gudsbespotter, som fortjener døden. Straffen skal udføres af en slægtning, som skammen har ramt. (Sura 2,217; 3,90; 4,89; 16,106-107). Enhver ny troendes erfaring vil variere afhængig af deres omstændigheder.

- Muslimske familier med lav grad af uddannelse og ’udsyn’ vil typisk have den stærkeste reaktion, selvom det ikke altid er tilfældet.
- Det er ideelt, hvis hele familien eller et helt område omvender sig, men dette er sjældent tilfældet.
- På grund af ære-skam kulturen, vil en fremtrædende familie ofte reagere stærkere på ydmygelsen, når et familiemedlem forlader islam.

Det er godt at vide, at Bibelen ikke er fremmed overfor lidelse og forfølgelse. Her er nogle henvisninger, som kan være til hjælp: Matt 10,24-25; ApG 5,40-42; 1 Pet 4,12-16; Hebr 13,10-14. De tragiske vidnesbyrd om forfølgelse af troende med muslimsk baggrund kan minde os om, at lokale kirker skal kunne udpege tilflugtssteder (’safehouses’), hvor disse troende kan opholde sig i sikkerhed, når de er alvorligt truede.

’Hemmeligt troende’
Hvis der opstår modstand, kan det være mere sikkert at tilbyde fællesskab hos den muslimske troende og ikke forvente, at de kommer til det større fællesskab. Hemmeligt troende kan opleve et behov for i en periode eller i visse situationer, at skjule deres tro helt. Måske er de i fysisk fare for overfald, eller måske er de ikke parat (eller villige) til at miste deres position i familien. Det kan være, de står til at arve eller er sikret arbejde i en familievirksomhed.

En muslims historie

Da min familie opdagede min omvendelse, følte de sig ydmygede. At sende mig til en anstalt, ville kun forstørre skammen, så de bad en ældre erfaren Sheikh om at tale med mig. Indeni bad jeg: "Herre… frels mig!" Til slut sagde Sheikhen til min far: "Hr., din søn har det fint. Det er dig, som har brug for helbredelse". Min far slog mig, men jeg mærkede ingen smerte. Familien ignorerede mig og nægtede endda at spise sammen med mig.
Efter at han så mig komme ud af kirken, blev min far så vred, at han rev mit tøj i stykker og smed mig ud af huset. Siden da er jeg flyttet fra sted til sted og ved, at min nye familie er Guds familie"…

En ung muslimsk mand fra det sydlige Egypten

Det er dog stadig vigtigt, at de overvejer, hvor de henter deres sikkerhed – er det i Kristus eller i de menneskelige omstændigheder?

Vi finder 'hemmeligt troende' i Bibelen. I Det Gamle Testamente har vi Esther (Est 2,8-11; 4,12-14; 7,3-4); Elias (1 Kong 17,1-6 – se også 19,1-19), og Naaman (2 Kong 5,17-19). I Det Ny Testamente finder vi eksempler på dette i Joh 3,1-10; 7,12-13.50-52; 12,42-43 og 19,38-42. Det er ikke for at forklejne betydningen af at bekende troen – det er af helt afgørende betydning. Se Matt 10,32-33 og Rom 10,9-10. Vi må alligevel tage stilling til, hvor balancepunktet ligger, vel vidende, at det er vores ven med muslimsk baggrund, der må leve med konsekvenserne af, hvornår, hvordan og til hvem denne bekendelse finder sted. For os er det et teoretisk spørgsmål, men for dem er det et spørgsmål om fred eller fjendtlighed, trivsel eller lidelse, ja endda liv eller død.

Der er forskellige holdninger til, hvad det 'at bekende' Kristus i praksis betyder (Rom 10,9-10). Paulus taler ikke specifikt om, hvem vi bekender til. Det kunne være til Gud, til én selv, til familie eller venner. Følgelig er der mange forskellige niveauer af hemmeligholdelse blandt muslimer, som kan være i livsfare, hvis de 'bekender' til den forkerte person. Det er meget forskelligt, hvad hemmeligt troende gør. Nogle bekender kun til Gud, andre til én anden person. Nogle gange er det en støttegruppe af pålidelige kristne venner, eller det kan endda være et familiemedlem, som ved det. I nogle tilfælde ved alle det, på nær familien og personens tidligere nærmiljø, fordi den troende er flyttet væk for at kunne leve åbent med sin tro. Kun Gud ved, hvornår det bedste tidspunkt måtte være for at annoncere sin tro i familien, da det kan ødelægge mere end det gavner og medføre unødige spændinger og hårdhed i relationerne. Den nye troende har brug for at opleve sig støttet, når han eller hun beder over hvilket tidspunkt, der er det rette. Til syvende og sidst er det hans eller hendes egen beslutning, hvornår de ønsker at gøre deres tro på Jesus kendt.

Almindelige muslimske holdninger

1
Man kan ikke kende Allah

2
Jesus var blot et menneske

3
Jesus døde ikke på korset

4
Bibelen er utroværdig

Discipelskab

Dette ord kan have en lidt kold eller instrumentel klang, men en 'discipel' er en elev, én der skal lære. Discipelskab er derfor blot en relation mellem en mentor og en mentee. Det foregår ofte én-til-én, men Jesus var mentor for grupper af 3, 12 eller 70 personer.

Johannes' Første Brev fortæller: "for at også I kan have fællesskab med os; og vort fællesskab er med Faderen og med hans søn, Jesus Kristus." (1 Joh 1,3). Der er således en fællesskabsdimension ved discipelskabet og et fortløbende tidsperspektiv. Jeg taler om et discipelskab, der berører hele livet, altså alle aspekter af vores liv og al den tid, vi lever. Det kan være en god idé, at en ny troende med muslimsk baggrund får flere kristne venner, som han/hun kan lære af. Disse nye troende vil typisk gå til Bibelen med en mere semitisk tankegang, hvilket kan berige deres kristne mentor. De kan for eksempel tilføre en stærkere forståelse af Guds hellighed og praktiseringen af de åndelige discipliner. De er også mere åbne for de overnaturlige fænomener som drømme, syner og engle end vestlige kristne.

Helt centralt i discipelskabet står oplæringen, så vi er nødt til at genoverveje…

- hvad det præcist var, Jesus påbød os at lære. (Matt 28,18-20)
- hvad den første kirke forstod ved discipelskab eller oplæring af nye troende. (ApG 2,42; 18,11.25-26; 19,9-10; Hebr 6,1-2; 1 Pet 2,1-5.9)
- forskellen på bibelsk kristendom og vestlig kultur.
- hvad Paulus mente, når han opfordrer Timotheus til at 'bevise, vejlede og opdrage i retfærdighed'. (2 Tim 3,16)
- en beslutning om hvilken af islams fem søjler, som en ny troende skal stoppe med at praktisere. Paulus overholdt stadig visse jødiske ritualer af forskellige grunde. Hvilke tænker du, det har været?
  a) Omskærelse – ApG 16,1-3 (se også ApG 15, 1-35; Gal 5,2-6)
  b) Nasiræer løfte – ApG 18,18 (se også 4 Mos 6,18)
  c) Rituel renselse – ApG 21,17-26

De søgende:

Emner, det er oplagt at tale med søgende muslimer om…

- Guds enhed
- Gud har skabt mennesket i sit eget billede
- Gud har givet os sine love
- Gud dømmer mennesket for ikke at overholde hans love
- Gud fortalte sine profeter, at han ville komme iblandt dem
- Jesu person og gerninger
- Disciplene genkendte Jesus som Messias
- Jøderne dræbte Jesus
- Gud opvakte Jesus fra døden
- Gud giver Helligånden til dem, som tror på Jesus

(Tak til: Vivienne Stacey – practical lessons for Evangelism among Muslims, 1988)

Nye troende:

Emner, det er oplagt at tale med nye troende om…

- Frelse – omvendelse, tro, dåb med vand og Ånd.
- Overgivelse og lydighed til Kristus
- De åndelige discipliner – bøn, bibellæsning, gudstjeneste, lovsang, faste, givertjeneste, meditation
- Nadver
- Fællesskab
- Helbredelse
- Relationen til Gud, kristne, andre muslimer og familien
- Et helligt liv
- At vidne
- Treenigheden
- Familieliv og relationer
- På hvilken måde evangeliet må forandre en muslimsk tankegang

Emner relateret til kultur

- Sandhed og ærlighed (Matt 5,37)
- Retfærdighed i pengesager (Am 5,12)
- Legalisme vs. nåde (Galaterbrevet)
- Ægteskab og familierelationer
- Amuletter o.l. (5 Mos 17,10-11)
- Velsignelser, forbandelser og eder – at vurdere mulig dæmonisk aktivitet i deres situation
- Frihed fra skadelige ting fra fortiden (ApG 19,18-20)

Fællesskab:

- Hvis det er vanskeligt for en ny troende at deltage i den offentlige gudstjeneste, så kan en mindre gruppe, der mødes i hjemmet være mere sikker og mindre provokerende for andre muslimer. Det væsentlige er, at uanset hvor vi er, er vi 'kirken', det være sig til gudstjenestefejring eller i fællesskaber, der er spredt ud over byen (se 1 Kor 12,27; 3,16-17; Hebr 10,25).
- Lokale menigheder, som Gud bruger som åndelige hjem for troende fra islam har typisk følgende kendetegn…
  a) Åbne og omsorgsfulde fællesskaber
  b) Relaterer til det hele menneske udenfor en formel mødestruktur
  c) Er kulturelt fleksibel ligesom den tidlige kirke i ApG 6
  d) Evne til at være erstatningsfamilie eller et alternativt 'Umma' (fællesskab).

Dåben

Da min familie i hemmelighed bad om, at min far måtte vende sig til Kristus, blev han i virkelig dårligt humør og aggressiv, som en reaktion på,

at Helligånden talte til ham.

Min erfaring siger mig også, at dåben i vand bliver det tidspunkt, hvor forfølgelse begynder, uanset om andre kender til dåben eller ej. Der finder en forstyrrelse sted i det åndelige, hvor fjenden kan provokere mennesker tæt på den nye troende, fordi de er åbne overfor denne mørke indflydelse. Men selv der, hvor en muslimsk familie intet kendskab har til en dåb, så anses dåben for en 'optagelsesceremoni' og tilslutning til kristendommen.

Gudstjeneste

- Et spørgsmål, vi kan blive tvunget til at forholde os til med disse nye troende, er, hvorvidt vi bruger alkohol til nadveren eller ej.
- At have troende med muslimsk baggrund i vores vestlige kirker, kan betyde, at de unge kvinder i højere grad skal overveje, hvordan de klæder sig, særligt i sommermånederne.
- For troende med en traditionel muslimsk baggrund, kan det virke krænkende på dem at se os lægge Bibelen på gulvet eller bruge den som støtte under projektoren. De værdsætter, at en hellig bog er dækket ind og ikke har understregninger. Dog kan der også være yngre vestlige muslimer, som vil finde det fascinerende, at Bibelen bliver brugt og skrevet i.
- Hvordan påvirkes gudstjenesten af disse troende, og hvordan påvirkes de af vores omgangsform? Fx offentlige krammere og kærtegn, dans o.l. Det er elementer, vi må tænke igennem.

Autoritet

- Nogle mænd søger meget mod de mandlige autoritetsfigurer i kirken og har modstand mod at relatere til de helt almindelige medlemmer af kirken.
- Der er behov for at 'afvænne' den nye troende fra sin kristne mentor og ind i det bredere fællesskab af troende.
- Nogle gange vil der være behov for frigørelse fra en åndelig påvirkning, der dominerer en person, eller hvis vedkommende har rodet med magi.

Tværkulturelle relationer og parforhold

- Nogle muslimske mænd med en traditionel baggrund har brug for tid til at lære at relatere naturligt til kvinderne i fællesskabet. De er på vej i at aflære en dominerende og overlegen holdning, som præger mange mænds relation til kvinder indenfor islam. Og de skal lære, at en utildækket kvinde ikke er lig med en seksuel invitation.
- I vor tids politiske klima er retten til at opholde sig i Vesten i høj kurs, og denne ret kan nogle gange opnås gennem en vielsesattest. Når vi oplærer nye troende fra islam, skal vi bruge almindelig sund fornuft og være skarpe og realistiske i forhold til en eventuel skjult dagsorden.
- Vi skal ikke konsekvent modsætte os tværkulturelle kærlighedsforhold, men være klar til at rådgive, når de opstår.

- Begge parter bør gå ind i en sådan relation med åbne øjne og tænke konsekvenserne grundigt igennem. De må være villige til at afprøve Guds vilje i dette spørgsmål.
- Det anbefales, at man inddrager en erfaren troende med muslimsk baggrund og/eller en erfaren kristen med erfaring fra islamisk kultur.

Jesus-troende med muslimsk baggrund har en unik rejse foran sig, som er meget forskellig fra de fleste vestlige kristnes erfaring. Faktisk kan følgerne af at overgive sig til Jesus for den troende med muslimsk baggrund vise sig at være endnu større end ved en kønsskifteoperation. Hele personens identitet, både indre og ydre, vil formentlig ændre sig. Deres netværk og relationer vil måske svinde drastisk, og de kan opleve sig marginaliserede og alene. Dertil kommer arbejdet med at justere virkelighedsopfattelsen og med at træffe vigtige livsvalg.

VENSKAB FØRST er den første af tre bøger, tilsammen kaldet 'Friendship trio'. *VENSKAB FØRST* kurset[15] er målrettet smågrupper. Kurset leder dig igennem det grundlæggende og sætter dig i stand til at omsætte din viden i praksis.

De øvrige to bøger i trioen er dels *Joining the Family* kurset[16], som sætter fokus på de behov, som nye troende med muslimsk baggrund har, og hvordan kristne fællesskaber kan tage imod dem og støtte dem i den lokale menighed.

Den tredje bog hedder *Come Follow Me*[17], og er en arbejdsbog til brug i én-til-én mentorering. Den er bibelsk funderet og er tilrettelagt og afprøvet i samarbejde med nye troende i forskellige dele af den muslimske verden. Den tilvejebringer rammer for at en 'almindelig' kristen kan fungere som åndelig mentor for en 'almindelig' troende med muslimsk baggrund. *The friendship trio* kan købes hos Kitab Interserve Resources på hjemmesiden www.kitab.org.uk.

Den rejse, som nye troende med muslimsk baggrund skal på, er vanskelig, fordi de muligvis har mistet anerkendelse og støtte fra dele af eller hele deres familie, måske endda det bredere samfund. De har brug for at blive taget imod i et nyt 'åndeligt hjem' (jf. Umma), og den lokale kirke kan være det helt rette sted for dem. Bogen og kurset *Joining the family* kan klæde menigheden på til denne tjeneste.

Kristne i de lokale kirker kan fungere som en slags adoptivfamilier for disse nye troende. Det er en tidskrævende forpligtelse, som kræver dedikation for at lykkes. Vi ser dog et stigende antal kristne, der stiller sig til rådighed for denne tjeneste. Så det starter altså med 'VENSKAB FØRST' – og derefter bliver vi 'familie'.

15) S. Bell & T. Green: *Friendship First,* Kitab Interserve Resources, 2011

16) T. Green & Roxy: *Joining the Family,* Kitab Interserve Resources, 2016

17) T. Green, *Come Follow Me,* www.come-follow-me.org

APPENDIKS 1

Forsøg på en muslimsk pendant til den Nikænske trosbekendelse

DEN NIKÆNSKE TROSBEKENDELSE

Vi tror på én Gud,
den almægtige Fader,
himmelens og jordens,
alt det synliges og usynliges skaber.

Og på én Herre, Jesus Kristus,
Guds enbårne Søn,
som er født af Faderen før alle tider,
Gud af Gud, lys af lys,
sand Gud af sand Gud,
født, ikke skabt,
af samme væsen som Faderen,
ved hvem alt er skabt;

som for os mennesker og for vor frelse
steg ned fra himlene
og blev kød ved Helligånden af Jomfru Maria
og blev menneske;
som også blev korsfæstet for os
under Pontius Pilatus, blev pint og begravet
og opstod på tredjedagen
ifølge skrifterne og opfor til himmels,
sidder ved Faderens højre hånd
og skal komme igen i herlighed
for at dømme levende og døde,
og der skal ikke være ende på hans rige.

Og på Helligånden,
som er Herre, og som levendegør,
som udgår fra Faderen og fra Sønnen,
som tilbedes og æres tillige med Faderen og Sønnen,
som har talt ved profeterne.

Og på én, hellig, almindelig og apostolisk kirke.
Vi bekender én dåb til syndernes forladelse
og forventer de dødes opstandelse
og den kommende verdens liv. AMEN

ET MUSLIMSK GENSVAR

Vi er pålagt at tro på én Allah.
Den Suveræne og Uerkendelige,
på nær de 99 Skønne Navne.
Han er skaber af himmel og jord
og af alle Verdener og skabninger -
mennesker, engle og djinn ånder.

Vi skal tro på én Hellig Koran.
Det mirakuløse og endegyldige budskab fra Allah:
En ufejlbarlig undfangelse, som er hos Allah for evigt.
Den nedsteg overnaturligt som rettesnor for os.
Den er evig, ikke skabt.
Den udgik fra Allah, ved hvem alt blev skabt.
Den Hellige Koran blev overleveret ved diktat
fra englen Gabriel til analfabeten Muhammed
(fred være med ham), der reciterede den for skriverne, som
nedskrev den.
Den Hellige Koran er den endelige åbenbaring
af alle de tidligere hellige bøger, dvs. tawrat (Tora) fra Moses,
Zabûr (Salmerne) fra David
og Injîl (Evangeliet) fra Jesus.
Disse bøger udspringer fra den 'Evige Tavle'
i himlen.
Profeten Jesus (fred være med ham) blev
undfanget overnaturligt og født af Jomfruen Miriam. Han
var syndfri, i modsætning til de andre profeter. Han døde
ikke, men en anden trådte i stedet for ham, mens han blev
reddet tilbage til himlen.
Profeten Jesus (fred være med ham) skal komme
igen for at gifte sig, stifte familie, være dommer
og martyr for Islam.

Vi skal tro i fuldstændig underkastelse til Allah
baseret på frygt (den højeste religiøse følelse),
som udtrykkes ved at udføre de seks søjler.
De er kilden til og formende for et muslimsk liv:

1. Shahada (trosbekendelsen) 'Der er ingen Gud uden Allah og Muhammed er hans profet'.
2. Salat (Bøn, 5 gange om dagen)
3. Faste
4. Zakat (2,5% tiende/socialskat)
5. Hajj (pilgrimsrejse)
6. Jihad (kamp/stræben for Allah)

Vi skal tro på en 'Umma' eller islams menighed. Den er
universel både i sit krav
til troen og i udøvelsen, som er den samme.
Den er sendt på mission til verden indtil
Dommedag, hvor alle mennesker (inklusiv
Muhammed), må afvente Allahs barmhjertighed
og deres skæbne.

APPENDIKS 2

Centrale begreber og deres betydning

A

Abrogation (annuleringsprincippet)
Det muslimske tolkningsprincip, som betoner et vers' (aya) rang over et andet. Hvor der måtte være tilsyneladende modsigelser mellem vers, har den seneste åbenbaring (nasïkh) forrang fremfor den tidligere åbenbaring (mansûkh). (Sura 2,106; 16,101; 22,52). Et relevant spørgsmål, som man venligt kan stille sin muslimske ven, er, om Allah har ændret mening? Hvorfor der overhovedet er et behov for at annullere eller rangordne vers, er ikke et spørgsmål, man stiller eller besvarer i den islamiske undervisning.

Allah
Forholdet mellem Bibelens Gud og Koranens Allah er komplekst og behøver en fyldestgørende redegørelse. Det finder man i appendiks 6.

El	den ældste høje gud i Mellemøsten
Elah (Dan 2,45)	aramæisk ord for Gud (Jahve)
Eljon (1.Mos 14,18-20)	hebraisk ord for 'Den Højeste Gud' (Jahve)
'alah	(sproglig rod for El-Eljon). Hebraisk for 'at opstige' eller 'være stor'
El-ilah eller Allah	arabisk for 'Den Høje Gud'

For eksempel kan 'Allah' godt tolkes som Israels Gud på baggrund af det semantiske (ordenes betydning). *Allah* er det arabiske ord for Gud. Det blev brugt længe før islam opstod, hvilket er årsagen til, at nogle af Muhammeds slægtninge blandt andet blev kaldt 'Abdullah' (Allahs tjener/slave). Ordet Allah benyttes af millioner af arabisktalende kristne i dag.

Ordet stammer fra *el-ilah* (Guden); *El* er det ord, der har været brugt for den Højeste Gud i adskillige mellemøstlige lande flere hundrede år før Abraham. Det forklarer de hebraiske navne for Jahve, som vi finder i Bibelen, som for eksempel El-eljon og El-shaddai. Navnet Allah behøvede ingen nærmere introduktion i Koranen, det var allerede kendt.

På Muhammeds tid blev planeterne tilbedt som guddomme på den hedenske arabiske halvø. Ikke så overraskende blev Allah, til trods for at han var den Høje Gud, identificeret med månen. Allah blev også anset for at være tilsynsførende med et dynasti af mindre guder, hvoriblandt Allah havde tre døtre: Al-Lat, Al-Uzza og Menat (Sura 37,149-153; 16.59; 17,41-42). Disse mindre guder blev tilbedt på linje med Satan og *djinn*-ånderne (Sura 4,116-117; 6,100).

"Set fra én synsvinkel kan man derfor svare, at muslimer og kristne tror på den samme Gud, men at vi tror noget delvis forskelligt om Gud… Set fra en anden synsvinkel – især hvis vi fokuserer på Jesus Kristus og treenighedslæren – må vi svare, at muslimer og kristne ikke tror på den samme Gud."
Kurt Christensen, dr.theol.

Hvis Allah rent betydningsmæssigt kunne være Israels Gud, så melder det næste spørgsmål sig om, hvorvidt den åndelige realitet bag navnet 'Allah' svarer til den bagvedliggende realitet for ordet 'El'. De, som forsvarer synspunktet, vil sige, at det gør det, men derefter hurtigt modificere det ved at anerkende, at sværdet blev en faktor i islam i Medina. Og at en form for mørk kraft dukkede frem, i takt med at islam blev mere politiseret. Det er tydeligt, at der er en særlig voldelig åndelig kraft til stede i det islamiske system. Handlinger begået af voldelige muslimer, afspejler passager fra Koranen (fx Sura 9,29), ligeså gør Muhammeds handlinger, hvorimod de uretfærdigheder, som kristne udførte i forbindelse med korstogene, ikke afspejler Jesu undervisning (Matt 5,38-44) eller Guds natur (Sl 9,9).

Forskellen på det billede af Gud, som henholdsvis en muslim og en kristen har, kan sammenlignes med forskellen på en danskers og en grækers billede af solen. Danskeren ser kun skyer og dæmpet lys og varme. Grækeren nyder den fulde varme, heden og lyset. Det er en radikalt forskellig opfattelse af den samme ting, baseret på deres forskellige geografiske positioner. Samtidig er der dog en forskel, som hvis danskeren ville kalde solen for en planet, mens grækeren ved, at det er en stjerne.

Nogle lærde argumenterer for, at det, som Muhammed påbegyndte i oprigtighed og åndelig renhed, blev udviklet i en mere politiseret retning af hans hustru Aisha og hans nære samarbejdspartnere efter hans død. Vi ved, at Muhammed blev forfulgt for sit forsøg på at vende de afgudsdyrkende arabiske stammer væk fra deres guder for at tilbede den ene Gud – Allah (Sura 38,4).

Muhammed selv forfægtede dette anliggende og insisterede på, at Allah er Abrahams og jødernes Gud, da han fastslog: "Vores gud og jeres gud er én, og til Ham overgiver vi os." (Sura 3,84; 29,46). Dette forklarer også, hvorfor nogle muslimer bliver vrede over kristnes antydninger af, at det kendte muslimske symbol 'halvmånen' har forbindelse til den tidlige afgudsdyrkelse af månen. I virkeligheden har dette symbol mere at gøre med, at det islamiske år følger månekalenderen, ligesom jødedommen. Det er sandt, at en traditionel drik, når man bryder fasten, hedder *Qamar al-Din* (religionens måne). Men dette kan tolkes i begge retninger.

"I det at elske sin næste ligger viljen til at lytte… Det at lytte er at opmuntre den anden til at fortælle mere om tanker, følelser og ideer, som ikke er i centrum af mit eget interessefelt. Det er sådan, det bliver til kommunikation."
Gunnar Elstad

At spørge, om Allah er den samme som Bibelens Gud, er et trickspørgsmål i stil med: "Er du stoppet med at banke konen?" Jeg er fanget, uanset hvad jeg svarer. Spørgsmålet besvares derfor bedst ved at stille nogle modspørgsmål:

1. Er det muslimske gudsbegreb identisk med Bibelens? Nej
2. Er der fællestræk ved muslimske og bibelske forestillinger om Gud? Ja
3. 3 Er der nok fælles stof til, at vi kan

bruge det samme ord? Ja, betydningsmæssigt er det muligt at bruge det samme ord:

- I Athen kaldte Paulus en hedensk 'ukendt gud' for *teos* (ApG 17,3), fordi han kunne bruge deres erkendelse af, at der var en Gud, de ikke kendte, til at fortælle dem om Bibelens Gud.
- Paulus forudsætter, at der kun findes en 'Højeste Gud'. Erfaringen fra muslimske søgende og Jesus-troende med muslimsk baggrund giver os grund til at sige, at nogle oplever, at vi taler om det samme.
- Nogle Jesus-troende med muslimsk baggrund har udtrykt, at de igennem Kristus for første gang lærte Gud at kende. De har fundet fuldendelsen i Kristus.
- Traditionel sunni-islam lærer, at Allah ikke kan erkendes. Dog fortæller bogen 'Nu tør jeg kalde ham far', af den pakistanske kvinde Bilquis Sheikh, en anden historie. Den beskriver en kontinuitet fremfor et brud. Igennem Kristus fandt hun den Gud, hun havde dyrket på respektabel islamisk afstand hele sit liv.
- Andre giver udtryk for, at de har oplevet en forskel, da de blev kristne. I bogen *Muslimer møder Jesus* udtrykker Panteha det sådan: "Vi kristne kalder Gud vores far. Det er en relation mellem en far og hans barn, som er anderledes end den, en muslim har til sin Gud. En muslim er som en slave for Gud. Men i kristendommen er det totalt anderledes. Der er forbindelsen som mellem en far og hans barn."
- Det er vigtigt at overveje, hvornår det er tid til at påpege forskellene mellem Allah og Bibelens Gud, og hvornår det er tid til at vente.
- Jo, der er mørke indenfor det islamiske system, men at slutte deraf, at Allah er en dæmonisk kraft, som bør afvises af muslimer, er forvirrende for dem. At pointere dette fra begyndelsen kan være med til at udvide kløften mellem dem og den sande Gud.
- Tålmodig udlægning af Bibelen er den eneste måde at hjælpe muslimer med at bevæge sig fra en islamisk til en bibelsk forståelse af Gud, og dermed undgå at få blandet de to forståelser sammen (synkretisme). NB: Jesus er ikke blot Emmanu-Jahve (dvs. for jøderne), men Emmanu-El (den Højeste Gud med os). Det unikke ved Jesus er, at han hævder at være 'El' og dermed universets Højeste Gud og Livets Herre, hvilket er nøjagtig det, Koranen fornægter.

B

Barnabasevangeliet

Muslimer slår sig på tanken om fire evangelier, og ifølge deres tradition er det oprindelige *Injil* (evangelie) gået tabt. Opfattelsen er, at de kristne bryggede de fire evangelier sammen som erstatning for det oprindelige. Nogle muslimer advokerer for pålideligheden af et dokument, der dukkede op i Vatikanets bibliotek omkring år 1590. Det går nu under navnet Barnabasevangeliet og virker til at være skrevet af en italiener omkring år 1400-1500 e.Kr, formentlig en konvertit til islam. Dokumentet forsøger at bestyrke Koranens version af Jesu liv og gerninger. Forfatteren må have haft kendskab til de 'apokryfe' traditioner fra både islam og kristendom, men har ikke haft meget begreb om den geografiske eller historiske kontekst for hverken Jesus eller Muhammed. Af samme grund modsiger en del af detaljerne både Det Nye Testamente og Koranen. Forfatteren påstår at være Barnabas, og at han kendte Jesus. Den historiske Barnabas rejste med Paulus, ikke Jesus. Dette såkaldte 'muslimske evangelium' er et virvar af unøjagtigheder og citerer endda fra forfatteren Dante, der først levede i år 1245-1341 e.Kr.

Brugbare paralleller

Dette er begreber, der hjælper vores muslimske ven til at gribe den bibelske sandhed. For eksempel er et sammenligneligt emne i Bibelen og Koranen ikke Muhammed overfor Jesus. En brugbar parallel for Muhammed indenfor kristendommen er Maria, ikke Jesus.

- Koranen er 'ordet, som blev bog', mens Jesus er 'Ordet, som blev kød'.
- Muhammed frembragte 'ordet som blev bog' og Maria fødte 'Ordet som blev kød'.

F

Fest- og helligdage

– hvor man kan vise deltagelse

Det arabiske ord for 'fest' er Eid (id), som betyder 'regelmæssigt tilbagevendende'. Disse dage er normalt fridage i muslimske lande. Det vil være velset at hilse muslimer på fastedage med den arabiske hilsen 'Eid mubarak' (Velsignet fest!). Du kan få datoerne på disse helligdage hos din muslimske kontakt. Her er nogle af de vigtigste fester:

- *Eid ul-adha* (Offerfesten)
  Til minde om Abraham, der nær havde ofret sin søn. Ifølge islamisk tradition var det Ismael, mens Bibelen fortæller, at det var Isak (1 Mos 22). Traditionelt ofres der et dyr, som deles med venner og med de fattige. I dag samles man typisk med familie og venner, spiser sammen og giver almisser til de fattige.
- *Lailat al-Bara'ah*
  (De dødes nat eller frelsesnatten). Natten med fuldmåne før Ramadanen, mellem den 14. og 15. Shaban (islamisk kalender)
- *Ramadanen*
  (en måned i månekalenderen)
  Afsat til den årlige faste, hvor man faster fra solopgang til solnedgang.
- *Lailat al-Qadr.*
  (Skæbnenatten eller Kraftens nat – 27. Ramadan)
  Den sidste fredag aften i fastemåneden Ramadan, hvor muslimer tror, at Gabriel påbegyndte åbenbaringen af Koranen til Muhammed. Muslimer er nogle gange åbne for særlige bønnesvar og Guds overnaturlige hjælp på dette tidspunkt. Millioner af kristne i vor tid beder for muslimer under Ramadanen, og der berettes om overnaturlige hændelser blandt helt almindelige muslimer.
- *Eid al-Fidr.*
  (Fest ved fastens afslutning)
  Den bogstavelige betydning på arabisk er 'morgenmadens fest'. En tre- eller fire-dages fest, som markerer ophøret af Ramadan fastemåneden. Stemningen ved denne fest er det nærmeste, den muslimske verden kommer på den vestlige julefejring. Børnene får ofte nyt tøj, og der gives gaver.

- *Lailat al-Miraj.*
  (Den mirakuløse himmelrejse – 27. Rajab)
  En enkeltstående helligdag, hvor fromme muslimer mediterer over Muhammeds overnaturlige rejse.
- *Mawlid an-Nabi*
  (Muhammeds fødselsdag – 12. Rabi al-awwal)
  Fromme muslimer mindes Muhammeds liv og gerninger.
- *Muharram*
  (Det muslimsk nytår, den første måned i den islamiske kalender)
  En fredag i muslimske lande.
- *10. Muharram eller Ashura*
  (Shia-muslimer mindes martyrerne og særligt Husseins martyrium, han var Muhammeds barnebarn).
- *Hajj eller Dju al-hijja*
  (den islamisk kalenders sidste måned, særligt beregnet på pilgrimsrejse til Mekka)
  De fleste Hajj pilgrimme begynder deres rejse til Mekka denne måned, da det regnes for at indebære den største grad af *baraka* (velsignelse)

Forkyndende dialog
Dette er ikke et liberalt teologisk udgangspunkt, som kunne friste os til at gå på jagt efter lighedspunkter eller kompromisser for enhver pris. Ligesom den liberale tilgang, så indebærer denne form for dialog, at vi lytter og af et ærligt hjerte forsøger at forstå og lære. Imidlertid adskiller den sig ved også at have noget at sige (forkynde) som et gensvar på det, vi har hørt og lært af vores muslimske ven.

Det evangelikale udgangspunkt bliver nogle gange anset for at være snæversynet og lukket for andres 'sandhed'. Sandheden er, at kristne blot er 'tiggere, som deler deres brød'. Dette er netop balancen i den forkyndende dialog:
a Vi er *tiggere*, der relaterer til mennesker i ydmyghed
b Vi *deler* gennem dialog, vi dikterer ikke og fører ikke monolog
c Der findes et helt konkret Livets *brød*, som vi kan dele.

Frelses-analogier
Disse er ganske enkelt analogier eller billeder på frelsen. Det vil sige, de er en slags byggesten, som gør brug af det, min muslimske ven allerede kender, og bygger på det, for at formidle sandheden om Jesus. Her er to eksempler:

- Den sorte sten
  Den sorte sten er fragmenter af en gammel meteorsten, som er påsat Ka'abaen i Mekka. Den er centrum for muslimers pilgrimsfærd og hengivelse. Brudstykkerne af meteorstenen er sorte og skinnende, og fortællingen siger, at den er blevet skinnende og glat af kys og kærtegn fra millioner af pilgrimme. Og den er blevet sort, fordi pilgrimmenes synd overføres til stenen. Salme 2 siger "Kys hans fødder". Jesus kunne godt forklares som kristendommens 'sorte sten'. Når vi i tro omfavner ham, bliver vores synd fjernet. Men Jesus er ikke et symbol eller en magisk port til Gud. Han er den, som fuldt ud betalte prisen for vores synd.
- Abrahams offer
  I 1 Mos 22 er Abraham villig til at ofre sin eneste søn. Muslimsk tradition siger at sønnen er Ismael, men det har ikke betydning i denne sammenhæng. Det interessante er vædderen i buskadset. Historien tydeliggør den 'stedfortrædende soning'. Jesus er Guds lam og blev slået ihjel for at frelse os fra døden og for at lede os ind i en relation med Gud.

H

Hygiejne
De væsker, som flyder fra næsen, regnes blandt mange muslimske kulturer for lige så urene som urin eller afføring. Når en muslim er forkølet, er det ikke unormalt for dem at snøfte ind, fremfor at tørre eller pudse næse. Sidstnævnte er mere passende at gøre på badeværelset. Det er mere almindeligt at spytte eller pudse næse udenfor, da huset således ikke gøres urent.

I

Islams oprindelse
Det helt store spørgsmål er: "Hvad er islams udspring?" Det er ikke let at besvare, dog er det muligt at indkredse og begrænse mulighederne til følgende tre udspring:
1 guddommelig åbenbaring
2 menneskeligt bedrag
3 satanisk efterligning
Livet er sjældent sort-hvidt, og det er meget sandsynligt, at islam faktisk er en blanding af disse. Det kræver derfor moden bedømmelse af den kristne, som forsøger at blive ven med en muslim.

Udover disse 'åndelige udspring', er der flere gode grunde til Islams fødsel og hurtige fremvækst. Vi må dog tænke om dem alle, hvad enten de er gode, dårlige eller neutrale, at de falder indenfor Guds suveræne formål, og derfor på en eller måde har en plads i den guddommelige husholdning på linje med krige, naturkatastrofer, korstog, holocaust, Hiroshima og apartheid. Følgende fingerpeg kan måske hjælpe.

1. En svag kirke, der manglede både forståelse af skriften, moralsk renhed og missionsiver, svigtede på dette tidspunkt.
2. Islam som en 'arabisk' form for jødedom, appellerede til de semitiske arabere.
3. Islam spredtes hurtigt, hovedsageligt langs de naturlige arabiske handelsruter og gennem, hvad vi i dag kalder 'teltmagermission'.
4. Islam spredtes gennem politisk, økonomisk og militær magt.
5. Islam er vokset via en betydelig befolkningstilvækst

K

Kommunisme & islam
Islam har nogle lighedspunkter med kommunisme. Begge deler et ideal om det fælles samfund (*Umma*). Begge påberåber sig at arbejde for lighed i samfundet med ligelig fordeling af goderne. De har begge en stramt styret samfundsform baseret på et 'trosfundament' formuleret af en karismatisk grundlægger. Begge praktiserer streng straf for at afvige fra samfundets læresætninger. Politiske koalitioner mellem de to parter er ikke ukendte, for eksempel i Syrien. Det er ikke helt urimeligt at opfatte islam som en form for 'åndelig kommunisme'.

Kvinders plads i islam
Det er tydeligt, at islam, i lighed med

Det Gamle Testamente, repræsenterer en mandsdomineret kultur. Det er for eksempel interessant at bemærke, at den eneste kvinde, der nævnes ved navn i Koranen, er jomfru Maria (Maryam). Indenfor islamisk lov fastholdes kvinderne oftest i spændingen mellem at være samvittighedsfuldt 'beskyttet' og at være undertrykt. Muslimske kvinder er blevet kaldt den muslimske verdens 'vindpose'. Den måde, de behandles på, er en klar indikator på, hvilken vej vinden blæser i en given situation. Det brutale Taliban regime i Afghanistan var for eksempel hård mod kvinderne. Denne kulturelle praksis stammer delvist fra samme kultur som Det Gamle Testamente, hvor en families ære og velstand kunne aflæses ud fra dens kvinders antal, ærbarhed og jomfruelighed.

Sandt at sige, så synes kvinderne at have været mere involveret i det gammeltestamentlige samfund, end de synes at være i konservative muslimske kredse (se 5 Mos 29,9-13; Neh 8,1-3; 2 Kong 4,23; 22,12-20; Dom 4,4-5,31). Den måde Jesus behandlede kvinder på og nogle gange favoriserede dem, kan vi læse om i evangelierne (se Matt 22,30; 27,55-56; Mark 12,40-44; Luk 7, 36-50; Joh 4,7-27; 12,3-8).

Ærbarhed

Indenfor konservativ islam bør kvinder ikke se på mænd eller vise noget af deres krop til nogen mand, udover den nærmeste familie (Sura 24,31). Kvinder bør blive i hjemmet, og når de går ud, skal de tildække sig med *hijab* (Sura 33,33). Hijabben var oprindeligt en hovedbeklædning, men har i nogle muslimske samfund udviklet sig til at blive en fuld tildækning (*purdah*). Tildækning er typisk et krav til kvinder for at undgå at vække mandens seksuelle lyster.

Spiritualite t

Ifølge Hadith så vil de fleste af de mennesker, der kommer i helvede, være kvinder. (Bukhari Vol. 1,48 og 301). Ifølge samme er kvinder underlegne, når det kommer til intelligens, religion og taknemlighed (Vol. 1, 301)

Juridiske rettigheder

Koranen siger…"Kvinder har med ret og rimelighed krav på det samme, som de er forpligtet til, men mændene står et trin over dem." (Sura 2.228). Et andet aspekt af den juridiske ulighed er, at kvindens ret til arv kun er det halve af mandens… "Et af hankøn skal have samme lod som to af hunkøn" (Sura 4,11) "… Hvis det ikke kan blive to mænd, så én mand og to kvinder, som I kan godtage som vidner" (Sura 2,282) og igen "De skal have en fjerdedel af, hvad I efterlader jer, hvis I ikke har nogen børn. Hvis I har børn, skal de have en ottendedel af, hvad I efterlader jer, efter testamentariske bestemmelser, der er truffet, eller gæld…" (Sura 4,12)

Indenfor kristendommen skriver apostlen Peter, at "kvinden er den svagere part" (1 Pet 3,7). Trist nok er den tilsvarende genspejling i islamisk tradition, at kvindens afhængighed af de ældre mænd i familien skyldes "manglerne i kvindens sind" (Bukhari Vol. 3,826). En mand må derfor straffe en vildfaren kvinde… "De, fra hvem I frygter genstridighed, skal I formane, lade alene i sengen og slå." (Sura 4,34)

Seksuel praksis

En hadith citerer Muhammed for at sige: "Når en mand gifter sig, har han opfyldt halvdelen af religionen" (Mishkat al-Masbi 3096). Koranen siger: "Gift jer med de kvinder, I finder for godt. To, tre eller fire." (Sura 4,3) Der findes også nogle ubehagelige referencer til kvinder og seksuel praksis. For eksempel: "Profeten (dvs. Muhammed) giftede sig med Aisha, da hun var seks år gammel og levede sammen med hende, da hun var ni år" (Bukhari Vol. 7,62). En anden Hadith (Bukhari Vol. 6,51) siger: "Jøderne plejede at sige, at hvis man har samleje med sin kone bagfra, vil hun føde et skeløjet barn; derfor blev dette vers åbenbaret. 'Jeres kvinder er pløjejord for jer, så gå til jeres pløjejord, som I vil" (se Sura 2,223).

Kvinder anses for at være deres mands ejendom til hans nydelse (Sura 3,14). En muslimsk mand må gifte sig med op til fire kvinder, forudsat at han kan behandle dem alle lige (Sura 4,3), hvilket Koranen indrømmer, er en umulighed (Sura 4,129).

M

Moske

Det arabiske ord er Masjid. Moskeen er 'samlingssted' og centrum for den fælles muslimske gudsdyrkelse. I moskeen finder man:

- Et sted til at udføre *wudu*, den rituelle afvaskning.
- Mænd og kvinder beder adskilt, i afskærmede områder. Normalt beder kvinderne bag mændene, og nogle gange har de deres egen indgang.
- Omdrejningspunktet er den såkaldte *mihrab*. Det er en smukt dekoreret niche eller markering på væggen, som angiver den præcise retning mod Mekka. Væggen, hvorpå denne niche er bygget, kaldes *qibla*.
- Prædikenen afholdes fra en *minbar* (podie, prædikestol).

Moskeens praksis

- Officielt findes der intet 'præsteskab' eller hierarki indenfor islam. Bønnen kan ledes af enhver, som derved bliver *imam*. Dette kan ganske enkelt være en pålidelig og erfaren muslim, men ofte ser man, at de belæste muslimer bliver kendt som *sheik* (ældste) eller *mu-allam* (lærer). Det svarer til rabbinere.
- Moskeerne afholder ofte koran-klasser efter skoletid for at undervise de yngste i troen. Dette kaldes *madrasa* (skole). Nogle muslimske drenge kan recitere Koranen udenad på deres fjorten års fødselsdag.
- Nogle moskeer sørger også for fritidsfaciliteter til de unge muslimer.

N

Navne

At navngive er en kompliceret affære i muslimske kulturer. Navne kan stamme fra det område, familien oprindelig kom fra eller fra den klan, de tilhører eller fra deres bedstefar eller far. Et eksempel: Osama bin Muhammad bin Laden betyder 'søn af' Muhammed (hans far) 'søn af' Laden (hans bedstefar, slægtsnavnet).

Mænd har mulighed for at ændre navn, hvis de er alvorligt syge, ud fra den tro, at det kan forvirre de djinn-ånder, som måske vil udnytte deres svaghed og tage livet af dem.

Drenge får ofte navn efter…
1 Koranens profeter, fx Ibrahim, Musa eller Muhammed
2 Personer tæt på Muhammed, fx Ali, Usman eller Abu Bakr
3 Allahs navne, fx Rahman eller

Rashid, ofte med fornavnet Abdul, fx Abdul Hamid (den lovpristes slave)

Piger får ofte navn efter…
1 Retskafne kvinder, der nævnes i Koranen, fx Sara eller Maryam
2 Kvinderne fra Muhammed familie, fx Fatima eller Khadija
3 Allahs navne, fx Aziza eller Mahbuba
4 Smukke ting på deres modersmål, fx Shukria eller Shireen

Kvinder har mulighed for at ændre deres navn adskillige gange i løbet af livet. Det kan være, når de har overstået puberteten, når de bliver gift, og når de navngiver deres førstefødte søn (Oum Ahmad = Mor til Ahmad). Ofte får mænd også navn efter deres førstefødte søn (Abu Abbas = Far til Abbas).

S

Sharia
Dette er navnet på den islamiske lov, som er en parallel til den gammeltestamentlige lov. Det arabiske ord sharia betyder 'sti'. Ordet blev brugt om de stier, der ledte til vandhuller i ørkenen. Dette smukke billede står i skarp kontrast til den realitet, at hvor som helst sharia lov forsøges efterlevet i vores tid, følger et spor af økonomisk ruin, politisk kaos eller blodsudgydelser, for eksempel i Iran, Sudan, Pakistan eller Nigeria. Sharialoven berører al menneskelig opførsel. Synd og personlige laster behandles på lige fod med kriminalitet i den guddommelige styreform. De fire autoriteter, der ligger til grund for sharialoven, er:
1 *Koranen* – den nedskrevne åbenbaring
2 *hadith* – Sædvaner fra Muhammeds liv og gerninger
3 *ijma* – dom baseret på konsensus blandt retslærde
4 *qiyas* – analogislutning ved hjælp af sammenligning med andre lignende situationer

Filosofien bag sharialoven er, at som Allahs åbenbaring tilvejebringer den alt, hvad en muslim nogensinde behøver for at kunne afgøre, hvordan han eller hun skal leve. Sharia er vejledning og rettesnor for hverdagslivet. Nogle sammenligner islam med 'åndelig kommunisme', når denne form for normgivende retningslinjer bruges til at styre et muslimsk samfund. Der findes fire forskellige 'skoler' indenfor fortolkningen af sharia:
a Hanfi
b Hanbali
c Shafi
d Maliki
Skolerne kan forårsage uenigheder indenfor det muslimske samfund. For eksempel var der stor intern uenighed i forhold til, hvordan man skulle reagere på Salman Rushdies bog 'De sataniske vers'. De forskellige skoler kan også skabe juridisk strid. Hvis en muslim for eksempel ikke er tilfreds med en afgørelse, kan han gå til en lærd fra en anden lovskole for at opnå den afgørelse, han ønsker.

Skabelse
– Hvad tror muslimer?
I modsætning til Toraens og Bibelens seks skabelsesdage, fortæller forskellige suraer fra Koranen om verdens skabelse i løbet af et varierende antal dage. Modsat Bibelen så giver Koranen tydeligere indtryk af, at en 'dag' ikke nødvendigvis er lig med 24 timer. I dag vil de fleste muslimer støtte enhver videnskab, der synes at støtte Koranens syn på den skabte verdens orden, balance og formål.

Suraer fra Mekka & Medina
De mekkanske suraer er skrevet i Mekka i den periode af Muhammeds liv, hvor det muslimske samfund var en minoritet, der blev modarbejdet. Disse suraer er generelt mere argumenterende og omhandler åndelige spørgsmål, der kan minde om de problemstillinger, som de små profeter i Det Gamle Testamente behandler. Jeg har læst disse suraer højt for bibelskole-elever og spurgt dem, hvilken af de små profeter det er fra. De har taget spørgsmålet alvorligt og har ledt i Bibelen, indtil jeg afslørede for dem, at ordene faktisk stammede fra Koranen.

Alle de øvrige suraer 'modtog' Muhammed i Medina. De har et større udsving og ind imellem et aggressivt tonefald fra en periode, hvor det muslimske samfund blev en magtfuld majoritet.

APPENDIKS 3
Ressourcer

ORGANISATIONER

Mahabba Danmark
Grundtvigsvej 5, 8600 Silkeborg
Tlf: 2176 9397
Email: info@mahabba-admin.dk
Email: forlag@mahabba-admin.dk
www.mahabba.dk
www.mahabba-admin.dk

Dansk Europamission
Drejervej 15, 2400 København NV
Tlf: 4444 1313
Email: info@forfulgtekristne.dk
www.forfulgtekristne.dk

Tværkulturelt Center
Ryesgade 68C, 2100 København Ø
Tlf: 3536 6535
Email: info@tvaerkulturelt-center.dk
www.tvaerkulturelt-center.dk

Folkekirkens Migrantsamarbejde
Peter Bangs Vej 5B, 2000 Frederiksberg
Tlf: 3311 4488
Email: interchurch@interchurch.dk
www.interchurch.dk

Folkekirkens Tværkulturelle center i Ribe stift: FTC:
Tlf: +45 8140 3039
Email: info@ftc-ribestift.dk
https://ftc-ribestift.dk/

Kirkernes Integrations Tjeneste
Smallegade 47, 2000 Frederiksberg
Tlf: 3284 6016
Email: info@kit-danmark.dk
www.kit-danmark.dk

Indre Missions Tværkulturelle Arbejde
Tlf: 2131 3455
Email: landsleder@imta.dk
www.imta.dk

Luthersk Missions Tværkulturelle Arbejde
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
Tlf: 4820 7660
Email: integration@dlm.dk
www.dlm.dk/lm-danmark/integration

Migrantmenigheder i Danmark
www.migrantmenigheder.dk

BØN FOR MUSLIMER

www.mahabba.dk

30 dage i bøn for den muslimske verden
www.forfulgtekristne.dk
www.norea.dk

KURSER FOR KRISTNE

The Friendship Trio (engelsk udgave)
Kan købes online fra kitab.org.uk
Friendship First – et videokursus målrettet smågrupper, der vejleder i, hvordan kristne deler evangeliet med muslimer www.friendshipfirst.org
Joining the Family – et videokursus målrettet smågrupper, der vejleder i, hvordan kirker og kristne fællesskaber kan tage imod nye troende med muslimsk baggrund www.joiningthefamily.org
Come follow Me – én-til-én studiemateriale, til oplæring af nye troende med muslimsk baggrund
www.come-follow-me.org

Encountering Islam
www.encounteringislam.org
12 ugers kursus om kristnes møde med muslimer og islam. Kan tages online. Lærebog kan købes separat

The World Apologetics and Discipleship Institute
www.thewadi.org
278 videolektioner om islam og kristnes møde med muslimer. Gratis, men kræver oprettelse af konto

BIOGRAFIER AF KONVERTEREDE MUSLIMER:

Muslimer møder Jesus
Jørgen Hedager Nielsen, Lohse Forlag, 2019

Søgte Allah – Fandt Jesus
Nabeel Qureishi, Forlaget Scandinavia, 2016
En Amerikansk Ahmadi-muslim finder Jesus gennem en årelang debat med en kristen ven.

Jeg var snigskytte for Arafat
Tass Saada og Dan Merrill, Lohse Forlag, 2015
Et intenst had til jøder og Israel formede hans liv indtil et venskab i USA forvandlede det fuldstændigt.

Søn af Hamas
Musab Hassan Yusef, ProRex Forlag, 2010
Sønnen af en af Hamas' stiftere, som blev spion for den israelske efterretningstjeneste og kristen.

Den forbudte frelse
Massoud Fouroozandeh, Kristeligt Dagblads Forlag, 2010
Eliteeleven fra en koranskole i Iran, der blev flygtning og forlod islam for at blive kristen.

Hiding in the Light
Rifqa Bary, Waterbrook Press, 2015
En amerikansk-srilankansk pige sætter alt på spil for at følge Jesus.

I Dared to Call Him Father
Bilquis Sheikh, Chosen Books, 2003
Beretningen om en højtstående pakistansk kvinde, der mødte Jesus

The Fifth Pillar of Islam
David Zeidan, AWM, 2000

The Torn Veil & Beyond the Veil
Gulshan Esther, Marshall Pickering, 1984 & 1992
To bøger, der fortæller beretningen om en pakistansk kvinde, der fulgte Jesus og oplevede en mirakuløs helbredelse.
Dansk udgave af The Torn Veil: Når sløret revner, 2. oplag 2011. Logos medier/Åbne Døre

INTERNETBUTIKKER MED BØGER OG ANDRE MATERIALER:

Bible Books
www.biblebooks.dk
Luthersk Mission
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
Tlf. 4820 7660
Email: dlm@dlm.dk

Dansk Balkan Missions Forlag
www.balkanmissiondk/gratis-boeger/

Orientierung:M
www.oeienterung-m.de
Rodenbergstrasse 63, D-44287 Dortmund
Tlf: +49 231 586949-0
email: info@orienterung-m.de

Kitab - Interserve Resources
www.kitab.org.uk
5-6 Walker Avenue, Wolverton Mill, Milton Keynes, MK12 5TW, email: sales@kitab.org.uk

KRISTNE RESSOURCER FOR MUSLIMER, DER HAR SPØRGSMÅL OM JESUS, BIBELEN OG KRISTENDOM

www.almassira.org
Al Massira betyder "rejsen" og præsenterer Guds frelsesplan gennem hans løfter og handlinger i Det Gamle Testamente og deres opfyldelse i Det Nye Testamente. Udarbejdet med henblik på folk med muslimsk baggrund og tilgængelig på en lang række sprog. Kontakt: almassira@dlm.dk

www.answering-islam.org
En lang række ressourcer om kristendom og islam fra en kristen synsvinkel.
www.mahabbanetwork.com

www.lmabdallah.be
Messias. Et lille hæfte som, i dialogform mellem en kristen og en muslim, forklarer bibelens budskab. Findes på en lang række sprog.

www.morethandreams.org
Vidnesbyrd fra tidligere muslimer, som er blevet kristne.

www.jesusfilm.org
Film om Jesu liv med mulighed for at vælge en lang række sprog.

MUSLIMSKE WEBSIDER

www.islamsvar.dk
Artikler om islam samt spørgsmål og svar om islamisk praksis

www.islam.dk
Side med muslimers syn på islam i en dansk kontekst

www.quran.com
Koranen online. Den arabiske tekst og en anerkendt engelsk oversættelse

www.sunnah.com
Samling af hadith med beskrivelse af Muhammeds liv og udsagn ifølge muslimsk tradition

Reliance of the traveller
En klassisk vejledning i den islamiske hellige lov (sharia). Arabisk tekst samt engelsk oversættelse, der er godkendt af bl.a. Al-Azhar universitetet i Egypten, som er en væsentlig autoritet i fortolkning af islam. Kan findes online som pdf-fil. Fx på http://www.catheyallison.com/Reliance_of_the_Traveller.pdf

ISLAMISK ORGANISATION

Det Islamiske Forbund
Hejrevej 3, 2400 København NV
www.islamiskforbund.dk
Information om islam fra islamisk kilde

APPENDIKS 4
Ordliste

A

'abd	En mandlig slave
abrogation	Annuleringsprincippet, en tolkningsnøgle til Koranen (se grundig beskrivelse i appendix 2)
ahl al-kitab	Bogens folk eller Skriftens folk, dvs. jøder og kristne
Allah	Det arabiske ord for Gud
al-hamdullah	"Gud være lovet!"
al-'asr	Eftermiddagsbønnen
akhira	Det hinsidige, livet efter døden
arkan al-islam	Religionens søjler, dvs. islams fem søjler
adhan	Kald til bøn
aya	Ordet for 'vers' i Koranen. Arabisk for 'tegn'.
Ayatollah	Hædersbetegnelse for en religiøs leder indenfor Shia-islam. Betyder helt bogstaveligt 'Allahs tegn'.

B

baraka	Velsignelse
begum	Pakistansk ord i Urdu sproget. En respekteret gift kvinde.
bismillah	'I Guds navn'. Bruges af muslimer, før man udfører noget.
burka	Pakistansk, urdu ord for den kvindelige dragt, som dækker hele kroppen inklusive hænder og ansigt

C

chador	Persisk for burka, kvindedragt

D

da'wa	'invitation' eller 'appel', bruges om islamisk mission
dar al-harb	Krigens hus (dvs. den ikke-muslimske verden)
dar al-Islam	Islams hus (område hvor islam råder)
din	Religion (ydre praksis)
djinn	En ånd, enten god, ond eller neutral. Skal formildes eller trygles for at hjælpe et menneske. De uofficielle magikeres hjælp.
du'a	Personlig bøn, bedebøn
dhimmi	En ikke-muslim, der lever under muslimsk overherredømme

E

eid/'id	Fest
eid al-fitr	Festen, hvor man bryder fasten. Markerer afslutningen af fastemåneden, Ramadanen.
eid ul-adha	Offerfesten. Kaldes også for eid al-kabir. Holdes 70 dage efter Ramadanen.
eid al-milad	Festdag for Muhammeds officielle fødselsdag og også betegnelse for Jesu fødselsdag (jul)

F

fadjr	den tidlige morgenbøn
falah	Selvforbedring og fremskridt
al-fatiha	Den første sura i Koranen, åbningskapitlet.
fatwa	En nedskreven beslutning begrundet i islamisk lov
fvmh	Forkortelse, der sættes i parentes, efter at profeten Muhammed nævnes i muslimsk litteratur. Fvmh = Fred være med ham.

H

hadith qudsi	Profetens sædvaner og vejledninger, 'hellig tradition'.
hadith	Den anden hellige bog indenfor islam, som indeholder hadith qudsi, en samling af traditioner fra Muhammed liv og arbejde (se isnad).
hafiz	En person, som har lært Koranen udenad. Bruges også om en professionel Koran-recitator.
hajj	Den årlige pilgrimsrejse til Mekka og Medina (se hajji).
hajji	En person, der har været på hajj. Nogle mænd farver deres skæg henna som et tegn på dette.
halal	Alt hvad der er tilladt ifølge islam. Muslimsk pendant til kosher-mad. Bruges også om en slagtemetode, hvor man har påkalder Guds navn.
haram	Det, som er forbudt ifølge islam. F.eks. svinekød og alkohol. Bruges også som "Skam dig", når nogen opfører sig upassende.
harem	Kvindernes afdeling i et muslimsk hjem.
hijra	Muhammeds flugt fra Mekka til Medina i år 622 e.Kr. Dette blev år 1

	AH (anno-hijra) og markerer begyndelsen på den muslimske kalender.
hijab	Arabisk for 'adskillelse' eller 'forhæng'. Bruges om de beklædningsstykker, der dækker muslimske kvinders hoved og ansigt.
hilal	Nymånen, islams symbol. Islam er ligesom jødedommen baseret på månekalenderen.
hizb	Parti eller gruppering, fx Hizb ut-Tahrir, en radikal islamisk gruppering.

I

iblis	Et af navnene for Satan eller det onde. Afledt af diabolos.
iftar	Det aftensmåltid, man bryder fasten med. Nydes af muslimer under Ramadanen.
ijma	Konsensus eller enighed blandt muslimske lærde om et teologisk/juridisk spørgsmål.
imam	En anerkendt leder af en moske.
iman	Tro.
Injil	Betyder 'evangeliet'. Den bog som muslimer tror. Gud åbenbarede for Jesus.
'isha	Den sidste af de fem daglige bønner. Efter mørkets frembrud.
ISIS	En selvudråbt terrorgruppe – 'Islamisk Stat i Irak og Syrien'.
isnad	En række traditionsbærere, der med deres autoritet giver vægt til en traditions troværdighed (se hadith).

J

janna	Arabisk for 'have', bruges om Paradis.
jihad	Stræben eller kamp for 'Guds sag' (Sura 47, 4+77), kan udtrykkes i gode eller voldelige handlinger (se mujahid).
jizya	En afgift, der pålægges ikke-muslimer i muslimske lande, som tegn på deres underdanighed i forhold til den dominerende kultur.
juma	Fredag – helligdag, hvor den fælles bøn er vigtig.

K

ka'ba	Betyder 'terning' og bruges om den sort-indsvøbte bygning i den store moske i Mekka, centrum for pilgrimsrejsen.
kafir	En vantro. Det modsatte af en troende (se mu´min).
kalima	Betyder 'ord' og bruges om trosbekendelsen.
khalif	Regent i et muslimsk samfund.
khutba	Prædiken i forbindelse med fredagsbønnen.
kismet	Det liv, der tilfalder én som muslim (skæbne).
al-kitab	Betyder 'bogen'. Bruges både om Koranen og om Bibelen.
Koran	Islams hellige bog, staves også Qur'an. Betyder 'recitation'

L

lailat al-qadr	Skæbnenatten. Festdag, den sidste fredag aften i fastemåneden Ramadan.

M

Malam /mu'allim	En religiøs lærer, Malam bruges hovedsageligt i Afrika.
maghrib	Aften- eller solnedgangsbønnen.
Mahdi	'Den, som er retledt af Gud'. Nærmest en messiansk figur, som man venter på, særligt blandt shia-muslimer.
mansukh	En senere åbenbaring i enten Koranen eller Hadith, som annulerer den tidligere åbenbaring (se naskh).
matn	Et tekststykke (indholdet) fra Hadith.
Mekka	Muhammeds fødested og bopæl i første del af hans liv. Nu centrum for verdens islam og mål for pilgrimme.
Medina	By, 300 kilometer nord for Mekka, hvortil Muhammed flygtede (kendt som 'hijra'). Også et mål for pilgrimme.
mihrab	Det sted på moskeens væg, som indikerer retningen mod Mekka = bederetningen (se også qibla).
minaret	Det slanke tårn ved en moske, hvorfra muezzinen kalder til bøn. I dag bruger man typisk højttalere.
miraj	Den mystiske natterejse, som muslimer tror, Muhammed foretog til himlen. Det minder om en gentagelse af apostlen Paulus''rejse' til den syvende himmel.
mizan	Den vægt, hvorpå alle menneskers gode og onde gerninger vejes på Dommens dag (se Yum al-akhira).
moske	Fra arabisk masjid eller jama'a, stedet hvor man samles. Det er den muslimske pendant til en kirkebygning.
muezzin	Den person, der kalder muslimer til bøn.
muharram	Den første måned i den muslimske kalender.
mujahid	På én måde er alle muslimer mujahid, når de opretholder islams fem søjler. Men udtrykkes bruges specifikt om

	den, som er aktiv i jihad, kamp for Guds sag, nogle gange militært. Flertalsformen er mujahideen.
mu'min	En rettroende, praktiserende, enten muslim eller kristen. (se kafir)
Muslim	En mandlig islam-troende. Betyder 'den, som underkaster sig Gud'.
Muslima	En kvindelig islam-troende.
Mullah	En religiøs lærer; bruges oftest på det indo-pakistanske subkontinent.

N

nabi	Betyder 'profet'. Brugt af Muhammed til at overbevise jøderne i hans samtid om, at han var en del af rækken af gammeltestamentlige profeter.
naskh	En tidligere åbenbaring i Koranen eller Hadith, som erstattes med en senere (se mansukh).

P

pir	En hellig person, der har helgenstatus.
purdah	Betyder 'forhæng'. Bruges om adskillelsen og tildækkelsen af kvinder.

Q

qibla	Den retning muslimer skal vende sig i for at bede, dvs. mod Mekka.
Qur'an	Islams hellige bog, staves også 'Koran'.

R

rak'a	En runde af de muslimske bedestillinger i den rituelle bøn.
Ramadan	Den periode (30 dage) i den islamiske kalender, afhængigt af månen, hvor den primære faste finder sted.
Rasul	Apostel eller sendebud. En som formidler en hellig bog. Muhammed brugte udtrykket til at overbevise hans samtidige kristne om, at han stod i lige linje med de nytestamentlige apostle.

S

sadaqa	Frivillige offergaver, normalvis på helligdage. Gives oveni den almindelige zakat (tiende).
salat	De fem daglige rituelle bønner i islam.
salam	Arabisk for 'fred'. Svarer til det hebræiske 'shalom'. Bruges som hilsen.
saleeb	Kristi kors. Bruges også om selve handlingen 'at korsfæste'.
sawn	Faste.
shahada	Den muslimske trosbekendelse: "Der er ingen gud uden Allah, og Muhammed er hans profet".
sharia	Betyder oprindeligt en 'sti' i ørkenen, der leder til vand. Bruges om den islamiske religiøse lov – 'vejen' til livet.
Shaitan	Satan.
Sheik	En ældste, leder. Respektabel eller lærd person fra det muslimske samfund. Et godt ord at hæfte på en ældre mands navn som tegn på respekt. Bruges af kristne arabere om kirkens 'ældste'.
shi'a	Den muslimske gruppering (shiitter eller shiamuslimer), som tror, at den nærmeste arvtager til Muhammed var Ali, hans nærmeste mandlige slægtning.
shirk	Den utilgivelige synd i islam, hvor man sidestiller nogen eller noget med Allah (afgudsdyrkelse).
Sufi	Ordet stammer fra arabisk suf (uld). Bruges om en muslim, der hengiver sig til eksperimenterende og mystisk gudserfaring. Sufierne er også en sekt indenfor islam. På nogle måder kan de siges at være 'karismatikerne' indenfor islam.
sunna	Egl.: sædvane. Bruges om Muhammeds udsagn og gerninger, som beskrives dels i Koranen, dels i haditherne.
Sunni	Egl: "dem, der følger Profetens sædvane". En rettroende muslim.
sura	Betegnelse for kapitel i Koranen.

T

tahrif	Læren om at Bibelen blev forfalsket af jøder og kristne
Talmud	De traditionelle rabbinske tolkninger af Moseloven. Kan ses som parallel til sharialoven.
tanzil	Betyder 'at stige ned'. Når åbenbaring 'daler ned' fra himlen.
tasbih	Muslimsk bedekrans med 33 perler – bedes igennem tre gange for Allahs 99 navne.
taqdir	Skæbne eller forudbestemmelse.
taqiya	At skjule sin sande overbevisning, når man er i en svag position.
tawaf	Det rituelle løb rundt om Ka'baen i Mekka i forbindelse med hajj pilgrimsfærd.
tawrat	Bruges nogle gange om Det Gamle Testamente, men mere specifikt om Toraen, dvs. Mosebøgerne.

U

ulama	De religiøse lærde, der udtaler sig om islamisk dogmatik, teologi og jura.
umma	Fællesskabet af troende muslimer, menigheden.

W

wahi	Guddommelig inspiration.
wudu	Den rituelle afvaskning før bøn, hvor man vasker hænder, fødder og alle hovedets 'åbninger'.

Y

yawn al-din	Dommens dag, den sidste dag.

Z

Zabur	Salmernes Bog (fra Det Gamle Testamente).
zakat	Betyder renselse, bruges om den påkrævede velgørenhed eller tiende til den lokale moske.
zuhr	Middagsbønnen, den anden af de fem daglige bønner.

APPENDIKS 5
Anbefalet litteratur

DANSK

Kristne

K. Christensen	*Lydighed eller lovsang,* Kolon, 2015
M. Fouroozandeh	*Den forbudte frelse,* Kristeligt Dagblads Forlag, 2010
M. Fouroozandeh & M. Søndergaard	*Islam og kristendom,* Forlaget Effatha, 2012
S. Harslund	*Israel – Kampen for staten,* Forlaget Scandinavia, 2014
J. H. Nielsen	*Muslimer møder Jesus,* Lohse Forlag, 2019
T. Saada	*Jeg var snigskytte for Arafat,* Lohse Forlag, 2015
N. Qureshi	*Søgte Allah – fandt Jesus,* Forlaget Scandinavia, 2016
M. H. Yusef	*Søn af Hamas,* ProRex Forlag, 2010

Andre

A. Akkari & M. K. Jensen	*Min afsked med islamismen,* People's Press, 2016
W. Al-Husseini	*Allahs fængsel,* Pressto, 2016
M. Engel	*Bibelen & koranen,* Haase og Søns Forlag, 2014
N. Khader & H. Aldaher	*Hanan Syrien,* People's Press, 2016
A. Majid	*Den klare koran,* Forlaget Tronen, 2015
T. Ramadan	*At være europæisk muslim,* Hovedland, 2004
M. Sayegh	*Fri,* Forlaget Mellemgaard, 2020

ENGELSK

A. N. al-Misri	*Reliance of the Traveller,* Amana Corporation, 1997
N. Anderson	*Islam in the Modern World – a Christian perspective,* Apollos, 1990
S. Bell	*Grace for Muslims,* Authentic Media, 2006
S. Bell	*Gospel for Muslims,* Authentic Media, 2012
M. Burness	*What do I say to my Muslim Friends,* C.M.S. 1989
E. Challen	*Love your Muslim neighbour,* Day One Publications, 2006
P. G. Chandler	*Pilgrims of Christ on the Muslim Road,* Cowley Publications, 2007
C. Chapman	*You go and do the same – Studies in relating to Muslims,* CMS, BMMF & IFES, 1983
C. Chapman	*Cross & Crescent – Responding the challenge of Islam,* IVP 2008
C. Darg	*Miracles among Muslims,* Evangelista Media, 2007
D. Garrison	*A Wind in the House of Islam,* Wigtake Resources, 2014
R. George	*Newer Paths in Muslim-Christian Understanding,* Xulon Press, 2007
T. Green & Roxy	*Joining the Family,* Kitab Interserve Resources, 2016
T. Green	*Come Follow Me,* Lulu.com, 2014
I. Glaser	*Thinking Biblically about Islam: Genesis, Transfiguration, Transformation,* Langham Global Library, 2016
J. Goodwin	*Price of Honor,* Plume Books, 2002
P. Jenkins	*God's Continent – Christianity, Islam and Europe's religious Crisis,* Oxford University Press, 2009
R. Love	*Muslims, Magic and the Kingdom of God,* William Carey Library, 2003
C. Medearis	*Muslims, Christians, and Jesus – Gaining Understanding and Building Connections,* Bethany House, 2008
C. Medearis	*Adventures in Saying 'Yes' – a Journey from fear to faith,* Bethany House, 2015
C. Mallouhi	*Waging Peace on Islam,* Monarch Books, 2002
C. Moucarry	*Faith to Faith – Christianity & Islam in dialogue,* IVP, 2001
T. Saada	*The Mind of Terror,* Tyndale House, 2016
R. Scott	*Dear Abdullah – eight questions Muslim people ask about Christianity,* IVP Nottingham, 2011
B. Sheikh	*I dared to call him Father,* Chosen Books, 2003
M.A. Qazi	*A Concise Dictionary of Islamic Terms,* Noor Publishing House, 1989
N. Qureshi	*No God but one – Allah or Jesus,* Zondervan, 2016

APPENDIKS 6
Allah – Bibelens Gud? – et etymologisk svar

Introduktion
Det virker som om, det kun er vestlige evangelikale kristne, der stiller spørgsmålet "Er Allah Bibelens Gud?" De ti år, jeg boede i Mellemøsten, dukkede det spørgsmål aldrig op. Folk fra Orienten – såvel kristne som muslimer – undrer sig over spørgsmålet og har typisk den opfattelse, at jødedom, kristendom og islam er 'abrahamitiske' religioner, hvilket betyder, at de rent historisk er rundet af Abraham. Det gør kristne og muslimer til 'åndelige fætre og kusiner'.

For at vende tilbage til spørgsmålet "Er Allah Bibelens Gud?", så er svaret både ja og nej. Der kan føres beviser for begge argumenter, hvilket er grunden til, at de fleste her fra vesten lander på enten den ene eller anden position, afhængig af om dit fokus er på lighederne eller på forskellene mellem islam og kristendommen. Er dit mål at bygge en bro for samtale og udveksle erfaringer og overbevisninger (dvs. dialog), eller er dit mål at overtale mennesker til at flytte sig over i det 'kristne rum' ved at betone forskellene (dvs. polemik)?

Med udgangspunkt i 'nåde og sandhed', ønsker dette studiemateriale at forklare og udfolde evangeliets sandhed i samme ånd, som Jesus gjorde, mens vi leder efter de vidnesbyrd, der er i overensstemmelse med Bibelen, og som kan tjene som brobygning for at kommunikere evangeliet.

Disse 'vidnesbyrd' viser, at den semantiske betydning af ordet Allah svarer til Gud, og leder videre til at undersøge den 'åndelige realitet' bag ordet *Allah*.

Sproglige vidnesbyrd
Rent sprogligt er *'Allah'* det almindelige arabiske ord for én stor Gud. Det blev brugt længe før islam opstod. Derfor ser vi også nogle af Muhammeds slægtninge, der har navne som 'Abdullah' (Guds slave/tjener). *Allah* bruges derfor af millioner af arabisktalende kristne i dag.

Semantiske vidnesbyrd
Bibeloversættere fortæller, at der bruges over 1.000 forskellige ord for 'Gud' rundt om i verden. De er næsten alle sammen lånt fra de eksisterende 'hedenske' begreber; for eksempel det græske 'theos', det latinske 'deus', ja selv vores eget germanske begreb 'Gud'. Semantikken, dvs. betydningen, af alle disse begreber blev lånt og omdefineret hen over tid, indtil de var fyldt med den bibelske betydning. Bare fordi muslimer bruger *allah,* men ikke altid tillægger ordet dets bibelske betydning, er det ikke tilstrækkelig grund til at mene, at Allah ikke er Bibelens Gud.

Historiske vidnesbyrd
Ordet *allah* kommer fra det arabiske *el-ilah* (Guden). *El* er det ord, der har været brugt for den Højeste Gud i adskillige mellemøstlige lande flere hundrede år før Abraham. Det forklarer de hebræiske navne for Jahve, som vi finder i Bibelen, som for eksempel El-eljon og El-shaddai. Navnet Allah behøvede ingen nærmere introduktion i Koranen, det var allerede kendt.

Dog er den faktiske brug af begrebet noget mere rodet, idet de arabiske ørkenstammer på Muhammeds tid henfaldt til afgudsdyrkelse og tilbad planeterne. Derfor er det ikke overraskende at Allah, Den Høje Gud, blev identificeret med en stor planet – månen, og blev regnet for herre over en gruppe mindre guder. En religionsform, der kaldes 'henoteisme'. Man mente, at Allah havde tre døtre: Al-Lat, Al-Uzza

Nogle mener, at muslimer har én Gud, og kristne har en anden. Selvom jeg er enig i, at de to gudsbegreber er meget forskellige, er jeg ikke enig i, at de rent faktisk dyrker to vidt forskellige guder… Min tro på den kristne Gud hænger sammen med min barndoms tro på en muslimsk Gud. Da jeg gennem Salmerne og Jobs Bog på ny lærte om betydningen af tillid til Gud, endte jeg med at tilbede Ham ved foden af korset.

Biskop Teqani Tafti (fra muslimsk baggrund og tidligere biskop i Iran)

Guds navns oprindelse i Mellemøsten

El	den ældste høje gud i Mellemøsten
Elah (Dan 2,45)	aramæisk ord for Gud (Jahve)
El-ilah eller Allah	arabisk for 'Den Høje Gud'
Eljon (1 Mos 14,18-20)	hebræisk ord for 'Den Højeste Gud' (Jahve)
'alah	(sproglig rod for El-Eljon). Hebræisk for 'at opstige' eller 'være stor'

og Menat (Sura 37,149-153; 16.59; 17,41-42). Disse mindre guder blev tilbedt på linje med Satan og djinn-ånderne (Sura 4,116-117; 6,100). Eventyrets 'Djinni' fra Aladdins lampe bygger på denne animistiske verdensforståelse, hvor man har dyb respekt for ånder og manipulerer dem via ritualer for at opnå konkret hjælp i dagliglivet.

Husk på, at Gud kaldte Abraham, da han var en del af denne form for hedensk kultur i Ur i Kaldæa. Denne åndelige cocktail forklarer også Rakels 'husguder' (1 Mos 31,30-35), og at der i Jakob hus og familie også var 'fremmede guder' sideløbende med dyrkelsen af Jahve (1 Mos 35,2-4).

"Set fra én synsvinkel kan man derfor svare, at muslimer og kristne tror på den samme Gud, men at vi tror noget delvis forskelligt om Gud… Set fra en anden synsvinkel – især hvis vi fokuserer på Jesus Kristus og treenighedslæren – må vi svare, at muslimer og kristne ikke tror på den samme Gud."

Kurt Christensen, dr.theol.

"Vi må tale ind i det, som den anden mener, ikke bare det, de siger. Afhold dig fra blot at debattere og vind den anden over til din side ved at finde ud af, hvad der ligger bag ordene. Når folk taler voldsomt eller skingert, kan de tale ud af smerte; så husk – de lider og vær tålmodig og respektfuld omkring det, du ikke forstår."

kilde: Oswald Chambers, The Shadow of an Agony, Discovery House, 1934, s. 17

Hermeneutiske vidnesbyrd

Det er nødvendigt at forstå baggrunden for nogle af de islamiske læresætninger. Ved at afvise begrebet Treenigheden og ved fastholde, at Jesus blot er en profet, forsøger den islamiske tradition at beskytte troen på 'én Gud'. Den forsøger også at beskytte Jesu ære ved at benægte hans korsfæstelse. Mange kristne antager, at muslimer passer på beskrivelsen af "den, der benægter, at Jesus er Kristus? Antikrist er den, der fornægter Faderen og Sønnen." (1 Joh 2,22). Almindelige fortolkningsprincipper vil vise os, at der i denne sammenhæng ikke kan være tale om en reference til Muhammed, da teksten refererer til fortiden, hvor "mange antikrister … er trådt frem" (v. 18). Der er tale om mennesker, som var en del af kirken (længe før islams tid), og altså kristne, som forlod kirken (v. 19).

Logiske vidnesbyrd

Hvis Allah rent betydningsmæssigt er Bibelens Gud, så følger spørgsmålet, hvorvidt den åndelige realitet bag navnet Allah er den samme som bag den oprindelige 'El' i Bibelen. Her er vi nået til sagens kerne.

Der er tydeligvis en voldelig åndelig realitet knyttet til den politiske islam i vores tid. Men det er ikke nødvendigvis tegn på, at Allah står bag dette mørke, mere end at Gud står bag IRA's handlinger, Ugandas brutale 'Lord's Resistance Army', eller de voldelige handlinger begået af kristne som fx højreaktivisten Timothy McVeigh (bombemanden i Oklahoma, USA).

I Athen henviste Paulus til en hedensk 'ukendt gud' (ApG 17,3), fordi han kunne bruge deres erkendelse af, at der var en gud, de ikke kendte, til at fortælle dem om Bibelens Gud. Paulus' grundantagelse er, at der kun findes en 'Højeste Gud', og han vurderer, at der er tilstrækkeligt overlap til at bruge begrebet for at bygge bro i samtalen.

Forskellen på det billede af Gud, som henholdsvis en muslim og en kristen har, kan sammenlignes med forskellen på en dansker og en grækers billede af solen. Danskeren ser kun skyer og dæmpet lys og varme. Grækeren nyder den fulde varme, heden og lyset. Det er en radikalt forskellig opfattelse af den samme ting, baseret på deres forskellige geografiske positioner. Samtidig er der dog en forskel, som hvis danskeren ville kalde solen for en planet, mens grækeren ved, at det er en stjerne.

Muhammeds vidnesbyrd

Nogle lærde argumenterer for, at det, som Muhammed påbegyndte i oprigtighed og åndelig renhed, blev udviklet i en mere politiseret retning af hans hustru Aisha og hans nære samarbejdspartnere efter hans død. Vi ved, at Muhammed blev forfulgt for sit forsøg på at vende de afgudsdyrkende arabiske stammer væk fra deres guder for at tilbede den ene Gud – Allah (Sura 38,4).

Muhammed selv forfægtede dette anliggende, da han insisterede på, at Allah er Abrahams og jødernes Gud, og fastslog: "Vores gud og jeres gud er én, og til Ham overgiver vi os." (Sura 3,84; 29,46). Dette forklarer også, hvorfor nogle muslimer bliver vrede over kristnes antydninger af, at det kendte muslimske symbol 'halvmånen' har forbindelse til

"I det at elske sin næste ligger viljen til at lytte… Det at lytte er at opmuntre den anden til at fortælle mere om tanker, følelser og ideer, som ikke er i centrum af mit eget interessefelt. Det er sådan, det bliver til kommunikation."

Gunnar Elsted

den tidlige afgudsdyrkelse af månen. I virkeligheden har dette symbol mere at gøre med, at det islamiske år følger månekalenderen, ligesom jødedommen. Det er sandt, at en traditionel drik, når fasten brydes, hedder *Qamar al-Din* (religionens måne). Men dette kan tolkes i begge retninger.

Pragmatiske vidnesbyrd

At spørge, om Allah er den samme som Bibelens Gud, er et trickspørgsmål i stil med: "Er du stoppet med at banke konen?" Uden at undersøge om jeg overhovedet er skyldig i denne påstand… Jeg er fanget, uanset hvad jeg svarer. Spørgsmålet besvares derfor bedst ved at stille nogle modspørgsmål:

1. Er det muslimske gudsbegreb identisk med Bibelens? Nej.
2. Er der fællestræk ved muslimske og bibelske forestillinger om Gud? Ja.
3. Er der nok fælles stof til, at vi kan bruge det samme ord? Ja, betydningsmæssigt er det muligt at bruge det samme ord.

Den antagelse, som søgende muslimer og mange Jesus-troende med muslimsk baggrund har haft, bestyrker vores tillid til, at vi rent faktisk taler om det samme. Bilquis Sheikhs vidnesbyrd i bogen 'Nu tør jeg kalde ham far' er et eksempel på en kontinuerlig vandring. Bilquis fortæller, at igennem Kristus fandt hun den Gud, hun havde dyrket på respektabel islamisk afstand hele sit liv. Hun fandt en fuldendelse af islam i Kristus. Nogle elementer måtte hun skille sig af med, da de var i uoverensstemmelse med Bibelen, men andre elementer blev bekræftet af Bibelen.

VENSKAB FØRST indtager det pragmatiske synspunkt, at hvis Allah ikke er Bibelens Gud, så driver vi muslimer og kristne ud i nogle yderpositioner langt fra hinanden (på linje med hinduismen), fremfor at regne os for monoteistiske fætre og kusiner. Udfordringen i at bevare en meningsfuld samtale vil for nogle blive overordentlig stor, og for andre vil disse positioner være uacceptable.

Konklusion

Det har været naturligt for arabisktalende kristne at bruge 'Allah' om Bibelens Gud, og for muslimer er Allah det oplagte ord for den ene sande Gud. Når man taler med muslimer, kan det derfor være klogt, hvis man ikke begynder med at fokusere på forskellene mellem Koranens Allah og Bibelens Gud, men samtidig er opmærksom på, at det muslimske gudsbillede skal ændres hen ad vejen. Tålmodige samtaler, der tager udgangspunkt i Bibelen og Koranen, er vejen frem.

Den fantastiske åbenbaring for muslimer, såvel som kristne, er, at Jesus er Emmanu-El, og i ham er universets 'Højeste Gud' nu "med os". Jesus er Herre over alt levende, og ved Guds nåde vil mange flere muslimer nå til den erkendelse.

'Allah' er den bestemte form af det arabiske ord for 'gud', altså 'guden' (al-ilah). Også arabiske kristne benytter ordet 'Allah' i deres bibeloversættelser som den arabiske oversættelse af 'Herren Gud' (Jahve Elihim).

Gerd Marie Ådna (VID Specialized University)

FORSKELLE MELLEM BIBELENS GUD OG ALLAH I KORANEN – ET TEOLOGISK SVAR

Egentlig er det vigtigste ikke at afgøre, om Bibelens Gud og Koranens Allah er den samme eller ej. Det væsentlige er, hvilke forskelle vi finder mellem det, Gud åbenbarer om sig selv i Bibelen, og hvordan Allah bliver beskrevet i Koranen, og hvad disse forskelle betyder.

Når det drejer sig om at dele evangeliet med vores muslimske venner, er det også afgørende, at vi fokuserer på, at de må se, hvem Gud virkelig er, og at de må lære ham at kende gennem hans søn, Jesus, og ikke har som vores primære målsætning at bevise, at de tager fejl.

Det er væsentligt for kristne at forstå, hvordan Allah bliver beskrevet i Koranen for at kende den grundlæggende lære om, hvem Allah er. Samtidig er det afgørende, at vi ved, hvad Gud åbenbarer om sig selv i Bibelen, for at vi tydeligt kan præsentere, hvem han er. Hvis vi siger til muslimer, at vi tror på den samme gud, vil det meget let give dem det indtryk, at vi benægter treenigheden, Jesu guddommelighed, at han er Guds Søn, og at Gud kan fødes som menneske. Derimod vil de typisk opfatte det som en accept af det, Koranen fortæller os om Allah.

Hvem Gud er

Jødedom, kristendom og islam kædes ofte sammen som monoteistiske religioner med en fælles tro på, at der kun er én gud. Men der er stor forskel på, hvordan denne guds enhed forstås, særligt mellem kristendommen og islam. I islam er Allahs enhed absolut, og man bruger ofte begrebet "tawhid", der grundlæggende er det samme som unitarisme. En af de største synder i islam er "shirk", der betyder, at man gør nogen eller noget til Allahs lige (Sura 3,64).

"Den kristne Gud og den muslimske Allah har meget forskellige karaktertræk. Det, de gør, er forskelligt. De viser forskellige veje. Den kristne Gud siger: "Tro på mig. Følg mig." Og han vil tage vores synd på sig selv. Den muslimske Allah giver os regler at følge og love at opfylde, for at vi kan have en chance for at fortjene hans nåde og barmhjertighed. De er to meget forskellige guder i den måde, de bliver beskrevet."

Dr. Nabeel Qureshi (Forfatter til "Søgte Allah – fandt Jesus")

Bibelen siger meget klart, at Gud er én, men denne enhed er helt anderledes. Den jødiske trosbekendelse erklærer: "Herren vor Gud, Herren er én" (1 Mos 6,4). Det hebraiske ord for "én" er "echad", der ikke nødvendigvis betyder én i numerisk forstand, men også bruges til at beskrive en sammensat enhed, som vi ser det i 1 Mos 2,24, hvor det beskriver, at en mand og hans hustru skal blive ét. Tanken om en flerhed i Gud fandtes også i jødedommen indtil omkring det 2. århundrede e.Kr. og man brugte udtrykket "de to magter i

himlen". I jødedommen gjorde man op med denne forståelse, først og fremmest fordi kristendommen hævdede, at Jesus var den ene af disse to. Selvom Guds Ånd omtales gennem hele Det Gamle Testamente, tyder noget på, at erkendelsen af Ånden som en person i treenigheden først blev klart defineret gennem Jesu undervisning og efter pinsedagen.

Guds treenighed er afgørende for at forstå hans natur, hans handlinger og hans frelsesplan. Denne treenige natur benægtes meget klart i koranen, selvom den ser ud til at misforstå, hvem treenigheden er. Sura 5,116 giver meget let det indtryk, at treenigheden består af Gud, hans hustru Maria og deres søn Jesus, og nogle muslimer regner også med, at det er, hvad kristne tror. Det betyder, at de ikke betragter kristne som sande monoteister men mener, at vi tror på tre separate guder. Det afgørende i Koranen er en klar afvisning af Jesus som guddommelig og Guds Søn (Sura 4,171 og 5,72-73).

Denne afvisning af Jesus er nok det væsentligste punkt, når det skal afgøres, om Bibelen og Koranen beskriver den samme gud. Jesus siger meget klart, at ingen kender Faderen undtagen Sønnen og den, som Sønnen vil åbenbare ham for (Matt 11,27), og i Hebræerbrevet kaldes Jesus Guds udtrykte billede (Hebr 1,3). Jesus er så central for forståelsen af, hvem Gud er, at fornægtelsen af ham som Guds unikke Søn, sådan som vi finder det i Koranen, er en fornægtelse af selve Guds natur (1 Joh 2,23). Nogle tænker måske, at det samme gælder for jøderne, men selvom mange jøder i dag benægter, at Jesus er Guds Søn, gælder dette ikke deres skrifter, det vi kender som Det Gamle Testamente, og selvom de ikke ser det, siger Jesus meget klart, at skrifterne vidner om ham (Joh 5,39).

De ord, der bliver brugt for Gud i Bibelen og Allah i Koranen, viser også en forskel. I Det Gamle Testamente er det ord, der bruges for "Gud", i flertal – "Elohim". Entalsformen er "El", men når Elohim bruges om den ene sande Gud, står det sammen med udsagnsord i ental. Så selve det ord, der bruges om Gud i de jødiske skrifter, kan indikere, at Gud samtidig er én og rummer en flerhed, men udtrykker også Guds storhed. Ordet "Allah" på arabisk er ental, og flerheden i Guds natur benægtes meget klart (Sura 4,171).

Centralt for den bibelske forståelse af Gud er, at han beskrives som og accepterer at blive kaldt fader. Jesus lærer sine disciple at tiltale Gud som far, når de beder (Matt 6,9). Og selvom Paulus beskriver dem, der følger Gud, som hans slaver (Rom 6,22), siger både han og Johannes meget klart, at vi er Guds børn (Rom 8,16 og 1 Joh 3,1). I Koranen afvises dette indirekte med det argument, at Allah straffer mennesker for deres synd, og derfor kan de kun være mennesker (Sura 5,18). Islamiske lærde afviser også tanken om, at Allah kan være fader, og argumenterer for, at det er Muhammed, der kan kaldes de troendes fader i åndelig forstand. Imod det siger Bibelen, at Gud opdrager og tugter mennesker, netop fordi de er hans børn (Ords 3,12 og Hebr 12,5-8).

"Vi kan istemme kritikken af tre-guderiet, men denne lære findes heller ikke i Bibelen. Derfor går misforståelsen, som Koranen indeholder, sin tragiske gang gennem islams historie. Den Allah, som forkyndes der, er væsensforskellig fra den Gud, som Bibelen og den kristne kirke vidner om."
Gerd Marie Ådna (VID Specialized University)

Hvordan Gud er

Bibelen viser os, at Gud søger en nær relation med mennesker. Vi er skabt i hans billede, og helt fra begyndelsen vandrede han med Adam og Eva i Edens have. Gennem hele Bibelen er det altid Gud, der tager initiativ og åbenbarer sig for at skabe og genopbygge et fællesskab med mennesker. Det ultimative bevis er, at i Jesus ydmygede han sig selv, blev menneske og var villig til at lide og ofre sit liv, fordi det var den eneste vej til fuldstændig genoprettelse af fællesskabet mellem ham og os. Guds relationelle karakter viser sig også ved, at han siden pinsedagen, ved Helligånden, har levet og boet i dem, der følger Kristus (1 Tim 1,14). Fuldendelsen af Guds inderlige ønske om fællesskab med mennesker sker, når han tager bolig blandt sit forløste folk på den nye jord (Åb 21,3). I Koranen finder vi ikke denne relationelle karakter hos Allah. Mennesker er ikke skabt i hans billede. Tværtimod siges det, at intet ligner ham, og han tager ikke bolig i noget (Reliance of the Traveller, V 1.3). Han er fjern, og den islamiske lærde, Ismail Al-Furuqi, udtrykker det sådan: "Allah åbenbarer sig ikke til nogen på nogen måde. Allah åbenbarer kun sin vilje… det er den store forskel mellem kristendom og islam." Allah vil ikke eller kan ikke komme til jorden, og han tager ikke nogen form for menneskelig lidelse på sig selv. Det fremgår ikke nogen steder, at han føler sorg over menneskers synd, smerte eller lidelse.

Guds relationelle karakter, som han åbenbarer i Bibelen, ses også, når han ikke alene beskrives som kærlig, men han er kærlighed (1 Joh 4,16). Det var på grund af kærlighed, at han ledte Israels folk (2 Mos 15,13), og det stærkeste eksempel på hans kærlige natur er, at han kom til jorden og døde for os, mens vi endnu var syndere (Rom 5,8). I Koranen siges det ikke, at Allah er kærlighed, og hans kærlighed beskrives som betinget. Allah elsker dem, der angrer, renser sig selv, elsker ham og følger Muhammed (Sura 2,222 og 3,31). På den anden side elsker Allah ikke dem, som ikke tror på ham og ikke følger ham (Sura 3,55 og 5,87).

Med hensyn til retfærdighed er der også en væsentlig forskel. Bibelen beskriver Guds retfærdighed som fuldkommen, og han kan ikke lade nogen uretfærdighed forblive ustraffet. Samtidig viser han sin nåde, ved at han, i Jesus, tager straffen på sig selv (Rom 3,21-26). Til sammenligning beskrives Allah som retfærdig, uanset hvad han gør, enten han straffer uretfærdighed eller ej (Reliance of the Traveller, V 1.9).

Konklusion

Guds treenige natur er så afgørende, at uden den kunne han ikke være og handle sådan, som Bibelen beskriver ham. Kærlighed er i sin natur relationel og uden treenighedens indre fællesskab og kærlighed, ville Gud ikke have nogen åbenlys grund til at skabe mennesker, som han kunne tilbyde sit fællesskab og sin kærlighed. Uden hans treenige natur ville det være umuligt for Gud at blive menneske og påtage sig straffen for verdens synd. Enten måtte han være retfærdig og straffe enhver ifølge hans lov, eller han måtte lade synd og uretfærdighed være ustraffet, for at kunne vise nåde. Ved at afvise, at Allah har en treenig natur, afviser Koranen selve kernen i, hvordan Gud åbenbarer sig i Bibelen. På grund af disse fundamentale forskelle bliver konklusionen nødvendigvis, at Allah i Koranen og Bibelens Gud ikke er den samme.

"På disse to fundamentale ting – inkarnationen og korsfæstelsen – må vores veje skilles. På trods af god vilje og alt hvad vi har tilfælles med vores muslimske venner, er vi nødt til at sige: Her er en grundlæggende forskel. Og vi må anerkende det af hensyn til ærlighed og bedre forståelse."

Dr. Timothy George (Beeson Divinity School)

Anvendelse

Vi skal ikke nødvendigvis bringe spørgsmålet, om Allah og Bibelens Gud er den samme, op, når vi taler med vores muslimske venner. Mange muslimer vil betragte det som selvfølgeligt, at det er den samme gud, vi tror på. Men vi er nødt til at være ærlige omkring forskellene, når vi taler med dem om Guds natur. I en vestlig sammenhæng tænker vi ofte, at forskelle og uenighed er hindringer for venskab og kommunikation, men i de kulturer, som mange muslimer kommer fra, er det ikke tilfældet. Hvis vi ikke står ved vores overbevisning, vil det snarere blive betragtet som svaghed end som venlighed.

Når vi taler med vores muslimske venner, er det vigtigt at forstå, at nogle, særligt blandt de mere vestligt prægede muslimer, ikke nødvendigvis udtrykker, hvad de tror på i overensstemmelse med, hvad muslimske skrifter og lærde siger. De kan for eksempel udtrykke en tættere relation til Allah, end vi finder beskrevet i Koranen. Derfor må vi altid spørge dem, hvad de tror, og ikke tænke eller sige, at vi allerede ved det. Hvis vi har kendskab til, hvad de muslimske skrifter og lærde siger, kan vi på et tidspunkt spørge dem, hvad de tænker om det, der synes at være modsætninger. Ikke for at vise at de tager fejl, men for at forstå mere af, hvad de tror på og hvorfor.

Udarbejdet af teologisk konsulent Claus Kristensen

OM DANSK EUROPAMISSION

Dansk Europamissions arbejde har siden grundlæggelsen i 1964 været orienteret mod lande, hvor kristne forfølges og evangeliet kun er udbredt i begrænset omfang.

Dansk Europamissions givere sikrer, at Bibelen oversættes til de forfulgte kristnes modersmål, og at Guds ord smugles ind i lukkede lande, så de kristne kan styrkes i troen og give nye testamenter til åndeligt søgende i deres lokalsamfund.

Ikke kun forfulgte kristne får nødhjælp og hjælp til selvhjælp. Dansk Europamissions samarbejdspartnere hjælper også andre udsatte grupper i samfundet. Mange mennesker bliver dybt berørt af de lokale kristnes omsorg, og af at se, at kristne hjælper alle, uanset baggrund. Diakonalt arbejde kan nedbryde skepsis og fordomme mod kristne og gør nogle interesserede i at vide mere om den kristne tro.

Der formidles opmuntrende breve fra danskere til kristne samvittighedsfanger samt appelbreve med anmodning om løsladelse til regeringer, som holder kristne fængslet. Når det er muligt, formidles praktisk støtte til en eventuel ægtefælle, der må klare opdragelse og forsørgelse af eventuelle børn alene, mens far eller mor er i fængsel.

Dansk Europamissions givere støtter mediemission i den muslimske verden samt støtter etablering af menigheder for kristne med muslimsk og buddhistisk baggrund. Vælger man at blive kristen, risikerer man i nogle lande at miste sit arbejde. Dansk Europamissions givere udruster nødlidende kristne til at starte egen virksomhed, så de kan forsørge sig selv og deres familier.

Dansk Europamissions givere støtter forskellige projekter i lande som Tyrkiet, Irak, Syrien, Iran, Turkmenistan, Usbekistan, Kasakhstan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Pakistan, Indien, Nordkorea og Sri Lanka. Der arrangeres jævnligt rejser til nogle af disse lande, hvor der er mulighed for at opleve smuk natur og seværdigheder, samt møde lokale kristne.

Læs mere på www.forfulgtekristne.dk, hvor du også gratis kan tilmelde dig Dansk Europamissions blad, e-nyheder eller sms med nyheder. Arbejdet kan også følges på Instagram og Facebook.

OM MAHABBA DANMARK

Ordet MAHABBA betyder kærlighed på arabisk.

MAHABBA er også navnet på et netværk, som er vokset fra at være et lokalt fænomen i Oxford (UK) - (der siden 2005 har arbejdet i lokale kirker og bidraget med bøn og inspiration til mission blandt muslimer bl. a. med materialer og ressourcer) - til at MAHABBA nu er et internationalt netværk, der er etableret i flere europæiske lande, heriblandt Danmark.

Alle europæiske lande har et stort antal muslimer i alle større byer, og det skønnes, at der i Danmark lever ca. 250.000 muslimer.

MAHABBA DANMARK er inspireret af MAHABBA ENGLAND, og er et netværk af mennesker, der ønsker at opmuntre, hjælpe og ressource danske kirker og menigheder til at bygge broer af venskaber og kærlighed til muslimske samfund, og hvor man klart og følsomt forklarer Jesus for dem.

MAHABBA formidler inspiration til (økumeniske) fællesskaber, hvor det fælles kald til mission blandt muslimer er det bærende, og MAHABBA opmuntrer til at oprette lokalgrupper, der bl.a. organiserer regelmæssig bøn for muslimer og arrangerer fælles begivenheder, der fremmer forståelsen mellem muslimer og kristne lokalt.

MAHABBA afholder regionale og nationale kurser for at udruste kirker og enkeltpersoner til at omgås og nå muslimer.

Et redskab i denne proces er MAHABBAS nærværende materiale VENSKAB FØRST, som er en del af en materialesamling, der også består af et LEDERHÆFTE (kan downloades) med tilhørende UNDERVISNINGS-VIDEOER - (der med danske undertekster kan streames) - alt sammen muliggjort via en donation fra Dansk Europamission, der ligeledes arbejder med mission i muslimske lande.

Ud over nærværende VENSKAB FØRST materiale, planlægger MAHABBA også udgivelse af COME FOLLOW ME - (et dybtgående discipelskabskursus for nye troende med muslimsk baggrund, som hjælp til at vokse i troen og til at få en tydelig identitet som Jesu efterfølgere) - og JOINING THE FAMILY (et kursus, der hjælper kristne til at forstå, elske, udruste og lære af kristne med muslimsk baggrund.)

Yderligere information: www.mahabba.dk og www.mahabba-admin.dk

Facebook: https://www.facebook.com/groups/208263606773908/

Internationalt: https://www.mahabbanetwork.com/

v. Niels Peder Nielsen

Steve Bell er født i 1955 og har siden 1976 arbejdet med spørgsmål, der relaterer til islam og kristendom og har virket i omkring 100 lande.

Han er læreruddannet, har supplerende uddannelser i teologi og missiologi.

Steve Bell har ledt flere missionsorganisationer og dannede i 2002 organisationen Friendship First, som udarbejder studiematerialer, underviser og giver råd til kristne angående mødet med islam og muslimer.

Steve Bell leder den internationale missionsorganisation Interserves afdeling i England og Wales.

I 2003 udgav **Steve Bell** Friendship First - Ordinary Christians discussing good news with Ordinary Muslims.

Nu er bogen oversat af **Sara Dahlmann** til dansk, og teologisk konsulent **Claus Kristensen** har tilføjet et efterskrift, samt foretaget mindre ændringer beregnet for den danske oversættelse.

Steve Bell er også forfatter til bl. a. Grace for Muslims og Gospel for Muslims

"Steve Bell taler passioneret for, at vi ikke sætter den almindelige muslim i bås. Han har hjerte for almindelige muslimer, som almindelige kristne møder på arbejdet, på studiet eller i deres nabolag. Gennem sin levende formidling hjælper Steve Bell kristne til at omgås muslimske venner og bekendte på en frimodig og dog ydmyg måde."
Pastor Dr. Bill Musk, forhenværende biskop i Tunis

"I lyset af den nuværende globale krise, er dette en af de vigtigste bøger, som vi kan læse."
George Verwer, stifter og leder af OM

Som tidligere muslim er det min personlige erfaring, at teologi og teologiske argumenter ikke er den bedste måde at lede en muslim ind i den kristne tro, men derimod et oprigtigt ønske om at dele Kristi omsorg og kærlighed, for Kristi kærlighed smelter hjertet hos en oprigtig muslim, der ønsker at behage Gud med sit liv. Intet er mere fantastisk, end når en muslim hører os kalde Gud Vor Fader, og når vi løfter en muslim ind for Den Almægtige Gud, som Vor Fader.
VENSKAB FØRST er et redskab til at se muslimer med Guds øjne og behandle dem som Guds værdifulde skabninger, som Jesus døde for, og præsentere dem for Jesus med Den Hellige Ånd, som der bor i os.

Naser Rezaeih, Århus

VENSKAB FØRST er et rigtigt godt kursus, der gør det muligt på en respektfuld måde at forstå islam og det religiøse univers, vore muslimske naboer lever i. Først da er det muligt at dele troen på Jesus med vores muslimske venner.
Kurset både overrasker og udfordrer vore egne fordomme overfor muslimerne og samtidigt bevidstgør kurset os om det, som enhver muslim længes efter i mødet med Jesus.
Derfor er der så megen god viden at tilegne sig i "Venskab først"

Poul Kirk, Odense